

*KISS ZOLTÁN
ÁLTALÁNOS ISKOLA*

*PEDAGÓGIAI
PROGRAM*

Készítette:

Szoboszlai Csaba
intézményvezető

Újléta, 2021. december 17.

Szoboszlai Csaba
intézményvezető

Tartalom

Nevelési Program.....	5
A program teljesítésének feltételei	5
Személyi feltételek.....	5
Az iskola irányítási, érdekegyeztetési fórumai a nevelőtestületben	5
1.A nevelő - oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	6
1.1.Pedagógiai alapelvek	6
1.1.1.Nevelő testület hitvallása	6
1.1.2.Küldetésnyilatkozat.....	6
1.2.Pedagógiai célok.....	7
1.2.1.Általános iskolai képzés szakaszainak céljai	8
1.2.2.Az esélyegyenlőség biztosításának céljai	10
2.A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	11
2.1. Célok.....	11
2.2. Nevelési tartalmak	12
2.2.1. Erkölcsi nevelés	12
2.2.2. Közösségi nevelés	12
2.2.3. Értelmi nevelés.....	13
2.2.4. Nemzeti öntudatra nevelés	14
2.2.5. Munkára nevelés	15
2.2.6. Az egészséges életmódra nevelés	15
2.2.7. Testi nevelés.....	16
3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	17
3.1 Célok, elvek	17
3.2. Megelőző prevenciók tevékenység	20
3.3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása	21
4.A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	22
4.1. Célok.....	22
4.2. Közösségfejlesztő tevékenységek feladatok.....	22
4.2.1. A tanórai közösségfejlesztő feladatok	22
4.2.2. Tanórán kívüli foglalkozások, közösségfejlesztő tevékenységek.....	24
4.2.3. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai	25
4.3. Iskolai hagyományok, ünnepek	25
4.3.1. Nemzeti ünnepek	25

4.3.2. Hagyományaink	26
Iskolai szintű rendezvények	26
5. A pedagógusok feladatai	27
6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	29
6.1. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek tartalma, formái, területei	29
6.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	30
6.3. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek	32
6.4. Sajátos nevelési igényű tanulók segítése	34
7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje	43
8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	45
8.1. A szülő, tanuló, iskola együttműködésének formái	46
9. Tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	48
9.1. OSZTÁLYOZÓ VIZSGA	49
9.2. KÜLÖNBÖZETI VIZSGA	50
9.3. JAVÍTÓVIZSGA	50
9.4. PÓTLÓ VIZSGA	50
9.5. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZERVEZÉSÉNEK LEGFONTOSABB ALAPELVEI	50
10. Az iskolaváltás és a tanuló átvételének szabályai	52
11. A felvételi eljárás különös szabályai	53
12. Egésznapos iskola	54
Helyi tanterv	56
1. A választott kerettanterv megnevezése	56
2. Kötelező és szabadon tervezhető foglalkozások órahálója (2013-tól):	56
2.1. A választott 2013. évi kerettanterv kivezetésének és a NAT 2020. évi kerettanterv bevezetésének ütemezése	57
2.2. A 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet alapján készült Helyi tanterv szint	58
3. A tankönyvek és tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	58
3.1. Egyéb taneszközök kiválasztásának elvei:	59
4. A pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	60
4.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	60
4.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	60
4.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	61
4.5. A magasabb évfolyamba lépés feltételei	62
5. Mindennapos testnevelés	64

5.1. A könnyített és a gyógytestnevelés szervezésének, a tanulók könnyített vagy gyógytestnevelési órára történő beosztásának rendje	64
6. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	64
7. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei.....	65
7.1 A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei és értékelésének formái	68
8. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei	69
9. Nemzeti etnikai, kisebbségi iskolai nevelési oktatás programja	70
10. A tanulók fizikai állapotának mérése	70
11. Egészségnevelési program	70
11.1. A tanórákon megvalósuló egészségnevelés.....	73
12. Környezeti nevelési program.....	89
13. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	98
13.1. Ifjúságvédelmi feladatok ellátása	98
13.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	99
14. A tanulók jutalmazásának, fegyelmezésének elvei és formái	100
Szaktárgyi dicséret	100
15. Projektoktatás.....	101
15.1. A projektmódszer lényege	101
15.1.1. A tanulási folyamat megváltozása	103
15.1.2. Új kompetenciák, képességek.....	103
15.1.3. Közvetlen hasznosulás, várható eredmények	103
15.1.4. A tanári szerep átalakulása.....	103
16. Az iskolai írásbeli, szóbeli beszámoltatás formái, rendje, korlátai, a tanuló tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya	104
17. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	105
17.1. HÁZI FELADAT ADÁSÁNAK RENDJE:	107
17.1.1. Az otthoni (napközis, tanulószobai, egésznapos oktatás) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai.....	107
17.1.2. Általános rendelkezések a kötelező házi feladatra vonatkozóan:	108
Záradékok.....	110

Az iskola fenntartója:

Debreceni Tankerületi Központ
4026 Debrecen Kálvin tér 11.

Az iskola székhelye:

4288 Újléta, Magyar u. 22.
☎ 06-52/592-004
✉ iskola@altisk-ujleta.edu.hu

Telephelye:

4288 Újléta, Magyar u. 15.
☎ 06-52/211-815

OM azonosítója:

201387

A Pedagógiai Program bevezetésének dátuma: 2013.09.01.

A Pedagógiai Program módosításának dátuma: 2021.12.17.

A Pedagógiai Program módosításának bevezetési dátuma: 2022.01.01.

Törvényi hivatkozások:

1992. évi XXXIII. Törvény a közalkalmazottak jogállásáról

2011. évi CXC. Törvény a nemzeti köznevelésről

501/2013. (XII. 29.) Kormányrendelet a Nemzeti Köznevelés tankönyvellátásáról

1092/2019. (III. 8.) Kormány határozat a nappali rendszerű alap – és középfokú iskolai oktatásban résztvevők ingyenes tankönyv ellátásáról

2013. évi CCXXXII. Törvény a nemzeti Köznevelés tankönyvellátásáról

110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

5/2020. (I.31.) Korm. rendelet Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról,

51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvéről

A Pedagógiai Program hatálya: jogszabályváltozásig.

Nevelési Program

A program teljesítésének feltételei

Személyi feltételek

Az iskola pedagógiai programjának végrehajtását jól felkészült, minden területen megfelelő pedagógiai végzettséggel rendelkező nevelőtestület végzi. Az intézményi álláshelyek száma mindig az adott nevelési évhez igazodó pedagógus szükséglet alapján kerül meghatározásra a fenntartóval történő egyeztetést követően.

Az iskola nevelőtestületére jellemző, hogy gyakorlott, tapasztalatokkal és innovatív készséggel rendelkező kollegák alkotják a többségét. Képesek arra, hogy hatásukra – és öngigényességük miatt is – a fiatalabb kollegák is ilyen elhivatottsággal végezzék munkájukat. A nevelőtestület munkájára jellemző, hogy hatékony alapozó éveket követően valamennyien eredményes középiskolai tanulmányokat folytathatnak, általában megállják helyüket középiskolában és néhányan felsőfokú végzettséget is szereznek.

2010. augusztus 10-én iskolánk fölvette egykori igazgatója Kiss Zoltán nevét.

2013. január 1-től az intézmény állami fenntartás alá került. Fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Nyíradonyi Tankerületi Központja lett, melyet 2016-ban a Debreceni Tankerületi Központ váltott fel.

Az iskolánk két feladatellátási helyen működik. A Magyar u. 15 szám alatti épület 1932-ben épült, helyi műemlékvédelemre javasolt. 2000-ben tanterembővítést követően felújításra került, majd 2018-ban teljes infrastrukturális fejlesztésen esett át. A Magyar u. 22 szám alatti telephely 1994 óta működik székhely intézményként, ahol 2015-ben energetikai felújítás történt.

Az intézményünk 160 tanuló befogadására alkalmas. Az épületekben 8 tanterem, 3 fejlesztő szoba, tornaterem, 2 nevelői szoba, 3 irodahelyiség található. Mindkét intézmény megfelelő méretű zöldterületi udvarral rendelkezik.

Az iskola irányítási, érdekegyeztetési fórumai a nevelőtestületben

A Kibővített Iskolavezetés (intézményvezető, intézményvezető – helyettes, munkaközösség-vezetők) által előterjesztett olyan kérdésekben, melyben a nevelőtestület a legfőbb döntéshozó szerv. A nevelőtestület feladatai a nevelési-oktatási kérdésekben való állásfoglalás.

Iskolánkban működik két szakmai munkaközösség (alsó tagozat, felső tagozat), a szülői munkaközösség és az iskolai diákönkormányzat. Az iskolával kapcsolatos kérdésekről törvény biztosította jogaik által minden esetben véleményt formálhatnak.

1.A nevelő - oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Célunk, a gyermekek, fiatalok harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarati tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságainak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a köz érdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat nevelni. Kiemelt cél a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás és lemorzsolódás megakadályozása, valamint a tehetség gondozás.

A köznevelés egészét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint a fenntartható fejlődésre és az egészséges életmódra nevelés határozzák meg.

A nevelési-oktatási intézmények pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek, a tanuló elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése és a gyermek, tanuló fejlődését biztosító sokoldalú, a követelményekhez igazodó értékelés jellemzi. A digitális kompetenciákra megszerzésére való törekvés az egyik legfontosabb cél és feladat a minden napokban

1.1. Pedagógiai alapelvek

1.1.1. Nevelő testület hitvallása

Hitvallásunk a gyermekek, az ember szolgálata. Oktató-nevelő munkánk a tudás közvetítésére, az erkölcsi értékrend átadására, az egymás elfogadására, megbecsülésére, a szeretetre épül.

Gyermekeink optimális személyiségfejlődését szolgáló oktató-nevelő rendszerünk az esélyegyenlőségen alapul. A klasszikus emberi értékekre épül a mai kor követelményeit, normatíváit közvetítve. Mindannyian azon fáradozunk, hogy belső erőforrásaink mozgósításával segítsük a külső körülmények, lehetőségek minél teljesebb kihasználását. A tudás gyarapításában, a személyiség formálásában munkánk aktív részese, legfontosabb partnere, a gyermek legfontosabb irányítója: a szülő – megfelelő társra találjon a pedagógusban, családi otthonra az iskolában, és jó gazdára az iskolavezetésben.

Célunk az alkotó, a folyamatos önképzést szem előtt tartó, a nyitott, sikerközpontú személyiség-nevelés, a tudás közvetítése.

1.1.2. Küldetésnyilatkozat

Tanulóinknak egy életre szóló útravalót kívánunk adni, mert valljuk, hogy mindenféle paradigmaváltás ellenére léteznek egyetemes emberi értékek, amelyekre stabil tudás építhető. Iskolánkban nem tudományokat tanítunk. A tudományok eredményeit tantárgyi rendszerbe foglalva úgy közvetítjük, hogy azok a tanulók fejlettségi szintjéhez igazodjanak. Megújulásra, önművelésre képes tanulókat akarunk nevelni, akik képesek lesznek az élethosszig tartó tanulásra.

Tanítványaink önmagukban bízó, képességeiknek és adottságaiknak megfelelően teljesítő tanulókká lesznek, mire kibocsátjuk őket az iskola kapuján. Párhuzamosan folytatjuk értelmi és érzelmi nevelésüket. Komplex személyiségfejlesztésre törekszünk. Nagymértékben támaszkodunk a családra, az óvodára, mert valljuk, hogy nélkülük a munkánk nem teljes. Igényeink következetes megvalósításához megfelelő színvonalú eszközök és tanulási stratégiák állnak rendelkezésünkre. Célunk, hogy mindenki találja meg a helyét valahol a rendszerben, s valamiben érezze magát sikeresnek, fontosnak. Minden kapcsolatunkat az őszinteség és a felelősségérzet hatja át, amit partnereink visszajelzései is tükröznek. Partnerközpontú működésre törekszünk. Az iskola életének és munkájának minden területén a folyamatos fejlődés a cél, melynek eredményeként kiváló szolgáltatást akarunk nyújtani intézményünkben

1.2. Pedagógiai célok

Az intézmény 1-8 évfolyamos, az alapműveltség közvetítését, az alapkészségek komplex fejlesztését, az alapkompenciák fejlesztését is felvállaló nevelési – oktatási intézmény.

Enyhén értelmi fogyatékos, mozgásukban korlátozott és érzékszervi fogyatékos tanulók nevelését és oktatását szükség szerint felvállalja.

- A helyi kisebbségi önkormányzat egyetértésével megalkotott tanterv szerint a fenntartó jóváhagyásával Nemzeti - Etnikai nevelést – oktatást folytathat.

- Képesség – kibontakoztató program, illetve integrációs oktatás lehetősége.

A nevelőtestület az alapműveltség korszerű módszerekkel történő közvetítése mellett az alábbi prioritásokat határozta meg:

Alapelvek:

- A gyermeki jogokat tiszteletben tartó gyermekközpontú pedagógia érvényesülése az intézményben, ahol életkori és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlődhetnek a tanulók képességei, kompetenciái.
- Humánus bánásmód a tanulókkal, a valamilyen szempontból hátrányos helyzetű gyerekekkel.
- Esélyegyenlőség biztosítása tanulóink számára.

Célok:

- a személyiség komplex fejlesztése, amelyben megfér a játék és a tanulás.
- az önálló életkezdéshez szükséges normák ismerete, betartása (erkölcsi, közösségi, esztétikai),
- az alapkészségek fejlesztése kritériumorientált módszerek segítségével,
- kompetenciafejlesztés az egyéni adottságokhoz alkalmazkodóan,
- digitális kultúra közvetítése, az ehhez szükséges képességek fejlesztésével (idegen nyelv, informatika).

Minőségi általános iskolai nevelés-oktatás szolgáltatás kínálata az általános iskolában:

- az esélyhátrányok kompenzációjával,

- az idegen nyelvoktatás színvonalas működtetésével,
- a szakos ellátottság és képzési kínálat kiteljesítésével,
- a versenyképesség növelésével,
- a rendelkezésre álló humánerőforrás és az oktatási infrastruktúra optimális kihasználására törekedve.

Fejlesztési projektek segítése az oktatási infrastruktúra sokoldalú hasznosítására.

A hátrányokból, fejlődési egyenlőtlenségekből fakadó lemaradások kompenzálása a pedagógiai szakszolgálat, a fejlesztő pedagógia generálásával.

A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése érdekében a továbbiakban partnerintézményként más intézmények szakmai tananyagát, módszertanát alkalmazzuk a tanórai tevékenységebe ágyazottan, valamint a tanórán kívüli foglalkozásokon, szabadidős tevékenységek során és iskolai táborokban.

1.2.1. Általános iskolai képzés szakaszainak céljai

Az iskola jellemzői

A szülők és a gyerekek igényeihez alkalmazkodva sokféle lehetőséget biztosítunk a tanulók képességeinek kibontakoztatására, érdeklődésük kielégítésére.

Oktatási és nevelési módszereink megválasztásában a jól bevált hagyományokat követve, de befogadói és működtetői vagyunk mindazon újításoknak, melyeket hatékonyak és előre mutatóknak tartunk.

Pedagógiai alapelvek

Oktató-nevelő munkánk során a személyiségfejlesztés érdekében az alábbi alapelveket tartjuk szem előtt.

Alapelvünk, hogy:

- A tanulókat az iskolának fel kell készíteni az önálló ismeretszerzésre és önművelésre. Ennek feltétele a szilárd alapkészségek kialakítása.
- Az iskolában minden tanulónak esélyt kell kapnia szociokulturális hátrányainak leküzdésére. Ehhez hatékony felzárkóztató munkára van szükség.
- Ugyanakkor a kiemelkedő képességű tanulóknak lehetőséget kell kapniuk tehetségük kibontakoztatására.
- Az emberi szuverenitás magában foglalja a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét. Ehhez fejlett kommunikációs képességekre és viselkedéskultúrára van szükség. Ez mind a társadalmi beilleszkedésnek, mind az egyén boldogulásának egyik alapvető feltétele.
- A világban való eligazodás feltételezi legalább egy idegen nyelv elsajátítását. Az iskolának ezen a területen is gazdag kínálatot kell nyújtani.

- Az általános társadalmi modernizáció és az életmód átalakulása megkívánja a lépéstartást az állandó digitális változásokkal.
- A megfelelő továbbtanulási irány illetve pálya kiválasztása reális önismeret és életszemlélet kialakítását feltételezi.
- A harmonikus személyiségfejlődés a testi és lelki egészséget egyaránt magában foglalja.
- Alapvető értéknek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetünk megismerésének és megóvásának igényét.
- Érvényesüljön a tanulók mindenek feletti érdeke.
- Az oktató nevelőmunka során valósuljon meg a világnézeti semlegesség, és a vallásoktatás lehetősége.

Célok:

Pedagógiai tevékenységünk célja mindazoknak az intellektuális és emberi – erkölcsi értékeknek a kialakítása tanítványainkban, melyek birtokában úgy tudják egyéni boldogságukat, boldogulásukat megteremteni, hogy az egyben a szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja.

Ennek érdekében:

- Célunk az, hogy minden tevékenységünket – az oktatás és nevelés területén egyaránt – a gyerekek szeretete hassa át.
- Célunk az, hogy meglássuk, megláttassuk és tovább fejlesszük minden gyermek személyiségének saját értékeit.
- Célunk az, hogy a tárgyi tudás mellé a gyermek szerezzék meg mindazokat a kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudását önmaga és a mások számára hasznosítani tudja.
- A tehetség kibontakoztatása érdekében célunk az önbizalomnak, a megmérettetés igényeinek és bátorságának, a versenyszellemnek a kialakítása, amely azonban nem mellőzheti a segítőkészséget és az együttműködési képességet.
- Célunk az, hogy – elsősorban személyes példamutatással – neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.
- Célunk, hogy lehetőleg minden gyermek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének illetve távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat.
- Célunk, hogy a 8. osztály elvégzése után minden tanuló valamelyik középfokú intézményben folytassa tanulmányait és azt el is végezze.

Célunk, hogy olyan színvonalon és mértékben biztosítsuk iskolánkban a tárgyi és személyi feltételeket, hogy gyermek és szülő egyaránt érezze: minden esélye meg van a gyermeknek az értelmi és érzelmi fejlődésre

A képzés szakaszai:

A képzési rendszer szakaszai lineárisan épülnek egymásra az egyes életkori szakaszok határai nem esnek egybe az iskolarendszer szerkezeti határaival. Ez eltérő időtartamaiból, illetve a magyar iskolarendszer szerkezeti tagolódásából következik. Az egyes képzési szakaszok közötti kiegészítő kapcsolatot részben a fentiek jelentik, másrészt pedig az azokat lezáró, s a magasabb szintre lépés feltételeit jelentő követelmények, a kimeneti szabályozás.

Tanulóink fejlődésének az egyes életkori szakaszokhoz kapcsolódó jellemzői:

Latencia kor (6-8 év)

A gyerekek csak egy része kerül iskolaéretten az első osztályba, tudásvágygal, ismeret- és teljesítményigénnyel. A gyerek interperszonális kapcsolatait erősen meghatározza a számára fontos személyekhez – szülőkhöz, pedagógushoz – való kötődés. Az új követelményeknek való megfelelés számos képességbeli és személyiségbeli tényezőt igényel. Ezért ebben az életkorban jelentkező problémák nagy része beilleszkedési nehézségekben, tanulási nehézségekben és magatartási problémákban fejeződik ki.

Prepubertáskor (9-11 év)

Az ebben a korban lévő gyerekek viselkedésére jellemzőek még továbbra is a kisiskolás jegyek, de a korszak végén elkezdődik egy önállósulási törekvés, a felnőtt-kapcsolatok helyét a társkapcsolatok fontossága veszi át. A személyiség és önismeret alakulásában egyre nagyobb szerepet játszanak a kortárs csoportok, az ebben a korszakban megfigyelhető érzelmi – hangulati labilitás már a serdülőkor előfutára. Természetesen ebben az időszakban is jelentkezhetnek magatartásproblémák, melyek kezelése fontos feladat. Részképesség-zavarokkal ritkábban találkozunk, s a beilleszkedési nehézségek nagy része is megoldódik erre a korra.

A pubertás kor (12-16)

Főleg az önmegismerés igénye jut kifejeződésre, az identitáskeresés, az önállósulási törekvés, a felnőttektől eltérő véleményalkotás, kritikai hajlandóság jellemző. A pedagógusok ekkor jelzik a legtöbb magatartásproblémát. A céljaink között szereplő eszmegbeszélő csoportokban (pszichológus vezetésével a pedagógusok körében) nagy hangsúlyt kap a serdülőkkel való helyes bánásmód megbeszélése is.

A korosztály részéről jelentkező nagymértékű önismereti igény csoportfoglalkozásokban való kielégítése, melyek vezetését végezheti a pszichológus, illetve a pszichológus segítségével az osztályfőnök is. A korosztály másik jellegzetes problémája a pályaválasztás, mellyel kapcsolatos gondok szintén csoportos foglalkozások keretében feldolgozhatók.

1.2.2. Az esélyegyenlőség biztosításának céljai

A családok közötti anyagi, szociális, kulturális különbségeket nem tudjuk megszüntetni, de felvállaltuk a különböző háttérrel és eltérő adottságokkal rendelkező gyerekek fejlesztését, együttnevelését. Olyan stimuláló környezetet kívánunk nyújtani a gyerekeknek – akiknek ez otthon nem adatik meg - amely a továbbtanulás irányába tereli őket, és hatására a tanulás érdekessé, fontossá válik számukra.

A hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikertelensége különböző problémák egymással összefüggő és egymásból építkező csokrára vezethető vissza. Ezen hátrányok leküzdésére, tompítására igyekszünk megoldást találni, programokat kidolgozni és végrehajtani.

Célrendszer megfogalmazása az integráció tükrében:

Legfőbb célkitűzésünk, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulóink együttnevelését - oktatását maradéktalanul megvalósítsuk.

Célunk továbbá:

- időben felismerni a tanulók hátrányos helyzetét,
- elérni, hogy eredményesen válasszanak középiskolát,
- sikeresen tudjanak piacképes szakmát választani.

A tanulóra ható nevelő hatások erősítsék egymást, a tanárok erőfeszítése hatékony és hatásos legyen. A tanulócsoportra koncentrálnó tanári együttműködés lehetőségeinek feltárása, tervezése, kialakítása. Az osztályban tanítók lehetőségeinek kidolgozása a tapasztalatcserére, közös tervezésre, problémamegoldásra. Közösben dolgozni a nevelés érdemi feladatain.

Az adott gyermekről minél sokoldalúbb információ gyűjtése a gyermek egyéni fejlesztésének biztosítása érdekében.

2.A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

2.1. Célok

A tanulók valamennyi személyiség-komponensének - az értelem, az érzelem, a fizikum és a jellem - harmonikus és differenciált fejlesztését szolgálja.

A tanulók önismeretének fejlesztése,

- érdeklődésük felkeltése, motiválásuk a tanulás folyamatában,
- reális énképük kialakítása,
- pozitív életszemléletük megalapozása, formálása,
- szociális képességeik kialakítása,
- a társas kapcsolatok erősítése,
- az egymás iránti érdeklődés, az empátia és tolerancia területén.
- Felelősségtudatuk kialakítása, akaratuk erősítése.

Sikerkritérium

Partnereink visszajelzése alapján mentálisan és testileg olyan egészséges fiatalok nevelése, akik bíznak önmagukban, képességeikben, tisztában vannak értékeikkel, törekszenek hibáik kijavítására. Sikeresen beilleszkednek az osztály és az iskola közösségébe. Igényesek iskolai munkájukban, törekednek a minőségi munka végzésre és felelősséget vállalnak az általuk okozott károkért, hibákért.

Mérhetőség

A magatartás kultúra fejlődése, az iskolai házirendnek való megfelelés.

A magatartási és beilleszkedési zavarokkal küzdő tanulók problémáinak, ill. számának csökkenése.

Feladatok

Megismertetni tanulóinkkal az önmagukban rejlő értékeket és képességeket. A szülői házzal való szorosabb, tartalmasabb együttműködés. Önismereti foglalkozások szervezése. A közösségformálás, a társas kapcsolatok értékeinek megismertetése, gyakoroltatása.

A szabadidő kulturált, hasznos eltöltésének beépítése tanulóink szokásrendszerébe.

Eszközök*Direkt:*

Segítségadás

Személyes példaadás

Gyakoroltatás

Ellenőrzés

Számonkérés

Beszélgetés

Indirekt:

közösségi tevékenységek

rendezvények látogatása

szülői értekezlet

fogadóóra

nyílt óra

iskolai rendezvények

osztálykirándulás

osztályfőnöki óra

2.2. Nevelési tartalmak

2.2.1. Erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, mely az ember felemelkedését és teljes emberré formálódását szolgálja – egyik legalapvetőbb vonása a humanizmus. Kibontakozása bonyolult, kölcsönös összefüggésben áll társadalmunk fejlődésével.

E fogalom alá tartozik az igényesség magunk és embertársaink magatartásával, tevékenységével, a közvetlen és távolabbi közösségünkkel szemben. Igényesség önmagunk, környezetünk egyre tökéletesebb megismerése, fejlesztése, értékelése, bírálata érdekében. Igényesség abban az irányban, hogy mindenki megfelelően találja meg helyét társadalmi rendünkben. Fontos – e kategórián belül – a szerénység és önérzet fogalmi jegyeinek megismerése.

2.2.2. Közösségi nevelés

A gyermekre általában jellemző, hogy szeret barátkozni, keresi a vele egykorúak társaságát. Már az alsó tagozatos korban kialakulnak azok a csoportok, amelyeket a környezet, a körülmények, a mindennapi munka, rendszeres játék stb. hoz össze és tart mozgásban. Szervezett tevékenységre rendkívül sok alkalmat nyújt az iskola mindennapi élete és az iskolai életforma során jelentkező számtalan feladat, probléma és bonyodalom.

A közösségi nevelés ezt az iskolai életformát használja fel a társadalmi követelmények érvényesítésére, a közösségi személyiségvonások kialakítására. A nevelőtestület akkor szolgálja

legmegfelelőbbben ezt a célt, ha megteremti annak feltételeit, hogy a gyermekek szervezett keretek között segítsék, bírálják, formálják egymás magatartását.

Legnagyobb feladat az osztályfőnökre hárul. Tájékozódnia kell a közösség belső rétegződéséről, a gyermekek sokrétű személyes kapcsolatairól. Az osztályt ugyanis semmiképpen sem lehet homogén közösségnek tekinteni.

Az együttlét, a közös élmények az egyén örömét is felfokozzák. A társas tevékenység a teljesítmények színvonalának emelkedésére mindig ösztönzőleg hat. Az iskolai életből fakadó feladatok nagyszerű alkalmat adnak a társas együttlét törvényeinek megismerésére és gyakorlására. A nevelőtestület e feladatok megtervezése, teljesítése és ellenőrzése közben nem hagyhatja magára a tanulókat. Még a legfejlettebbek nevelésével is folyamatosan kell foglalkoznia. Különösen arra kell ügyelnie, hogy a gyermekcsoport minden eljárást, magatartást azonos mércével ítéljen meg, nehogy részrehajló, kivételező legyen barátjával szemben.

A nevelőtestület sikerrel építhet e korban a gyermek nagyfokú igazságszeretetére, barátkozási vágyára. Ilyen viszonyok között ugyanis könnyen beláthatja, hogy a közösségben való élés részrehajlás nélküli megítélést kíván meg mindenkitől, különösen a vezetőktől.

A vezetők és a közösség többi tagjai között különböző funkcionális és baráti kapcsolatok jöhetnek létre. Az alá- és fölérendeltségből adódó viszony, a megbízatás helyes vagy helytelen ellátása erőteljesen befolyásolja a gyermekeknek egymáshoz, a munkához, a feladatteljesítéshez, az intézményhez, a nevelőköz és a tárgyakhoz való viszonyát.

2.2.3. Értelmi nevelés

Az értelmi nevelést befolyásolja

- a pedagógus személyiségbeli és magatartási sajátosságai, valamint tudatosító hatásai
- az oktatás szervezeti formái
- az oktatás módszerei
- az oktatás eszközei

A pedagógus személyiségének sajátosságai közül a felkészültség és a pedagógiai szakismeret az, ami alapvetően hitelesíti a tanulók számára azt a különleges státuszt, amelyet a tanár a pedagógiai szituációban betölt.

A pedagógus-magatartás sajátosságai közül mindenekelőtt az igazságosság, a humánus és partneri bánásmód alkalmas a tanulással kapcsolatos nyitottság megalapozására.

Az oktatás szervezeti formái iránt egyáltalán nem közönyösek a tanulók. Ez arra utal, hogy az oktatás szervezeti formái nem csupán munkaszervezési változatok, hanem a nevelési folyamat hatásegýtteseinek is különböző variációit képviselik, amely variációk kimutatható befolyást gyakorolnak a tanulással kapcsolatos viszonyulásra.

Az oktatás módszerei a tanulók tanulással kapcsolatos viszonyulását több hatásmechanizmuson keresztül is javíthatják. Általánosságban a módszerek akkor töltik be ezt a funkciót hatékonyan, ha biztosítják a tanulók aktivitását, nem kényszerítenek passzivitásra, fel tudják kelteni az érdeklődést és elősegítik az exponált problémák megértését.

Végül meg kell említenünk az oktatási eszközök szerepét a tanulással kapcsolatos pozitív viszonyulás erősítésében. Tudnunk kell, hogy ebben a vonatkozásban az oktatás eszköztára egyáltalán nem indifferens tényező. Ilyen szerepet azonban elsősorban azok az eszközök töltenek be, amelyek az oktatási folyamat keretében alkotó módon, a konkrét helyzethez alkalmazva használhatók fel.

2.2.4. Nemzeti öntudatra nevelés

A hazafias érzelmek nevelése során lényegében két irányba kell haladnia a pedagógusnak:

- új érzelmeket kell kialakítania,
- helytelen érzelmi reakciókat kell megszüntetnie.

Ha a személyiséget gazdagítani akarjuk valamilyen új érzelemmel, akkor először is fel kell ébreszteniünk benne a tárgy, jelenség iránti érdeklődést. Ennek módja az, hogy olyan élményben részesítjük a gyerekeket, amelynek során létrejöhet valamiféle emocionális viszony a tanulók és az adott jelenség között.

Gyakran tapasztaljuk pl., hogy növendékeink hazaszeretete egyoldalúan csak a múltra korlátozódik. A kialakítandó új érzelmek egyaránt lehetnek pozitív és negatív minőségűek. Gyakran tapasztalhatjuk, hogy a nevelői gyakorlatban csak a pozitív érzelmek (nemzeti büszkeség, hazai táj szeretete) kialakítására törekednek. Akkor, amikor megismertetjük őket hazánk szépségeivel, kincseivel, ne csak büszkeségüket növeljük, hanem ezekért való féltésüket, aggodalmukat is.

A történelem tanítása közben – vagy bármilyen alkalommal, amikor a múlt eseményeiről beszélgetünk – a magyar történelmet mindig az egyetemes emberi haladás történetébe ágyazva ismertessük. Idézzük fel azokat a történelmi eseményeket, amikor népünk együtt harcolt a környező országok népeivel.

Nevelési problémát jelent a „külföld túlértékelése” a hazai viszonyok rovására. A nyugati árucikkek, lehetőségek túlbecsülése sok esetben együtt jár a hazai ipar, életszínvonal, társadalmi berendezés lebecsülésével. A hazaszeretet erkölcsi-politikai érzelm, amelynek kialakulásában az esztétikai és intellektuális érzelmek is jelen vannak. Az egyes emóciók mélysége, állandósága, tartalma hatással van más jellegű érzelmek fejlődésére is.

A 10-14 éves gyermekek rendszerint igen szívesen, nagy lelkesedéssel tennének valamit hazájukért. Romantikus és kivételes helyzeteket képzelnek el, elevenítenek meg játékaikban, megvédik Magyarországot a törökök, tatárok és németek ellen. Ugyanakkor növendékeink úgy érzik, hogy a „valóságban” nincs mit tenniük a hazáért. Ezért az a feladatunk, hogy meggyőzzük őket arról, hogy a mindennapi munka, kötelességüknek teljesítése is hozzájárul ahhoz, hogy a társadalom erősödjék, hazájuk gazdagodjék. Leghatásosabb nevelőeszközünk a példa lehet. A történelemből, irodalomból

és a mai társadalom életéből mutassunk be olyan embereket, akik békés munkával fejezik ki hazaszeretetüket.

A 10-14 éves gyermekek hazaszeretete abban mutatkozhat meg, hogy képességeikhez mérten a legjobban tanulnak, társadalmilag közvetlenül is hasznos munkát végeznek. A gyerekek életében a tanulás tölti be azt a szerepet, amit a felnőttekben a munka. Magyarázzuk meg tanulóinknak azt, hogy a hazának alkotó emberekre van szüksége. Ennek fontos feltétele az, hogy már gyermekkorban önállóan gondolkodjanak. Ezért ne másolják a feladatot, keressék a jelenségek okát, szokták meg az önállóságot az otthoni tanulásban is, maguk is hozzanak létre, készítsenek különböző eszközöket, tárgyakat.

A tanulók ezen kívül sokszor végeznek olyan munkát, aminek közvetlen társadalmi haszna van. A szülőföld szeretete megmutatkozhat abban, hogy környezetüket megvédik a rongálástól, munkájukkal szépítik. Vigyáznak a parkok, terek és utcák tisztaságára, gondozzák a növényzetet. Tanulóink tehát akkor hajtanak végre hazafias tetteket, ha a lehető legjobban elvégzik tanulási kötelezettségüket, ha részt vesznek hasznos társadalmi munkában, s ha aktívan bekapcsolódnak a közösség életébe.

2.2.5. Munkára nevelés

Az oktató–nevelő munka egységes rendszerében megvalósuló munkára nevelés feladata, hogy formálja a tanuló személyiségét, alakítsa a gyermek erkölcsi arculatát.

Tanulás

A gyermek szellemi munkájának alapvető formája a tanulás. E tevékenység legfőbb sajátossága az új ismeretek feldolgozásában és alkalmazásában megnyilvánuló erőfeszítés, a mind céltudatosabb szellemi aktivitás. Az 5-8. Osztályokban a rendszeres tanuláshoz kapcsolódóan tervszerűen bővítjük a tanulók szellemi munkájának tartalmát, kibontakoztatjuk az érdeklődést, fejlesztjük az egyéni hajlamokat, szélesítjük és elmélyítjük az önálló tapasztalatszerzést, ösztönözzük az ismeretek sokoldalú alkalmazását, meggyökereztetjük a rendszeres olvasás szokását.

A rendszeres tanulás kialakítása. A sikeres tanulás pedagógiai feltétele a tanulmányi munka megszervezése. A tanulásnak, mint munkának a megszervezése csak akkor lehetséges, ha biztosítjuk, hogy a tanulás folyamatos, rendszeres legyen. A tanulmányi teljesítmény alapja a rendszeres tanulás. A rendszeres tanulás alakítja ki a személyiség számos erkölcsi vonását: a kötelességtudatot, lelkiismeretességet, pontosságot, a munkavégzés örömeit, a munka megbecsülését.

2.2.6. Az egészséges életmódra nevelés

A környezeti tényezők között a testi fejlődés szempontjából kiemelkedő jelentősége van a napirendnek, életrendnek. A 10-14 éves gyermekek napirendjére a differenciálódás jellemző. Míg az általános iskola 1-4. Osztályába járó tanulók életrendje, életritmusa nagyjából egységes volt. 5. Osztálytól kezdve egy osztályon belül is szinte végletes különbözőségeket találhatunk. A tanulók érdeklődési körének bővülése, növekvő önállóságuk, baráti körüknek szélesedése, sportolási és szórakozásigényük az iskolán kívül töltött időt változatossá, sokoldalúvá teszi.

A napirend kialakítása a fentieknek megfelelően bonyolult feladat. Munkánk kezdetét a tanulók életkörülményeinek megismerése jelenti. Csak a tanulók életkörülményeinek, addig kialakult napirendje alapos ismeretének birtokában vállalkozhatunk arra, hogy a szülőket családlátogatásaink során, szülői értekezleteken a helyes napirend kialakításával kapcsolatos feladatoknak megnyerjük. Ehhez azonban ismernünk kell a napirenddel kapcsolatos problémákat, a szülők szociális körülményeit, a gyermek tanulási szokásait. A tanulók iskolán kívüli életére, napirendjére gyakorolt közvetlen ellenőrzésére igen kevés lehetőségünk van, ezért a meggyőzésre és a helyes szokások, kialakítására kell elsősorban törekednünk. Ehhez azonban az is szükséges, hogy az iskolai tennivalókat, feladatokat is úgy adagoljuk, hogy ne akadályozzák a megfelelő életritmus kialakítását. Úgy kell tehát a tanulók iskolai – és természetesen a tanórán kívüli – tevékenységét is megterveznünk, hogy azok a lehetőség határán belül hozzájáruljanak az életrend ritmikusságához.

A helyes napirend kialakítása a munka és pihenés fiziológiai és pszichológiai törvényszerűségeinek figyelembevételét igényli.

Az egészségügyi felvilágosítás és az ezzel kapcsolatos szokások kialakításának másik sajátossága, hogy az egészség megőrzése nem egyszeri „kampányfeladatot” jelent, hanem folyamatos és rendszeres tevékenységet igényel.

Az egészségügyi szokások kialakításakor fontos az alkalmazott módszerek sokféleség, változatossága. Az állandó és egyhangú követelés, az ismétlés könnyen vezethet célunkkal ellentétes eredményekhez. Az egészségügyi szabályok elsajátításának végső célja a megfelelő személyi higiénia kialakítása, mely nagyon fontos lehet pandémiás helyzet és járványügyi helyzet kialakulása és megjelenése során. Tisztában kell lenniük a tanulóknak a kézmosás, kézfertőtlenítés, a szájmaszk használatával és a személyi higiénés kiemelt fontosságával.

Az egészségügyi kultúra szerves része a táplálkozás, hiszen az a tanuló testi fejlődését jelentős mértékben befolyásolja. Fontos tehát, hogy tanulóink megismerjék és betartsák azokat a szabályokat, amelyek a kulturált és egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlenek.

A tanulók testi nevelésének fontos követelménye a testi épség védelmének maximális biztosítása. A testi épség védelmével kapcsolatos feladatok ebben az életkorban szerteágazóak, ezért külön kell beszélnünk a közlekedési és iskolai balesetvédelemről.

A testi nevelés fontos feladata, a tanulók egészséges fejlődését, az egyes szervek megerősödését edzéssel fokozza. Az edzés, a gyakorlás a különböző szervek működését javítja, fejleszti. Az egyes szervek működtetésén keresztül kedvezően befolyásolhatjuk a szervek fejlődését és tanulóink egész testi fejlődését is. A gyakorlásnak, edzésnek az a feladata, hogy a tanulót védetté tegye a környezetből jövő káros ingerekkel szemben.

2.2.7. Testi nevelés

A testi nevelés alapvető célja, hogy tanulóink felnőve, fizikailag fejlett, akaraterős, életvidám emberek legyenek, akik képesek a társadalom érdekében végzendő szellemi és fizikai munkára. A testi nevelés célkitűzéseinek megvalósítása valamennyi nevelési tényező szoros összefogását,

közreműködését teszi szükségessé. E nevelési terület feladatait csak az iskola, a család közreműködésével valósíthatjuk meg.

A tanulók egészséges fejlődését számos belső és külső tényező befolyásolja. Míg a belső tényezők zömmel öröklött tulajdonságok, addig a környezeti tényezők társadalmi vonatkozásúak. A testi nevelés – amely szükségszerűen a külső feltételek optimális megteremtésére törekszik – elsősorban a társadalmi feltételektől függő környezeti feltételeket igyekszik biztosítani. Fontos tudnunk, hogy a feltételek nemcsak gazdasági-szociális körülményekből, hanem különböző szubjektív tényezőkből, szokásokból állnak. (Ilyenek pl. életmód, étkezés, ruházkodás, sportolás stb.)

A testi nevelés szerves részét képezik azok a tanulók számára ingyenesen igénybe vehető programok, testedzési lehetőségek, sportági mozgások megtanulását segítő, ezzel a mozgáskoordinációt fejlesztő, sportprogramok, melyeket a fenntartó vagy más szolgáltató szervez tanulóinknak. Ilyenek pl.: a kötelező úszásoktatás megszervezésére tett intézkedése (5. osztály), a korcsolya oktatás 2. osztályban és az asztalitenisz oktatás 3. osztályban. Szívesen kapcsolódunk be azokba a sport és egészségmegőrzést elősegítő programokba, amelyet tanulóink igénybe vehetnek.

A pedagógiai gyakorlatban általában a testi nevelés szűkebb értelmezésével találkozunk: gyakran azonosítják a testi nevelést a testnevelő tanár vagy az iskola-, illetve iskolaorvos munkájával, sok helyen az iskolai sportélet vagy a tisztaság kerül egyoldalúan előtérbe, háttérbe szorítva más, ugyancsak fontos tényezőket. Tanulóink valóban edzettek, zömükben testileg egészségesek, fejlettek. Mindez azonban nem jelentheti a személyi higiénának, táplálkozásnak, az egészséges életkörülményeknek elhanyagolását.

3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

3.1 Célok, elvek

Napjainkban egyetértés van abban, hogy az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jóllét állapota. Az egészségfejlesztés magában foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezet-fejlesztés, az önségítés feladatait, módszereit.

Az egészségfejlesztés fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politika kifejlesztése, egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletválttatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

Az egészségfejlesztés sarkpontjai

- Az egész lakosságra irányul és annak együttműködésére épít.

- Az okok feltárására és a feltételek megteremtésére irányul a társadalom különböző szereplőivel való együttműködésben (oktatás, egészségügy, környezetvédelem, kultúra, gazdaság).
- Az egyén autonómiája érvényesül az egészséget befolyásoló döntésben, aktivitásban.

Szomatikus testi nevelés

A szomatikus nevelés feladatai között a személyi tisztaság, a környezeti tisztaság megteremtését, a higiénés magatartásra való szoktatást, a szervezet betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását, az egészséges táplálkozásra, ruházkodásra történő nevelést tartjuk elsődlegesnek. Testi képességek: az erőnlét, állóképesség, ügyesség, gyorsaság fejlesztése.

Higiénés nevelés

Célja az egyén és a közösség egészségének védelme, a külső környezetből származó ártalmak megelőzése, elhárítása.

Személyi higiénére nevelés

Az egész nap folyamán példát mutatunk, és folyamatosan felhívjuk a figyelmet ezen szabályok betartására (bőrápolás, körömápolás, fogápolás, orr, fül, szemápolás, egészséges ruházkodás, a helyes (egészséges) táplálkozás, a kulturált étkezés nevelési feladata.

Környezeti higiéniára nevelés

A gyerekekkel közösen végezzük az osztályterem tisztaságának megővését, szépítését, virágosítását, a termék szellőztetését, az udvar tisztán tartását, gondozását.

A betegségek megelőzésére nevelés

A fertőző betegségek megelőzésére nevelés magában foglalja a közvetlen érintkezés útján, cseppfertőzéssel, továbbá az élelmiszerekkel terjedő fertőzések megelőzésére nevelést.

Felhívjuk a figyelmet, és megtanítjuk a helyes zsebkendő használatot, a köhögés, tüsszentés alkalmával, hangsúlyozzuk a kézmosás szükségességét az étkezések előtt, után, az óráközi szünetek után, WC használatot követően. Hangsúlyozzuk az időnkénti kézfertőtlenítést és a szájmaszk használatának fontosságát.

Kiemelt figyelmet fordítunk az élősködők (rüh, fejtetű) felismerésére és kiküszöbölésére. Ebben segítséget kérünk a védőnői hálózattól.

Az egyszerűbb rendellenességek megelőzése magában foglalja a beszédhibák megelőzését, felfedezését, korrekcióját, mely logopédus segítségével történik, és a tartási (ülési) rendellenességek felfedezését, korrekcióját, a helyes testtartás kialakítását, melyet testnevelés órán valósítunk meg.

A kondicionális testedzés

Iskolánkban a testmozgás célja a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel, hiszen tapasztaljuk, hogy a modernkor és az azzal együtt járó technológiák az embert olyan életmódba kényszerítik, amely a mozgásszegény életmódhoz, a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi teljesítmény romlását is. Ennek tükrében évek óta működik intézményünkben a mindennapos testnevelés. A tanórák 45 percesek,

melyekben az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell teljesülniük: Minden gyermek minden nap részt vesz a mindennapi testnevelési programban. Minden alkalommal megtörténik a keringési és légzőrendszer megfelelő terhelése. A testnevelési tananyag egészében nagy hangsúlyt helyezünk a gerinc és ízülevédelmi szabályok betartására, külön figyelemmel a fittségi mérések testhelyezeteire és az izomerősítések különböző testhelyezeteire.

Balesetmegelőzésre nevelés

A felgyorsult technikai fejlődés, a civilizáció számtalan olyan újabb eredményt is hozott, amely jelentősége mellett balesetveszélyt, életveszélyt is rejt magában. A pedagógusok minden alkalommal felkészítik a gyerekeket a baleseti helyzetek felismerésére az iskolai feltételek között, és a biztonságos eszközhasználat gyakorlására (kés, olló, villa, kísérleti eszközök). Az otthoni baleseti források felismertetése, megelőzésük gyakorlása is az iskolában valósul meg. Az utcai közlekedés szabályainak elsajátítása környezetismeret, természetismeret, természettudomány, osztályfőnöki, illetve technika, életvitel és gyakorlat órákon realizálódik.

Pszichohigiénés (lelki egészségre) nevelés

Az egészséges életvezetés

Az egészséges napirend, életrend tartalmazza a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok alakítását, a jó családi és iskolai környezetet és a gyerekek között kialakuló légkört, az intim emberi kapcsolatok irányítását. Erre környezetismeret, magyar nyelv és irodalom órán valamint osztályfőnöki órán nyílik lehetőség.

A deviánsviselkedés (durvaság, agresszivitás, veszélyhelyzet és baleseti helyzet teremtése) megelőzésére a tanítói példamutatás szolgál.

A családi életre nevelés az egészséges életvezetés egyik kiemelt feladata napjainkban. Az anyai és apai hivatás megértése, megbecsülése minden szakórán megvalósul a képzőművészeti, irodalmi és zenei tananyagokon keresztül.

Stresszelhárítás

A stresszokok kiküszöbölése azoknak az élethelyzeteknek az elkerülését tartalmazza, amelyek stresszhatásuk következtében erősen megterhelik az idegrendszert. Ilyen a füstös, áporodott levegőjű helyiségben való tartózkodás, a folyamatos zajhatás, erős fény, sok ülés, fokozott mozgáskorlátozás. A pedagógus feladata ezek megszüntetése, illetve kiküszöbölése, fokozott figyelme. A stresszelhárítás bevált módszer e a tanórán kívüli tevékenység: évente 2 – 3 alkalommal gyalogtúra vagy kerékpártúra a közeli természeti környezetbe, játékos vetélkedők, akadályversenyek rendezése, egészségügyi séták alkalomszerűen, a napközi foglalkozások keretében, környezetismeret tantárgyhoz kapcsolódó témakörök feldolgozása tanulmányi sétákon (pl. gyümölcsöskert, baromfiudvar, erdő, mező, vízpart élővilágának megtekintése), vízhez szoktatás, úszás, mozgásos szabad játékok.

Érzelmi nevelés

A gyermek személyiségében az érzelmek jelentős szerepet töltenek be, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket biztonság, otthonosság, derűs szeretettel teli légkör vegye körül az iskolában is. Nevelési

szempontból feladatunkhoz tartozik a pedagógusok és más felnőtt dolgozók és a gyermekek közötti pozitív érzelmi kapcsolat erősítése, a félelmek, szorongások feloldása, a kudarc elkerülése. Iskolánkban családi légkörben folyik az oktatás, állandó a meleg érzelmi kötődés a gyerekek és felnőttek között. Elég sok tanuló hátrányos családi környezetből származik, sok gyermek szülői elhanyagolással küzd, így nekünk pedagógusoknak kell pótolni a szeretetet.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy e forrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról.

Médiatudatosságra nevelés

Cél, hogy a tanulók a mediatisált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.

3.2. Megelőző prevenciós tevékenység

A prevenció (megelőzés) területei

- Az elsődleges prevenció a betegségeket előidéző tényezők korai felismerésére és elkerülésére irányuló tevékenység, ami a veszélyeztetett emberekre irányul. A korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik pl. az egészséges táplálkozás, az aktív szabadidő eltöltés, a mindennapos testmozgás, a személyes higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése, a járványügyi és élelmiszerbiztonság megvalósítása.

Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai

- A tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében.
- Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, és az egészségbarát viselkedésformákat.
- A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel a táplálkozás,

az alkohol és kábítószer fogyasztás, a dohányzás, a családi és kortárskapcsolatok, a környezet védelme, az aktív életmód, a sport, a személyes higiénia, a szexuális fejlődés területén.

- Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.
- Az iskolában folyó egészségnevelés kiterjed a testi (szomatikus) egészség védelmére, a lelki (pszichés) egészség védelmére, a szociális egészség védelmére, a társas társadalmi kapcsolatok harmóniájának alakítására.

3.3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

A tv-ben, az újságokban mindig láthatunk katasztrófákról, balesetekről szóló híreket. A hatalmas anyagi veszteségek mellett itt emberéletek is veszélybe kerülhetnek. A balesetek egy része megelőzhető lenne, ha az emberek körültekintőbbek és óvatosabbak lennének, és már az iskolában elsajátítanák az elsősegély-nyújtási alapismereteket.

Cél:

- olyan pozitív attitűd kialakítása, amely nyitottá tesz környezetünk értékeire, azok tiszteletére és megvédésére ösztönöz.
- testi, lelki, szociális egészség megbecsülésére, megőrzésére való nevelés, az egészséges életvezetésre való felkészítés.
- bárhol, bármikor, bármilyen körülmények között tudjunk szakszerű segítséget nyújtani a rászorulóknak.

Fontos a sürgősségi szemlélet kialakítása, a baleset valamint a hirtelen bekövetkező egészségkárosodás alapszintű ellátásának elsajátítása.

Fontos, hogy éles helyzetben, hatékonyan tudjunk és merjünk segíteni embertársainknak.

Feladatunk:

Az általános iskolában megtanítani az elsősegélynyújtás alapjait, hogy tanulóink képesek legyenek:

- elvégezni a teendőket baleset esetén.
- biztosítani a helyszínt.
- értesíteni a mentőket, tűzoltókat, rendőröket baleset esetén.
- felismerni a figyelemfelhívó panaszokat, tüneteket.
- elsősegélyt nyújtani.
- biztonságosan üzemeltetni az életmentő készüléket.
- vérzéscsillapítási eljárást alkalmazni.
- elsődleges sebellátást végezni.
- vészhelyzetet felmérni,
- vészhelyzetben nyugodtan, logikusan cselekedni,
- szakszerűen segítséget kérni,
- sérülteket megvizsgálni,
- stabil oldalfekvő helyzetet biztosítani.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül osztályfőnöki, biológia, testnevelés, és délutáni csoportfoglalkozások keretében valósulnak meg. Évente többször igénybe vesszük az iskolaorvos és a védőnő segítségét.

4.A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

4.1. Célok

Közösségfejlesztés:

A már meglévő közösségek fejlesztése, elsősorban önszerveződő módon. Egy valamire törekvő közösség nevelő erejének kiaknázása az egyéni fejlődés érdekében. A fejlődés iránya az egyén társadalmi cselekvőképessége.

Változatai:

1. Közösségben nevelés.
2. Közösségi kapcsolat alakítása.
3. A közösségi érzés fejlesztése.
4. A közösség szervezeti formáinak nevelőintézményi alkalmazása.
5. Nevelés a közösségi tevékenységben való részvétellel.

A gyermek elsődleges közössége a család, mely érzelmi, gazdasági kisközösség. Szülői értekezleteken, osztályfőnöki órákon hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a gyermek is tagja e közösségnek. Legyenek itt is feladatai és kötelességei, érvényesüljön a demokrácia és a munkamegosztás. A család legyen nyitott, társadalmi problémákra érzékeny közösség. A családhoz való tartozás érzését lehet fejleszteni a családi ünnepek, ajándékozással egybekötött megünneplésére

4.2. Közösségfejlesztő tevékenységek feladatok

4.2.1. A tanórai közösségfejlesztő feladatok

A gyermekközösségek nevelési céljai, feladatai

1. osztály: Az osztályközösség megszervezése. Az iskola belső rendjének elsajátítása, betartása. A helyes tanár-diák viszony alapjai. A közös játék szabályai. A helyes étkezés, az önálló öltözködés elsajátítása. Felelősi rendszer kialakítása, egymás elfogadása. A szülő-iskola kapcsolat kialakítása, családlátogatások.

2. osztály: Az osztályközösség erősítése, a Házi rend pontos ismerete, betartása. Tanulóközösségek, tanuló párok kialakítása, differenciált munkavégzés. Munkavégzés az iskoláért. Egymás értékelésének kialakítása. Önálló feladatvállalás az osztályért. Az iskola környékének megismerése. A szülői kapcsolat erősítése.

3. osztály: Az osztályközösség erősítése, a felelősi rendszer önálló kialakítása. Egymás elfogadása, az osztálytárs segítése /gyengébb, vagy beteg gyermekkel történő foglalkozás/. Az osztály rendjének önálló megtartása, a Házirend betartása. Az idősebbek helyes példának követése. A kulturált beszéd, a szabatos fogalmazás kialakítása. Önálló feladatvállalás az osztályért, az iskoláért /versenyek, rendezvények/. A differenciált munkavégzés rögzítése, gyakorlata. Közös programok a szülőkkel /anyák napja, télapó ünnep stb./.

4. osztály: A házirend betartása. Egymás elfogadása, megbecsülése. Az idősebb társakkal, a felnőttekkel kialakított kapcsolat fejlesztése. A szabadidő részben önálló megszervezése. Az osztályközösség megszilárdítása. Felelősség önmagáért, a társakért. Munkavégzés az iskoláért. A kitartás, az önmérséklet fejlesztése. Részben önálló rendezvények a szülőkkel közösen. Részvétel a település ünnepein, rendezvényein, a helyi versenyeken.

5. osztály: Az osztályközösség erősítése. A tanulóközösségek kialakítása. Differenciált foglalkozások rendszere. Kiskamaszkori helyes kapcsolatok elsajátítása. A Házirend betartása. Aktív részvétel a Diákönkormányzat munkájában. Szereplés iskolai rendezvényeken, részvétel iskolai, települési versenyeken, ünnepeken. Munkavégzés az iskoláért, az iskola környezetének védelme. Önálló feladatvállalás az osztályért, az iskoláért. Közös programok a szülőkkel.

6. osztály: Az osztályközösség erősítése. Egymás elfogadása, megbecsülése. A kiskamaszkori durvaságok leküzdése, az önuralom fejlesztése. Mások véleményének elfogadása, az egészséges vitaszellem kialakítása. Az egészséges életvitel elsajátítása. Az önállóság fejlesztése a tanulás, a munkaszervezés, a szabadidő hasznos eltöltése terén. A szülőkkel kialakított kapcsolat további erősítése. Aktív részvétel a Diákönkormányzat munkájában, részvétel versenyek, rendezvények megszervezésében, lebonyolításában. Önálló véleménynyilvánítás az értékelésnél, jutalmazásnál, a magatartási és szorgalmi jegyek elbírálásánál.

7-8. osztály: Az osztályközösség erősítése, a Házirend betartása. Az önálló tanulás folyamatos erősítése. A kamaszkor testi és lelki problémáinak megismertetése, leküzdésükre történő nevelés. A másság és önmaguk elfogadására nevelés. Ismerjék meg önmaguk értékeit, tudjanak örömet találni mindennapjaikban. Társas kapcsolatukban a helyes példák megtalálása, azok követése. Az iskolához kötődésük további erősítése. Aktív szerepvállalás az iskola életének szervezésében, lebonyolításában /Diákönkormányzat, versenyek, rendezvények, ünnepek/. Képviselőjükön keresztül részvétel a Diákönkormányzat munkájában. Az iskolán kívüli helyes magatartás megkövetelése. A rájuk leselkedő veszélyek /drog, csavargás stb./ tudatosítása, a megelőzés módjának elsajátítása, gyakorlata. A helyes pályaválasztás kialakítása, felelősségtudatuk erősítése. A megfelelő vitaszellem gyakorlása, a szabatos, kulturált kifejezőmód erősítése. A szülői vélemény elfogadására nevelés, az önuralom erősítése. Munkavégzés az iskoláért. Az őszi hulladékgyűjtés önálló megszervezése, lebonyolítása, értékelése. A közösségfejlesztés további kiemelt területei az osztály közösségi programjai az iskolában, valamint a tanulók közösségei által létre hozott diákkörök (napközi, szakkör, érdeklődési kör, önképzőkör) keretében végzett közösségfejlesztő tevékenység. A diákközösségek fejlődését szolgálja a diákönkormányzat működésének támogatása, munkájának segítése, évi rendszerességgel diákközgyűlés megszervezése

A tanórán kívüli közösségfejlesztésnek a közösen átélt kulturális programok a legjobb színtere a magatartási, öltözködési viselkedési szokások elsajátítása érdekében is fontos a kulturális programokon történő részvétel. Ezért kiemelkedő szerepet tulajdonítunk a 2019-ben indult Lázár Ervin Programnak, melyet megyei szinten intézményünk fenntartója koordinál.

Az alábbi felsorolás alapján vesznek részt tanítványaink tanévenként legalább egy alkalommal a következő produkciók megtekintésében:

1. osztály: Bábszínházi előadás
2. osztály: Zenei előadás
3. osztály: Színházi előadás
4. osztály: Előadóművészeti előadás
5. osztály: Színházi előadás
6. osztály: Cirkuszi előadás
7. osztály: Előadóművészeti előadás
8. osztály: Színházi előadás Budapest

4.2.2. Tanórán kívüli foglalkozások, közösségfejlesztő tevékenységek

Tanórán kívüli közösségfejlesztés eszközei:

- Karácsony megünneplése iskolai és osztálykeretben (egymás ajándékozása)
- Farsangi népszokások felelevenítése, jelmezbe öltözés, játékos versenyek rendezése
- Felkészülés az Anyák napi ünnepségre
- Különböző sport és kulturális versenyeken való részvétel
- Színjátszó versenyek
- Közös színház és mozi látogatás. Az élmények megbeszélése
- Múzeum és kulturális létesítmények látogatása
- Közös könyvtárlátogatás
- Diákönkormányzat szervezése és működtetése
- Pályaorientációs foglalkozások
- Kirándulások szervezése osztály és iskolai keretben, Magyarországon és külföldön

A pedagógus feladata:

- Segítse a „magányos” gyerekek beilleszkedését
- A „hangadók” megfelelő irányba terelése.
- Nevelői segítségnyújtás a közösségek működéséhez
- Tanulói közösségek tevékenységének szervezése
- Hagyományok ápolása (rendezvények: ünnepélyek, ballagás, stb.).
- Erkölcsi viselkedési minta nyújtása
- Jelképek, közös dolgok, melyek csak az iskolánkra, illetve az adott közösségre jellemzőek (zászló, kitűző, póló, stb.)
- Példaképek meghívása, velük történő beszélgetések koordinálása

4.2.3. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai

Diákönkormányzat (DÖK) és feladatai

A tanulói szervezet az iskola vezetésében szervezett formában és külön munkaterv alapján működik. Ez a DÖK szabályzatában található meg. Az iskolai önkormányzat élén a választott iskolai Diáktanács áll. A tanulókat az iskola vezetősége és a nevelőtestület előtt a Diáktanács képviseli.

A diákönkormányzatot patronáló tanárt a tantestület választja a tanulók véleménye alapján. A Diákönkormányzat iskolánk valamennyi tanulójának érdekképviselőjét látja el. Az iskolavezetés kikéri véleményüket minden döntésről, mely érinti tanulmányi feladatuk, szabadidős tevékenységük ellátását.

Egyik megalkotói az iskolai házirendnek. Módosító javaslati alapján először a DÖK tagsága véleményezi, változtatására javaslatot tesz, majd a tantestület fogadja el.

A tanulmányi és sportversenyek támogatása is feladata.

A DÖK tevékenysége:

- Széles lehetőséget biztosít a pedagógiai programunkkal egységben a demokrácia játékszabályainak gyakorlására. Tanulóink számára megteremtheti a nyilvánosságot, a „Diákmédiát” (iskolaújság, Sulifal, faliújság útján).
- Évről évre megrendezzük az Iskolavezetés – DÖK fórumot: Iskolagyűlés címen. Itt tárják az iskolavezetés elé panaszait, kéréseit, kérdéseiket, majd a válaszadás után együtt gondolkodva próbáljuk megtalálni a megoldást.
- Évente egy alkalommal „diákönkormányzati napot” tartunk.
- A gyermeknap program aktív részese a DÖK. Játékokkal, játékos vetélkedőkkel, versenyekkel színesíti a diákéletet.

Állandó programjaik

Egész éven át tartó programok:

- Havonta DÖK vezetőségi ülés (információk, feladatok, problémák)
- Egész éves komplex verseny: magatartás, tanulmány, eredmények, programok, különböző teljesítmények alapján.

Időszakos programok:

- az éves iskolai munkatervben megtalálhatók.

4.3. Iskolai hagyományok, ünnepek

4.3.1. Nemzeti ünnepek

A valahova tartozás tudatát, a közösségi eszmék és értékek megbecsülését a hagyományok közvetítik. A hagyomány közösségteremtő és megőrző erő, amely bizonyos állandóságot és folytonosságot teremt az iskola mindennapi életében.

Iskolánk tudatosan ápolja, őrzi, és folyamatosan bővíti hagyományait. A rendszeresen ismétlődő események, a tudatosan kialakított szokások és jelképek erősítik az iskolához való tartozást. Hagyományteremtő és hagyományápoló munkánk során tudatosan támaszkodunk a nevelőtestület és a tanulóközösség véleményére, javaslataira, valamint figyelembe vesszük az iskolahasználói elképzeléseket is.

4.3.2. Hagyományaink

Célunk megőrizni és megörökíteni az iskola tanulói és pedagógusai által létrehozott értékeket.

Ennek módjai:

- Kiadvány megjelentetése (az iskola története és eredményeinek bemutatása)
- Kiállítás szervezése iskolatörténetből
- Kapcsolat öreg diákokkal
- Tanítók "fájának" méltó gondozása

Az iskolai rendezvények hagyományai

A rendezvények iskolánk egész életét átfogják a személyiségformálás fontos eszközei. Nyilvánosság előtt zajlanak, ezért ezek az iskoláról alkotott jó vélemény az iskola jó hírnevének letéteményesei. Ezért e tevékenységek az iskola nevelő-oktató munkájának szerves részét alkotják.

Iskolai szintű rendezvények

Ünnepélyek, megemlékezések:

- Tanévnnyitó ünnepélyen köszönti az intézményvezető iskolánk legfiatalabb polgárait, az első osztályosokat. Az első tanítási napon kerül sor az alsó, a felső osztályos tanulók köszöntésére.
- Az aradi vértanúkra emlékezünk október 6-án. A műsort hagyományosan egy pedagógus készíti.
- Október 23., február 25. a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapja, március 15. ünnepelése iskolai ünnep, egy-egy osztály ünnepi műsort ad. Koszorúzás a település emlékhelyeinél a település előjáróival.
- Április 16. A holokauszt áldozatai emléknapja
- Június 4. A Nemzeti Összetartozás Napja.
- Ballagás: minden évben a tanév utolsó napját követő két héten belül búcsúznak iskolánktól a 8. osztályosok.
- A tanévzáró ünnepélyen értékeljük a befejezett tanév munkáját, ekkor sorolja fel az intézményvezető az elért eredményeket, osztja ki a tanulóknak a megérdemelt jutalmakat.

Egyéb rendezvények (melyek megrendezéséről az éves munkaterv rendelkezik):

- „Egy hét Újlétaért” hon – és település ismereti hét
- TeSzedd! - hulladékgyűjtés
- Novemberben egészségügyi vetélkedő.

- Decemberben karácsonyi ünnepség.
- Őszi nyílt nap az iskolában.
- Mikulás, testvérosztályok megajándékozzák egymást.
- Farsang, jelmezbál
- Májusi iskolai tanulmányi verseny.
- Tanulmányi kirándulások.
- Kihívás Napja
- Hulladékgyűjtési akció
- Iskolai Diákolimpia
- Falunapon szereplés
- Pedagógus nap
- Karácsonyi ünnepség
- Advent Újlétán
- Betlehemes játék, kántálás
- Nőnap ünnepség
- Anyák napi ünnepség

5. A pedagógusok feladatai

Az iskolában dolgozó pedagógusok jogait és kötelességeit a Köznevelési törvény részletesen tárgyalja, viszont szükséges a pedagógusok feladatait a Pedagógiai Programban megjeleníteni. A pedagógusok feladatai, hogy nevelő-oktató munkáját legjobb tudása, az iskola pedagógiai programja szerint végezze, a tanulók teljesítményét e követelmények alapján értékelje. A tanulók emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa.

Munkáját:

- pedagógiai felelősség,
- pedagógiai humanizmus és optimizmus,
- döntésképesség, együttműködő gyermekszemlélet jellemzi.

Elfogadja, hogy minden gyermek tehetséges valamiben, s a gyerekek nevelését-oktatását, valamint tanulásszervezését ennek szellemében, differenciáltan oldja meg. Szakmai, pedagógiai ismereteit, általános műveltségét folyamatosan fejleszti. A családdal együttműködik, a szülőt partnerként ismeri el a nevelési folyamatban. Kérésükre a nevelés-oktatás kérdéseiről tájékoztatást ad. Heti rendszerességgel fogadóórát tart. A tanulók magatartásáról és tanulmányi munkájáról tájékoztatja az osztályfőnököt és a szülőket. Figyelemmel kíséri a tanulók felkészülését a tanulószobán és a napköziben.

Nevelő-oktató munkáját tervszerűen végzi. Időterv és tanmenet alapján dolgozik. Alkotó módon részt vállal a nevelőtestület munkájában, az ünnepélyek és megemlékezések rendezésében, az iskola hagyományainak ápolásában, az iskolai élet demokratizmusának fejlesztésében.

Az iskolai szocializációs folyamatok tanulására, begyakoroltatására gondot fordít:

- étkezésnél helyes szokások kialakítása, alkalmazása
- környezetkultúrára, magatartáskultúrára vonatkozó normatívák megfogalmazása, belső igényé alakítása, a tanult szabályok alkalmaztatása. (Tanterem, folyosó, mosdó, udvar, rendezvények.)

A társadalmi szocializáció érdekében a lakóhely közintézményeivel, szolgáltatásaival, az elvárható kulturált magatartással a tanulókat megismerteti. Segíti a diákönkormányzatot, támogatja azt programjának megvalósításában. Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok és az intézményi minőségbiztosítási teendők megoldásában.

Munkájának megkezdése előtt 15 perccel megjelenik az iskolában, illetőleg a foglalkozási helyen. Amennyiben munkáját betegség vagy váratlanul felmerült más ok miatt a megszabott időben nem tudja megkezdeni, az iskola intézményvezetőjét, vagy helyettesét időben előre értesíti. Tanmenetét, a tartandó órák témáival együtt, az értesítéssel egy időben az intézményvezetőnek átadja, illetve e-mailben az iskola hivatalos e-mailcímére megküldi.

A pedagógus az intézményvezető, vagy a helyettes útmutatásai szerint ellátja az ügyeleti szolgálatot, a helyettesítést, a tanórán kívüli teendőket, a vállalt tisztségével kapcsolatos kötelességeit, a munkakörével járó adminisztrációs munkát.

A nevelő-oktató munkával és az iskola működésével összefüggő tanítási órán kívüli egyéb feladatokat a SZMSZ, valamint más jogszabály alapján az intézményvezető határozza meg. E feladatokat a pedagógus a törvényes munkaidőnek a külön jogszabályban megállapított tanítási órával lekötött időszak feletti részében látja el.

Az osztályfőnök

Az intézményvezető javaslatára a Tankerületi Igazgatótól kapja a megbízását. Munkáját az iskola pedagógiai programja, helyi tanterve és munkaterve alapján tervezi és végzi. Az osztályfőnök felelős vezetője az osztálya közösségének. Feladata a tanulók személyiségének alapos megismerése, differenciált fejlesztése, közösségi tevékenységük irányítása, önállóságuk, öntevékenységük, magatartás- és környezetkultúrájuk fejlesztése.

Személyiség- és közösségfejlesztő munkája eredményessége érdekében együttműködik az osztályban tanító pedagógusokkal és látogatja az osztálya tanítási óráit. A tanulók személyiségfejlesztése érdekében igyekszik összehangolni az iskola és a család nevelő munkáját.

Osztályfőnöki megbízatása első évében a tanulókat otthonukban meglátogathatja, információkat szerezhet az elsődleges szocializációról. Havonként fogadóórát tart. A KRÉTA rendszerben e-ügyintézés vagy az üzenetek felületén tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, szorgalmáról és tanulmányi munkájáról. Minderről az ellenőrző könyvben is tájékoztatja a szülőket.

Az osztálya szülői értekezletén is beszámol az osztály neveltségi és tanulmányi helyzetéről, ismerteti a soron következő feladatokat. Elvégzi az osztályfőnöki ügyviteli, adminisztrációs, pályaválasztási teendőket.

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

6.1. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek tartalma, formái, területei

A tehetség veleszületett, de egyben fejleszhető képessége a gyermeknek, amely gondozása a személyiséget fejlettségének legmagasabb fokára vezetheti. A tehetség felismeréséhez hozzájárul a tudatos pedagógusi tevékenység is. Általános tehetség nincs. A tehetség egy vagy többfajta képesség fejlettségét, átlagosnál nagyobb érzékenységét, befogadóképességét jelenti. A tehetséggondozást célzó tevékenységi formákat úgy kell alakítani, hogy biztosítani tudják az eltérő, valamilyen területen tehetséges tanulók célirányos fejlesztését. A tehetséggondozás eredményességét nagymértékben befolyásolja a gyermek terhelhetősége.

A képességfejlesztés a személyiségfejlesztés hosszú távú feladata. Évekig tartó, odafigyelő, párbeszédre alapuló munkát kíván. A pedagógus részéről differenciált tanulásszervezést, különböző segítő formák megvalósítását kívánja. Feltételezi alapszintű képességek meglétét: pl.

- alapképességek: /figyelem, gondolkodás, emlékezet /,
- a kommunikációs képességek kialakíthatóságát és fejleszhetőségét /pl. kifejezőképesség, szövegértés/,
- olyan testi-lelki adottságokat, amelyek gyakorlás útján továbbfejleszthetők,
- motivációs rendszer /külső és belső szabályzók/ kialakíthatóságát.

Minden közreműködőnek tudnia kell, hogy egy-egy képességsoport kialakulásához milyen ismeret együttes birtoklása szükséges az egyes korcsoportokban.

A tehetséggondozás és képességfejlesztés iskolánkban a komplex pedagógiai elvek közé tartozik

Ezek a tevékenységek a kötelező tananyag elsajátítása mellett tágabb értelemben iskolánk profilját is meghatározzák. Ugyanakkor biztosítják egy-egy területen az elmélyülés lehetőségét, az alkotás sikerélményét, ami jelentősen hozzájárul a tanulók személyiségének pozitív irányú fejlődéséhez. Életkorhoz igazodva különböző szintjei és formái vannak.

Speciális formái: a zenei nevelés és az idegen nyelv tanítása.

Mindkettő a személyiség harmonikus, nyitott, önművelésre fogékony, a művészetekre érzékeny, befogadó, a társadalomban jól kommunikáló, nyelveket ismerő és használó, közösségi ember nevelését szolgálja.

A tehetség kibontakoztatását, a képességek fejlesztését szolgáló tevékenységek:

Tanulási időben megvalósuló tehetséggondozási formák:

- tehetséggondozás differenciált foglalkozási formában pl: 8. osztály felkészítő foglalkozásai,
- csoportbontás (informatika és nyelv tanítása)

Tanulási időn túl igénybe vehető iskolai szolgáltatások:

- egyéni vagy csoportos felkészítés tanulmányi versenyre,
- 2022. szeptember 01-től szakköri formában 2. osztálytól 8. osztályos tanulók számára cigánytánc oktatást szervezzünk.
- Internet használat (ppt és prezentációkészítés),
- egyéni konzultáció szaktanárral,
- pályázati munkák készítése,
- nyílnál
- diáknapok –bemutakozási lehetőségek pl. iskolai hangverseny, nyelvi est, műveltségi vetélkedők, „Ki mit tud?” versenyek,
- sportfoglalkozásokon való részvétel.

Szünidőben szervezett iskolai tevékenységek:

- osztálykirándulások,
- kirándulás,
- táborok.

Tehetséggondozás és képességfejlesztés fontos része az eltérő szinten lévő tanulók felzárkóztatása, tanulási és szociális hátrányainak megszüntetése, beilleszkedésük segítése.

Lehetőségeink és sajátosságaink figyelembevételével biztosítjuk a sajátos nevelési igényű és a többiekkel együtt foglalkoztatható tanulók ellátását.

6.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel magatartási rendellenességgel küzdő gyermek, tanuló a közösségi életbe való beilleszkedését elősegítő rehabilitációs célú foglalkoztatásra jogosult. A rehabilitációs célú foglalkoztatása nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében valósítható meg.” Szerencsére a törvény többszöri módosítása nem csökkentette ezeket a jogokat és feladatokat, sőt inkább bővítette a lehetőségeket.

A törvény a szülő szerepét is meghatározta: szerinte a szülő kötelessége különösen, hogy megtegyen minden tőle elvárhatót gyermeke fejlődéséért. Sok problémát okozott már, hogy a szülő nem akarta tudomásul venni gyermeke fogyatékoságát, részképesség-zavarát (ami részben érthető, és az iskolának ezt a szülői alapállást is megértéssel kell fogadnia).

A gyermek, a tanuló érdekében a jegyző kötelezheti a szülőt, hogy gyermekével jelenjen meg a szakértői vizsgálaton, illetve a szakértői vélemény alapján gyermekét a megfelelő nevelési-oktatási intézménybe írassa be. A szakértői vélemény alapján (bizottság vagy nevelési tanácsadó) az ilyen tanulók egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből mentesíthetők az értékelés alól. Bármilyen vizsgán hosszabb felkészülési időt kell biztosítani. A gyermek, tanulásban való akadályozottság- enyhe fokban mentális retardáció- miatt sajátos nevelési igényű, külön gondozás keretében nyújtott gyógypedagógiai ellátásra, valamint az évfolyamra meghatározott heti óraszám 15%-ban rehabilitációs foglalkozásra jogosult. Intézményünkben ezek a tanulók integráltan oktathatók.

A 6 éves korúak beiratkozásánál az iskola gondosan áttanulmányozza az óvodából megküldött iskolaérettségi véleményt. Ha a gyermeket nevelési tanácsadóba utalta az óvoda, feltehetően problémát érzékeltek, melyet a nevelési tanácsadó véleménye vagy megerősít és diagnosztizál, vagy megállapítják az iskolaérettséget. A nevelési tanácsadó tehát konkrétan megnevezi a magatartászavar és a várható tanulási probléma okát. Az iskolának meg kell őriznie ezeket a véleményeket. A vizsgálati vélemény tartalmát meg kell ismernie azoknak a pedagógusoknak és szakembereknek, akik a gyermekkel foglalkoznak.

A gyermek tanítójának eredményes bánásmódját segíti, ha már a tanév megkezdése előtt, vagy közvetlenül utána megismerkedik, érdeklődik, tanácsot kér a szülőktől, az óvónőtől, valamint a gyerekekkel kapcsolatban álló szakembertől. Különösen a szülővel való kapcsolatfelvétel fontos, mert a szülő bizalmatlansága a problémák felmerülésével egyenes arányban nőhet, és a nem jó értelemben vett szülői védelmezés (ami természetes reakció, és rosszabb, ha egyáltalán nem működik). Az óvónő elmondhatja a tanítónak a gyermekkel kapcsolatos többéves tapasztalatait, az eredményes megközelítést és bánásmódot. A logopédus, a pszichológus és a gyógypedagógus pedig még többet segíthet.

A gyermek iskolai elhelyezésének lehetőségei integráltan, azaz normál osztályban:

A tanórai differenciált foglalkoztatás mellett a tanórákkal párhuzamosan, vagy a tanórákon túl is szükség lehet plusz órákban fejleszteni, felzárkóztatni a tanulókat. Az integrált fejlesztést, mint szervezeti formát az intézmény felvállalja. Az egyes tanulók befogadása az osztálytanító felelőssége a tanulócsoporthoz tartozásának, saját kompetenciáinak ismeretében. A kompetenciák, közé tartozik a rendelkezésre álló speciális pedagógusokkal való feladatmegosztás, akik a részképességek fejlesztésében működnek közre. Az iskolai kereteken túl – elsősorban terápiás céllal – bekapcsolódhat a nevelési tanácsadó, a gyermekpszichiátria, logopédia.

A szakmai kapcsolatok kialakítása, ápolása az iskolavezetés feladata: nevelési tanácsadó, gyámhatóság, gyermekjóléti szolgálat, szakértői bizottságok, szakmai szervezetek, pedagógiai szakszolgálat, pedagógiai szolgáltatás, gyermekrendelő, gyermekpszichiátria, más oktatási intézmények tartoznak e körbe.

Feladataink: az előírt tananyag és a követelmények differenciálása, az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének differenciált követelményei és formái, a tanulási nehézségek enyhítését segítő tevékenységek.

A pedagógus diploma megszerzése ma még kevés a feladat ellátásához. Továbbképzések keretében szerezhetik meg a kollégák a plusz ismereteket. A fejlesztő, vagy tehetséggondozó pedagógusi szakirányú továbbképzés, a különleges bánásmódot, a különböző részképesség-zavar terápiáját oktató tanfolyamokon.

A pedagógussal szemben a következő elvárások fogalmazhatók meg:

- ismerje a részképesség-zavar tünet együttesét,
- tudjon differenciáltan oktatni-nevelni,
- az értékelésnél vegye figyelembe a tanulók eltérő képességeit,
- a teljesítmény mérésénél adjon előnyt a hátránnyal küzdőknek, önmagához képest is nézze a fejlődést,
- a hátrányt nem jelentő képességterületen erősítse a tanuló kiemelkedési lehetőségeit,
- nevelje a közösséget a képességek különbözőségének tolerálására.

Elvárások az osztályfőnökkel szemben:

- a szülővel kiemelten figyelmesen és tapintatosan viselkedjen, foglalkozzon,
- a tanuló problémáit értesse meg a szaktanárokkal,
- szükség esetén forduljon szakemberhez a tanuló ügyében,
- kísérje figyelemmel a tanuló szakellátásának folyamatát, eredményességét,
- gondoskodjon a tanuló megfelelő iskolafokozatba kerüléséről, a pályaválasztásáról,
- szükség esetén a tanuló iskolai magatartásáról, teljesítményéről adjon írásban véleményt.

6.3. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermek állapotáért, szocializáltságáért, felkészültségéért legkevésbé maga a gyermek a felelős. A gyermek nehezített nevelhetőségéért maga a gyermek nem marasztalható el. Bármennyire is nehéz, de a köznevelésnek magának kell alkalmazkodnia a gyermekpopuláció igen eltérő nevelhetőségéhez, és magának kell a köznevelés rendszerén belül olyan fejlesztési feltételeket, nevelési, oktatási körülményeket biztosítani, amely az összes gyermek egyedi nevelhetőségéhez igazodik, és mindegyik gyermeknél képes megvalósítani az általános alapkövetelményeket.

A gyermek családja a gyermek érzelmi és értelmi szocializációjának kiinduló pontja. Itt alakulnak ki a gyermek későbbi magatartásának alapvető meghatározói, amelyek a gyermeket a felnőtté válás útján vezetik. A család elsődleges szocializációs hatásai csak részben nevelő szándékúak, nagy részük tudatosan nem is feldolgozott, és a gyermek családjának intim belső életéből, elsősorban a szülő-gyermek kapcsolatból erednek.

A család életkörülményeinek, életének, a szülők megnyilvánulásainak gyermekre gyakorolt valóságos szocializációs hatása a gyermek belső életében, pszichológiai szinten áll elő. A szegénység, a munkanélküliség, az alacsony iskolázottság, a rossz lakáskörülmények és más kedvezőtlen életfeltételek önmagukban nem szükségszerűen károsítják a gyermek szocializációját. Kétségtelen

azonban, hogy ezek a kedvezőtlen környezeti elemek veszélyeztető jellegűek, és az is bizonyítható, hogy a gyermek magatartási zavarai gyakran ezekkel járnak együtt.

A nevelés és oktatás gyermekben rejlő sokféle előfeltételét összefoglalóan a gyermek nevelhetőségével jelöljük. Az iskola minden hatáseleme a gyermek nevelhetőségére épít arra, amit a gyermek felkészültségében, tudásában, ismeretekben, készségekben, szokásokban, önértékelésben, késztetésekben és belső tartásban magával hoz. Mindezek a belső feltételek a gyermek testi, lelki érése, fejlődése és a szociális környezet hatásainak együttes eredőjeként állnak elő.

A gyermek maga akkor hátrányos helyzetű, ha társainál gyengébben van felkészülve arra, hogy meg tudjon felelni az iskolában a korcsoportjával szemben támasztott követelményeknek, valamint a település jegyzője a szülő kérésére határozatban ezt rögzíti.

A felkészültség és az iskolai követelmények közötti összeillési zavar többféle forrásból is származhat. Az egyik forrás kétségtelenül a családi környezet hiányos, vagy nem az iskola által képviselt, többségi kultúrára felkészítő szocializáló hatása. A gyermek kedvezőtlen testi, idegrendszeri adottsága, pszichológiai funkcióinak lassú, vagy hiányos kialakulása, fejlődésének, érésének biológiai okok miatt történő akadályozottsága. A gyermek személyiségének sajátosságait, melyek nehezíthetik, vagy könnyíthetik a gyermek nevelhetőségét.

A gyermekiskoláztatásra való felkészültsége, iskolaérettsége nemcsak a környezeti hatások és a gyermek biológiai adottságainak lenyomata. A gyermek fejlődésének első pillanatától kezdve individuum, aki nemcsak alakul, hanem alakít is, aki értékeli, értelmezi az őt érő hatásokat, viszonyul saját természeti adottságaihoz, aki a szocializáció folyamatában létrehozza önmeghatározásának belső eszközeit és értékeit.

Feladataink:

- Iskolánk minden tanulóját eljuttatni legalább ahhoz a minimális felkészültséghez, amely a felnőttvilágba való sikeres beilleszkedéshez szükséges. (osztályfőnöki órák, technika órák, szakkörök, fejlesztő pedagógiai tevékenység feladata).
- A közösségben való eligazodást segíteni. Tudjon tenni a közösségért, illeszkedjen be, egyenrangú tagja legyen a közösségnek. „Egy mindenkiért, mindenki egyért.” (osztályfőnöki óra, diákönkormányzat, szakkörök).
- A szűkebb kultúra ismeretére nevelni. Ismerje származását, ahol él a családjával. De ismerje az egyedi kultúrák értékeit, és az új értékek, befogadására legyen felkészülve.
- Személyes lehetőségeit, egyediségét bontakoztassuk ki. Figyelembe kell venni a gyerek célkitűzéseit, egyedi gyengeségeit, erősségeit.

Tevékenységeink:

- Az 1. osztály tanítója már az óvodában többször meglátogatja a gyerekeket. Ismerkedik velük. Próbálja áthidalni az iskolai élet első napjainak nehézségeit.
- Az 1. osztályban Differ-méréssel tájékozódunk a gyerekek képességeiről és kritériumorientál mérés – értékelés rendszer működtetését vezettük be.

- A magatartási zavarral érkező tanulókat nevelési tanácsadóba, esetleg a pszichológushoz irányítjuk.
- Esetmegbeszélést tartunk, melyen a „problémás” tanulót tanító valamennyi pedagógus részt vesz, melyre meghívjuk a szülőt is.
- Olyan programokat szervezünk, ahol akaratlanul gyakorolhatja, próbálhatja a beilleszkedést. Játékdélutánok, vetélkedők, sport nap, táncos-zenés klubdélután, tanulmányi verseny. Ezeket a programokat a napköziben szervezzük, vagy a Diákönkormányzat szervezi.
- Próbáljuk megragadni azt az oldalát, amellyel sikereket produkálhatunk. A siker, sikeresség rengeteg problémát megold.
- Olyan szakköröket szervezünk, melyben az esetleges szunnyadó képességek felszínre kerülhetnek. Énekkar, foci, rajz szakkör, mozgásművészeti csoport, újságírás szintén siker koronázhatja munkájukat. Fellépések, szereplések, versenyre utazás, kiállításon szerepel a munkájuk. A kisebb eredmények, sikerek magabiztosabbá teszik tanulóinkat. Olyan tevékenységet végezhetnek, ahol munkájukat siker koronázza.
- Fokozatosan kell őket rávezetni arra, hogy nemcsak azok boldogulhatnak az életben, akik kitűnő tanulók, hanem mindenkire szükség van a társadalomban, de találja meg mindenki azt a területet, ahol ő jó eredményt tud produkálni.
- A kisebb eredmények, rávezetik őket a tanulási eredményességre, a tanulási kedvük is megnő. A hátrányos helyzetet ugyan megváltoztatni nem tudjuk egyik napról a másikra, de tanulóink életét gazdagíthatjuk az együtt átélt örömeik, sikereik által. Problémás tanulóink, amikor rájönnek arra, hogy magatartásukkal nem befolyásolják lényegesen az iskolában elfoglalt helyüket, de hasznos tevékenységekkel saját magukat tudják formálni. Kiegyensúlyozott, sikerekre orientáltak lesznek.

6.4. Sajátos nevelési igényű tanulók segítése

A Kiss Zoltán Általános Iskola speciális feladatként vállalja a helyi sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatását, melyet a Köznevelési Törvény rendelkezései is lehetővé tesznek.

Szükségesnek tartjuk leszögezni, hogy a fogyatékos gyermek minden más gyermekkel közös emberi tulajdonságokkal rendelkezik, hogy ugyanabban a kultúrában, emberi közösségben, társadalomban él függetlenül attól, hogy fogyatékosága milyen okokra vezethető vissza. Ezért felnőtté válásukhoz biztosítjuk iskolai kereteinken belül az elsajátítható tudást és a kialakítandó képességeket, szem előtt tartva egészséges személyiségfejlődésük megalapozását, fejlesztését, illetve oktatásukhoz – nevelésükhöz nélkülözhetetlen speciális szükségleteiket, hogy felkészítésük olyan mértékűvé váljon, amivel iskolaváltás esetén egy másik iskolában folytatni tudják tanulmányaikat, és képessé válhassanak szakképzésre.

Az integrált képzés a speciális egyéni szükségletekhez is igazított sajátos módszerekkel, ismeretanyag-elrendezéssel, értékelési rendszerrel, kimenet-szabályozással történik, a NAT-ban lefektetett általános célok és a közoktatás tartalmi szabályozásának elveihez alkalmazkodva, figyelembe véve a fogyatékos tanulók pedagógiai programjának irányelveit, valamint kerettantervüket.

Az integrált képzésben résztvevők az általános iskola tanítási rendjéhez alkalmazkodnak, egyéni gyógypedagógiai fejlesztésük órarendjükhöz és napirendjükhöz igazodik.

Alapelv

- A speciális nevelés alapeszménye, olyan elfogadó környezet kialakítása, ami a sérült gyermek erőseit, sikeres próbálkozásait értékeli, másságát elfogadja, a sajátos értelmi és személyiség állapotához igazodó nevelést, oktatást helyezi előtérbe, és ez a sérült gyermek harmonikus személyiségfejlődését eredményezi.
- Az intézmény, mint befogadó intézmény vállalja a sajátos nevelési igényű tanulók sérülés specifikus ellátásához nélkülözhetetlen többlétszolgáltatások biztosítását
  - a sajátos nevelési igény típusának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatását (utazó gyógypedagógus),
  - a kiegészítő pedagógiai szolgáltatásokat: fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs,
  - rehabilitációs és terápiás célú gyógypedagógiai ellátást,
  - a sajátos nevelési igényű gyermek nevelését- oktatását a speciális tanterv alapján, speciális tankönyvekkel és segédletekkel, speciális technikai eszközökkel, speciális terápiák biztosításával.
- A tanítás-tanulás folyamatában maximálisan figyelembe veszi az egyes tanuló sajátos nevelési igényét, sérülés specifikus szükségletét és ennek érvényét szerzi az egyedi sajátosságokhoz igazított differenciált tartalmak, módszerek, eszközök alkalmazásával.

Cél

- A fogyatékból eredő hátrányok megelőzése, csökkentése, kompenzálása, a képességek kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük sérülésspecifikus szempontú támogatása.
- Összhang megteremtése, hogy a sajátos nevelési igényű tanuló ugyanolyan ellátásban részesüljön, mint más gyermek problémája figyelembe vétele mellett.
- Biztosítani szeretnénk számukra:
  - a fejlesztés segítse számukra az önállóságot, a társadalmi beilleszkedést
  - rehabilitációs célú fejlesztő terápiák
  - a tanulót a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Feladat

- Az integráltan tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek számára speciális pedagógiai segítségnyújtás.
- Az együttműködés formáinak kialakítása – rögzítése, illesztése az aktuális órarendbe.
- A sérült tanuló megfigyelése, fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátainak értelmezése, team-munkában a gyógypedagógussal, a szakértői vélemény alapján.
- A fejlesztés tervezése tanórai keretek között, a rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások keretében – egyéni és csoportos fejlesztő tevékenység speciális pedagógiai segítségnyújtással – a gyógypedagógus által biztosított speciális tantervre építetten.

- A gyógypedagógiai nevelés számára biztosított szakanyagok, tankönyvek, taneszközök beszerzése, felhasználásuk, beemelésük ütemezése a gyógypedagógus irányításával.
- A diagnosztizáló, formatív, szummatív mérések lehetőségének, gyakoriságának tervezése.
- A tanuló fejlődésének, elért eredményeinek meghatározása, rögzítése együttesen kialakított vélemény szerint – a szülő bevonásával, tanácsadás a szülőnek, segítségnyújtás a családi neveléshez, a gyógypedagógussal együttműködve.
- Az integrált tanuló nevelésével kapcsolatos szakmai tapasztalatcserén, szakmai felkészítésén, folyamatos továbbképzésen való részvétel, valamint a szakmai anyagok igénybevétele.

SNI tanulók rehabilitációs, rehabilitációs ellátása:

- Ezek a gyerekek különleges gondozást igényelnek és iskolánkban ezt meg is kell kapniuk.
- Olyan tanítási-tanulási folyamatot kell számukra biztosítani, amivel problémájuk megoldásában nyújt segítséget, /pl.: eszközök, időkeret stb./ úgy, hogy a tanuló egyéni sikereket érjen el.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésére követelményeket kell meghatározni, egyéni fejlesztési tervet kell készíteni. A törvényben előírt szakember meghatározott időkeretben foglalkozik ezekkel a gyerekekkel iskolánkban.
- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.
- A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára: A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a közoktatási törvény foglalja össze. A közoktatási törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhöz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:
  - speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,

Integrált nevelés, oktatás:

Iskolánk oktató-nevelő munkájának legfontosabb feladata a másság elfogadása, egymás iránti empátia, tolerancia. Folyamatos kapcsolattartás a szülők közösségével, hogy fogadják el ezeket a gyerekeket. Nevelőink a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszik az SNI tanulásra jellemző módosításokat, együttműködnek a különböző szakemberekkel, javaslataikat, iránymutatásait elfogadják, beépítik a pedagógiai folyamatokba.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló:

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók személyiségfejlődési zavara, akadályozottsága, az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat. Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal megállapítható a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területeken jelentkező eltérések.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékos-sággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek egyébként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat jellemző tünetek az iskoláskor előtt kevésbé feltűnőek.

Az intézményes ellátásukban bekövetkezett pedagógiai szemléletváltás legfontosabb célkitűzése, hogy erősödjék az integrált nevelés és oktatás anélkül, hogy megszűnne az elkülönített gyógypedagógiai ellátás lehetősége. Ez nem a különleges gondozás megszervezésének folyamatában eredményez változtatást, hanem az érintett értelmi fogyatékos tanulókkal kapcsolatos pedagógiai szemléletváltást segíti.

A nevelésükhöz szükséges feltételek – a köznevelésről szóló törvény szerint:

- a) a fogyatékos-ság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta, konduktor foglalkoztatása,
- b) speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve
- c) a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.
- d) Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés és terápia hatására fejlődésük a mentális képességek területén is számottevő lehet.

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése:

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az irányelvben leírtakat kell alkalmazni, figyelembe véve a befogadó intézmény pedagógiai programját, helyi tantervét. A befogadó intézmény pedagógiai programjában szerepelnie kell a fogyatékos tanuló nevelésének, oktatásának sajátos elveinek, és figyelembe kell vennie a tanulást, fejlődést nehezítő körülményeket is. Ezen belül meg kell határozni és biztosítani kell azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes integráció feltételei lehetnek. A fejlesztéshez, habilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár együttműködése szükséges. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók pedagógiai és egészségügyi célú habilitációja, és rehabilitációja:

- szocializációja, eredményes társadalmi integrációja,
- a fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg,
- a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás,

A beszéd fogyatékos tanuló

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában. Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének, a beszédészlelés és -megértés zavaraiiban, a beszédritmus sérülésében, a grafomotoros és a vizuomotoros koordináció éretlenségében, valamint az általános beszédgyengességgel együttjáró rész-képesség-kiesésben. A különböző jellegű diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai szintén a beszéd fogyatékos körébe sorolhatók.

A beszéd fogyatékos tanulónál a fentiek – az egészen enyhe eltérésektől az érthetetlen beszédig – minden változatban előfordulhatnak. A súlyos beszéd fogyatékos tanulónál a kommunikációs nehézségek miatt különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavar) alakulhatnak ki. A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválhatnak.

Amennyiben a beszéd fogyatékos a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai ellátásra szorul. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszédbeli akadályok jellegétől függ.

Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- a) akadályozott beszéd- és nyelvi fejlődés,
- b) diszlália,
- c) disarthria,
- d) dadogás,
- e) hadarás,
- f) diszfázia,
- g) diszfónia,
- h) az általános beszédgyengességgel összefüggő olvasás-, írászavar,
- i) súlyos beszéd megértési zavar

vagy ezek halmozott előfordulása.

A dadogás, a hadarás, a diszfónia serdülőkorban is jelentkezhet. Különös figyelmet érdemel ebben a korban a felnőtt beszédhang fokozatos kialakulásának óvó-segítő rendszere, ennek beépítése a pedagógiai teendők sorába.

Beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése

- pszichológiai és fiziológiai tényezők fejlesztése
- önállóság fejlesztése
- önbizalom fejlesztése
- pozitív énkép kialakítása
- bátran merjen beszélni társai előtt

Beszédfigyatékos tanulók rehabilitációja

Dadogás:

- laza izomműködés helyes lépés, mozgás és ritmus koordinációfejlesztés.

Hadarás:

- figyelem fejlesztés
- helyes lépéstechnika
- mozgás-és ritmuskoordináció kialakítás
- megkésett beszéd: beszédre irányuló figyelem
- speciális mozgások
- aktív és passzív szókincsbővítés

Valamennyi beszédfigyatékos tanulónál szükséges:

- logopédiás terápia (szakszolgálat logopédus)
- kommunikációs tréning
- bábterápia
- drámaterápia
- gyógyúszás
- gyógytorna

Pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott tanulók. Tanulási, beilleszkedési, magatartási zavarok háttérben részképesség zavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar kialakulatlansága vagy fejletlensége áll fenn.

- a) Részképességzavar: az iskolai teljesítmények-elsősorban az alapvető eszköztudás /írás, olvasás, számolás/ - elsajátításának nehézségei.
- b) Kóros hyperkinetikus, kóros aktivitászavar, figyelemzavar: az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni.

Ezek a tanulók érzékenyebbek az időjárás változására, fáradékonyabbak, nehezen viselik a várakozást, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre.

Pszichés fejlődés zavar miatt a nevelési, tanulási folyamatban akadályozott tanulók fejlesztése

- egészséges énkép, önbizalom kialakítása,
- kudarcűrő-képesség növelése,
- önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt célja.

Diszlexia, diszgráfia:

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozik, intelligenciaszinttől független olvasási, helyesírási gyengeség. Háttérben idegrendszeri sérülési, organikus eltérési, érési késése, működési zavar, örökletesség, lelki és környezeti ok áll.

Ezeknek a tanulóknak differenciáltan az aktív szókinccse és gyenge az emlékezete. Nehezen alakul ki hang-betű kapcsolat, gyakori a betűtévesztés az olvasás során. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között. Gyenge a szövegértése.

Diszgráfia esetén nehezen tanul meg írni. Az írómozgás egyenetlen, lendülete és ritmusa olvasás, írás tanítása lassított tempóban, hangoztató-elemző, szótagoló módszerrel töredezett, fáradékonyabb.

Fejlesztési feladat:

- látás, hallás, mozgás koordinálása
- élő idegen nyelv oktatása során problémájának figyelembevétele.

Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának a nehézsége. Ezeknél a tanulóknál hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakul a mechanikus számlálás képessége.

Fejlesztés feladatai:

- érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése
- testséma kialakítása
- a matematikai nyelv tudatosítása
- segítő, kompenzáló eszközök használata
- szám-és műveletfogalom kialakítása
- egyéni sajátosságához igazodó gyakorlás

Kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar.

Hyperkinetikus zavarok

Már kisgyermekkorban kialakulnak a tünetei a csapongás, figyelmetlenség, szabályok megszegése, többszöri konfrontálódás társakkal, megfontolatlanság.

Magatartási zavarok:

Jellemzője az agresszív vagy dacos magatartás, az életkorban elvárható szociális elvárásokat durván áthágja, nagyfokú harcosság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, erőfitogtatás, indulatkitörések, hazudozás.

Fejlesztés feladatai:

- a tanuló helyének jó megválasztása az osztályban

- egyénhez igazodó követelmény kialakítása
- az alkalmazkodó készség fejlesztése
- együttműködés családokkal, szakemberrel
- sikerélmény biztosítás.

Egészségügyi és pedagógiai rehabilitáció

- Folyamatos szakorvosi ellátás, annak ellenőrzése, útmutatások figyelembe vétele
- a tanultak elmélyítése
- funkcionális képességfejlesztő programot.

Iskolánkban csak azokat a tanulókat tudjuk beintegrálni, akikhez megfelelően tudunk biztosítani szakembert, gyógypedagógia tanárt, akivel nevelőink szorosan együttműködnek, tanítási órákon a szakembertől kapott utasításokat betartják és betartatják. Az osztályfőnökök és szaktanárok feladata a sérült tanuló beintegrálása, társakkal történő elfogadtatás. Szülőikkel, családdal rendszeres kapcsolattartás, problémák közös megbeszélése, gondok megoldása.

Az iskolában egyre több a beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló. A probléma nem megkerülhető és nem intézhető el méltatlankodással, a magatartás és tanulás pusztá szankcionálásával. A pedagógia és az orvostudomány, a szülészet, a gyermekpszichiátria sok olyan tényezőt tárt fel, amelyek a "problémás gyerekek" helyzetét magyarázzák (pl. a gyermek születésével kapcsolatos rendellenességek, oxigénhiányos állapot, agykárosodás, az anya depressziós magatartása, elhanyagoltság, kevés idő eltöltése a családi környezetben, stb.).

A tanulási-, magatartási- és beilleszkedési nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek

A tanulási-, magatartási- és beilleszkedési nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek fejlesztése egyénre szabottan történik a Nevelési Tanácsadó szakvéleményében foglaltaknak megfelelően, melyhez egyéni fejlesztési tervet készítenek a fejlesztésben részt vevő szakemberek - fejlesztő pedagógus - gyermekenként, tanulónként.

A probléma kezelésének folyamata

A beiratkozásnál az iskola gondosan tanulmányozza át az óvodáktól megküldött iskolaérettségi véleményt. Amennyiben problémára utaló jelet találnak, - diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, ezekre utaló jelek, magatartászavar, beszédhiba, hyperaktivitás, figyelemzavar vagy egyéb részképesség-zavar - a szakvéleményt meg kell ismerni a gyermekkel foglalkozó pedagógusoknak. Az óvodapedagógus, az iskolaorvos segítő véleményének, tanácsának kikérése kötelező.

A gyermekkel foglalkozó nevelő a tanév megkezdésekor ismerkedjen meg a szülővel, gyermekkel családlátogatáson. Segítőképzés magatartása, a szülő bizalmának elnyerése, a jövő szempontjából nagyon fontos.

A gyermekkel foglalkozó logopédus, pszichológus sokat segíthet a probléma eredményes megközelítésében, a pedagógus kérje ki véleményüket.

Az iskolai beiratkozásnál - ha előre tudjuk a problémát, ajánlhatjuk kisebb osztálylétszámmal működő iskola megkeresését a szülőnek, a gyermek érdekében.

Iskolánkban csakis normál osztályban integráltan tudjuk e tanulók oktatását, nevelését végezni. A tanítási órákon differenciált foglalkoztatás szükséges. A tanítási órákon túl fejlesztő felzárkóztatást szervezünk számukra.

Iskolánkban a törvény által előírt módon megoldott az SNI-s tanulók ellátása.

A pedagógussal szembeni elvárások:

- ismerje a részképesség-zavar tünet együttesét;
- tudjon differenciáltan oktatni;
- semmiféle hátrányos megkülönböztetés, degradáció nem érheti részéről a tanulót
- értékelésnél vegye figyelembe a tanuló eltérő képességeit; a szakértői véleményt
- erősítse a tanuló kiemelkedési lehetőségeit ott, ahol nem érvényesül a hátrány;
- a teljesítmény mérésénél önmagához képest is nézze a fejlődést;
- nevelje az osztályközösséget a különböző képesség-zavarok tolerálására.

Az osztályfőnökkel szembeni elvárások:

- a szülővel szemben kiemelten figyelmesen és tapintatosan fogalmazzon;
- a tanuló problémáit értesse meg a szaktanárokkal;
- szükség esetén forduljon szakemberhez a gyermek ügyében;
- kísérje figyelemmel a tanuló szakellátásának folyamatát, eredményességét;
- gondoskodjon a tanuló pályaválasztásáról;
- szükség esetén a tanuló magatartásáról, teljesítményéről adjon írásban véleményt;

Az osztályfőnöknek, tanítóknak, tanároknak ismerni kell a probléma törvényi hátterét, a sajátos nevelési igényű tanulóra vonatkozó javaslatot tehetnek az iskolavezetés számára a tanuló különböző szintű és fokozatú mentesítésére.

Amennyiben SNI – s problémára a beiratkozásnál nem derül fény, úgy az osztálytanító, szaktanár kötelessége, hogy a probléma észlelésekor a megfelelő intézkedést tegye:

- konzultáljon nevelőtársaival az adott eset kapcsán, valóban a jelzett probléma áll-e fenn;
- beszélje meg az észlelt problémát tapintatosan a szülővel, ifjúságvédelmi felelőssel;
- kérje a tanuló nevelési tanácsadói vizsgálatát, véleményezése legyen korrekt, szakmailag megalapozott, küllemében igényes;
- kísérje figyelemmel a gyermek sorsát, ha szükséges erősítse meg a szülőt a további vizsgálatokat illetően, legyen támasza a nehéz döntések meghozatalában;
- tájékoztatassa az iskolavezetést a vizsgálatokról, kérjen intézkedést, ha szükséges;
- munkáját szakmai hozzáértéssel, empátiával, segítőkész módon, tapintatosan végezze.

A sajátos nevelési igényű tanulók értékelése

Iskolánk a gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban résztvevő intézmények körébe tartozik. A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók eredményes szocializációját iskolai pályafutását elősegítheti a nem SNI igényű tanulókkal együtt történő integrált oktatásuk.

Az SNI tanulók oktatásának irányelve:

- Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, a többi tanulóval való együtt haladását tekintjük.
- Személyre szabott pedagógiai eljárásokat, eszközöket, módszereket alkalmazunk.
- A tananyag feldolgozásánál figyelembe vesszük a tantárgyi tartalmak egyes SNI tanulók csoportjaira jellemző módosulásait.
- Egyéni fejlesztési tervet készítünk.
- Egyéni haladási ütemet biztosítunk.
- Együttműködünk a szakszolgálat szakembereivel.
- Negyedévente személyre szabott szöveges értékelés keretében összegezzük az adott időszak eredményeit.
- Fejlesztő pedagógus és utazó gyógypedagógus segít a fejlesztésben meghatározott időkeretben.

7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

Az iskola tanulói a nevelés-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a demokráciára, közéleti felelősségre nevelés érdekében - a házirendben meghatározottak szerint - diákköröket hozhatnak létre, amelyek létrejöttét és működését a nevelőtestület segíti.

A diákkörök döntési jogkört gyakorolnak - a nevelőtestület véleménye meghallgatásával - saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, valamint tisztségviselőik megválasztásában, és jogosultak képviseltetni magukat a diákönkormányzatban.

A tanulók, diákkörök a tanulók érdekeinek képviselőjére diákönkormányzatot hozhatnak létre.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

Tanulói részvétel, diákönkormányzat

A diákönkormányzat szervezete, működése:

- Saját maga által kidolgozott működési szabályzat
- Az iskola működési szabályzata alapján működik.

Szervezeti felépítése:

- Osztályközösségek tagjai: minden 1-8. osztályos tanuló, aki elfogadja az SZMSZ-ét.
  - Vezetője: az osztály által demokratikusan választott osztálytitkár és helyettese

Diáktanács:

Tagjai: az osztálytitkárok és helyetteseik

Vezetője: az iskola tanulói által demokratikusan választott elnök és helyettese

Diákközgyűlés:

A diákönkormányzat legfelsőbb fóruma. A diákönkormányzatot, segítő pedagógust a diákok javaslata alapján a nevelő testület bízza meg. A diákönkormányzat munkájának rendezvényeinek segítése minden pedagógus fontos feladata.

A diákönkormányzat feladatköre:

Az osztályközösségek, a Köznevelési törvényben leírtak alapján a döntési, véleményezési és javaslattevő jogokat a diáktanácsra ruházzák át. A diákönkormányzat feladatait a diáktanács látja el. A diákönkormányzat feladata a problémák megfogalmazása. A diákönkormányzat érdekeit a nevelő testületben a diákönkormányzatot segítő pedagógus képviseli.

A diákönkormányzatnak döntési joga:

- Saját működése, munkája megszervezéséről
- Saját szervezeti és működési szabályzatának megalkotásáról
- Tisztségviselőinek megválasztásáról
- Működéséhez biztosított pénzösszeg felhasználásáról
- Meglévő hatáskörei gyakorlásáról
- Egy tanítás nélküli munkanap programjáról
- Saját tájékoztatási rendszeréről
- A maga alapította díjak, kitüntetések adományozásáról, pályázati elbírálásáról

A diákönkormányzatnak véleményezési joga:

- A diákok iskolai életét érintő kérdésekben

A diákönkormányzat javaslattevőjoga:

- Az iskola szabadidős programja, szakkörök

A diákönkormányzat egyetértési joga:

- Az iskolai szervezeti és működési szabályzat bizonyos pontjainak elfogadásakor és módosításakor
- Az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásában
- A házirend elfogadásakor ill. módosításakor

A diákönkormányzat kötelessége:

- a diákok jogi és erkölcsi védelme

- az osztályközösségek, osztályfőnökök korrekt tájékoztatása
- évenként egyszer jelentéssel tartozik az iskola vezetőségének
- évenként munkaterv készítése
- munkarendből adódó feladatok végrehajtása

A diákok véleménynyilvánítási lehetőségei:

Az osztályfőnöki órák, a diáktanács ülései, diákközgyűlés. Az észrevételeket a pedagógusok, osztályfőnökök közvetítik a DÖK segítő tanárának, aki a problémákat az iskola vezetőségi ülésein közli. A vezetőség megoldási javaslatáról munkaértekezlet során a nevelőtestület dönt. A döntésekről az érdekelteket rövid időn belül értesíteni kell. A diáktanács elnöke a tanulók nagyobb közösségét érintő kérdésekben közvetlenül az intézményvezetőhöz fordulhat, valamint a Megyei Diákszállásközpontban elmondhatja véleményét.

8. Kapcsolattartás a szülővel, tanulókkal, az iskola partnereivel

Az iskola oktató-nevelő és képző tevékenységét sokoldalúan támogatják és fejlesztik azok a közművelődési és köznevelési intézmények és szervezetek, amelyekkel hosszabb rövidebb ideje kapcsolatban áll iskolánk.

- a) A tanulók továbbtanulását segítő kapcsolatok
  - a. Debreceni Tankerületi Központ
  - b. Pedagógiai Szakszolgálat
  - c. Debreceni Szakképzési Centrum
  - d. Debrecen középfokú oktatási intézményei
  - e. Hajdú-Bihar megye középfokú oktatási intézményei
  - f. Iskolapszichológus
- b) A nevelőtestület szakmai továbbképzését, önképzését segítő kapcsolatok
  - a. Szaktanácsadói látogatások
  - b. Továbbképzések, szakvizsgák (Debreceni Egyetem, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Hajdú – Bihar Megyei Pedagógiai Oktatásai Központ)
  - c. Vetélkedők, szaktárgyi versenyek
  - d. Pedagógusminősítési eljárás (Oktatási Hivatal, POK)
- c) A közművelődést segítő kapcsolatok
  - a. Községi Könyvtár, Újléta
  - b. Művelődési Ház, Újléta
  - c. Webes felületek (saját pedagógus laptopok)

8.1. A szülő, tanuló, iskola együttműködésének formái

Az iskolahasználók (szülők) közösségének szervezetei

- Az osztályok szülői munkaközösségei
- Az iskolai szülői munkaközösség

A szülők tájékoztatásának formái:

Szóbeli:

- Iskolai és osztályszintű szülői értekezletek
- Fogadóórák
- Nyílt tanítási hét és nyílt tanítási napok
- Családlátogatás

Írásbeli:

- Üzenő-tájékoztató füzet (1-8. évf.)
- Iskolai hirdetőtablók
- Tájékoztató szórólapok
- Iskolai kiadvány
- Digitális formában a KRÉTA rendszer használatával
- Iskolai honlap
- Havi rendszerességgel megjelenő települési újság

Iskolahasználók az iskolai közéletben, szülői részvétel az iskola munkájában:

A gyermek nevelésének két fő színterén, az iskolában és a családban összhangot, egységet kell teremteni a közös cél érdekében. Alapvető értéknek tartjuk a szülőkkel való harmonikus, jó kapcsolat kialakítását, ápolását. A tanár-szülő kapcsolatnak a kölcsönös bizalmon, őszinteségen, megbecsülésen, megértésen kell alapulnia. Pedagógiai programunkat a szülőkkel, mint iskolahasználókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani.

Ennek érdekében:

- Tájékoztatni kell a szülőket az iskola nevelési céljairól, feladatairól, az alkalmazott módszerekről.
- Ugyanakkor az iskolának mindezekről ismernie kell a szülők véleményét.
- Alkalmat kell biztosítani a szülőknek, hogy az iskolai közélet tevékeny résztvevői, közreműködői és segítői lehessenek.

Iskolánk nagy gondot fordít arra, hogy a szülők időben, alaposan informálódjanak intézményünk életéről, működéséről.

Hogyan segítsünk a szülőknek az iskolaválasztásban?

Az 1. osztályt tanító kollégák óvodai szülői értekezleteken oktató nevelő munkánk sokszínűségéről tájékoztatják a szülőket. Nyílt tanítási napra invitálják az érdeklődőket. Nyílt tanítási napon a szülők személyesen megismerhetik azt a pedagógust, akire gyermeküket bízják. Közvetlenül az iskola megkezdése előtt az elsős szülőknek szülői fórumot tartunk.

Szülői képviseleti fórumok iskolánkban

Iskolánkban a szülők érdekeinek képviselését a szülői munkaközösség látja el.

Szülői értekezletek

Célja:

A közös feladatok, célok megtervezése, a problémák megoldása. Kapcsolatteremtés iskola-szülő, szülő-szülő között.

Ideje: tanévenként legalább 3 alkalommal (szeptember, február, április), a szülő munkaidejéhez igazodva, a délutáni órákban.

Fogadóórák

Célja: a szaktanárokkal való egyéni találkozásokon véleménycsere a gyermektanulmányi munkájáról, iskolai viselkedéséről.

Ideje: a szülői értekezletek közötti hónapokban, a pedagógusok által rögzített időpontokban.

Délelőtti fogadóórát azok vehetik igénybe, akik különböző okok miatt nem tudnak részt venni a délutáni fogadóórán vagy szülői értekezleten, illetve sürgős problémát kell megbeszélni a szaktanárral, osztályfőnökkel. A tanár is hívhatja a szülőt erre az időpontra. Időpontja a tanítási napon van, az adott szaktanár egyéni órarendjétől függően.

Családlátogatás

A pedagógus, főként az osztályfőnök számára olyan lehetőség, melynek feladata a környezettanulmányozás, közvetlenebb kapcsolat kialakítása, a tanulóval kapcsolatban felmerülő problémák megoldása céljából. (Probléma esetén többször is előfordulhat.)

Nyílt nap

Évente kétszer, meghatározott napokon főként a szülők részt vehetnek a délelőtti tanítási órákon, délutáni foglalkozásokon.

Célja: Betekintés az iskola belső világába. A szülők megfigyelhetik gyermekük iskolai tevékenységét tanítási órán és órán kívül.

Bemutató tanítások

Az iskolaválasztás megkönnyítése céljából szervezzük szülőknek, gyerekeknek.

Hogyan kapcsolódhat be a szülő az iskola közéletébe?

Az iskola működésében a következő szülői szerepek jelennek meg:

- A szülő, mint a szolgáltatás megrendelője
- A szülő, mint a nevelési - oktatási folyamat segítője
- A szülő, mint az iskolai közélet szereplője

A szülő, mint a szolgáltatás megrendelője kérheti:

- Az ifjúságvédelem segítségét,
- Az iskolapszichológus és egyéb szakmai szolgáltatók segítségét,
- Az étkezés megválasztása
- A nem kötelező, tanórán kívüli foglalkozások szervezését.

A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat segítője az alábbi területeken tevékenykedhet

- Az iskola eszközparkjának gazdagításában,
- Az iskola esztétikai arculatának alakításában,
- A turisztikai feltételek javításában, tárgyi, környezeti feltételeinek jobbításában.

Formái:

- Tárgyi támogatás,
- Szellemi és társadalmi munka,

A szülő, mint a nevelési -oktatási folyamat szereplője

Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottak vagyunk, mely az intézményünkben folyó oktatási-nevelési feladatainknak sikerességét támogatja, erősíti, színesíti.

Színtere lehet:

- Az osztályfőnöki óra
- A szülői értekezlet
- A szabadidős tevékenységek
- Kulturális területek

Kezdeményezője:

- A szülői munkaközösség
- Az osztályfőnök
- Az iskola vezetése

9. Tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

A tanulmányok alatti vizsgák célja:

Azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény Pedagógiai Programja szerint nem lehetett meghatározni a pedagógiai programban meghatározotknál rövidebb idő alatt

(tanév összevonással) szeretné a követelményeket teljesíteni. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

Általános szabályok

A szabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra
- különbözeti vizsgákra
- javító vizsgákra
- és pótló vizsgákra vonatkozik

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgát tehet
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít
- aki különbözeti vizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira. Minden vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből állhat.

9.1. OSZTÁLYOZÓ VIZSGA

Az intézmény osztályozó vizsgáját a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben kell megszervezni.

Osztályozó vizsgát kell tennie teljesítményének értékelése céljából a tanulónak, ha a tanítási év során jogszabályban meghatározott mértékű igazolt és igazolatlan hiányzást gyűjtött össze, s emiatt félévi vagy év végi osztályzatát nem tudta a szaktanár megállapítani.

Az osztályozó vizsgához vezető hiányzás mértéke 250 óra, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák több mint 30 % - a.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben, ha

- felmentést kapott – kérelmére - a kötelező tanórai foglalkozások látogatása alól (egyéni tanrend)
- engedélyt kapott arra, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.

A vizsgázónak az írásbeli vizsgák megválaszolásához rendelkezésre álló idő vizsgatárgyanként 45 perc. Szóbeli vizsga egy vizsgázónak egy vizsganapra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető. A vizsgáztatás időtartama 10 percnél nem lehet több. A tanulmányok alatti vizsgán a tanulónál a vizsga során lehetővé kell tenni mindazon mentességek, kedvezmények érvényesítését, amelyet a tanuló megfelelő vizsgálat, szakértői vélemény alapján kapott. Az osztályozó vizsgát

megismételni, eredményén javítani nem lehet. Ha a szabályosan megtartott osztályozó vizsga elégtelen, a tanulónak a tanévet ismételnie kell.

9.2. KÜLÖNBÖZETI VIZSGA

A különbözeti vizsgák időpontját az intézményvezető határozza meg. Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az Intézmény a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az Intézmény a megkezdni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.

A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az Intézmény vezetőjének határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

9.3. JAVÍTÓVIZSGA

Ha a tanuló tanév végén – a tantárgyak számától függetlenül- elégtelen osztályzatot kap, javítóvizsgát tehet.

- Június 15-ig minden tantárgy javítóvizsga témaköreit írásban és digitálisan is meg kell küldeni a tanuló számára.
- Javítóvizsga augusztus 15. és augusztus 31. között – szervezhető.

A javítóvizsga bizottságban a kérdező tanár lehetőség szerint ne a tanulót javítóvizsgára utasító kollega legyen. A tanulót a vizsga eredményéről azonnal tájékoztatni kell.

9.4. PÓTLÓ VIZSGA

Abban az esetben, ha a tanuló önhibáján kívül nem tudja teljesíteni az osztályozó/pótló/különbözeti vizsga követelményeit, a teljes vizsga anyagából, vagy a nem teljesített vizsgarészből - kérelmére - pótló vizsgát tehet. Időpontját egyéni elbírálás alapján az igazgató jelöli ki.

9.5. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZERVEZÉSÉNEK LEGFONTOSABB ALAPELVEI

A vizsgabizottság minimum három főből áll. Az általa ellátandó feladatok

- elnök
- kérdező tanár
- ellenőrző tanár

Az elnök

- felel a szabályok betartásáért,
- ellenőrzi a vizsgázók adatait, vezeti a jegyzőkönyvet,
- ha kell szavazást rendel el

Kérdező tanár(ok)

- csak megfelelő tanári végzettséggel lehet
- lehetőség szerint ne az kérdezze a tanulót, aki vizsgára küldte.

Az igazgató felel a vizsgák szabályos lebonyolításáért.

Ellenőrző tanár

- lehetőség szerint szakos tanár
- felel a vizsga szabályszerűségéért

Írásbeli vizsgák általános szabályai

- a tanteremben minden padban csak egy diák ülhet
- a feladatlapot az iskola pecsétjével kell ellátni, fel kell tüntetni a tantárgy megnevezését, a tanuló nevét és a dátumot
- a feladatlap megoldásának ideje 45 perc
- a vizsgán használható segédeszközöket a szaktanár tájékoztatása alapján a tanuló hozza magával

Egy vizsganapon két írásbeli vizsga tehető le, de közöttük 10 perc pihenőidőt kell biztosítani, kivétel, pótló vizsga esetén, három írásbeli vizsga tartható. Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgán szabálytalanságot követ el, a felügyelő tanár e tényt jegyzőkönyvben rögzíti, és felvezeti a feladatlapra és jelenti az intézményvezetőnek.

Az írásbeli vizsga javítása

- a szaktanár az adott vizsganapon piros tollal kijavítja az írásbeli dolgozatot
- ha a szaktanár arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközöket használt, rávezeti a feladatlapja és értesíti az intézményvezetőt

A szóbeli vizsga általános szabályai

- Egy napon három szóbeli vizsga tehető le
- A vizsgázónak a vizsga előtt minimum 15 perccel kötelező megjelennie
- A vizsgák ideje alatti várakozáshoz lehetőség szerint pihenő helységet kell biztosítani.
- A szóbeli vizsgán minden vizsgázó tételt húz, a tantárgyakhoz kapcsolódó segédeszközökkel készül az önálló feleletre
- A felkészülési idő legalább 20 perc, kivétel az idegen nyelv ahol nincs felkészülési idő
- A felelet során a tanuló a felkészülési idő alatt készített jegyzeteit használhatja
- A felelet maximum 10 percet tarthat
- Ha a vizsgázó az adott tételből teljes tudatlanságról tesz tanúbizonytságot, egy alkalommal póttételt húz
- Két tantárgy között a vizsgázó pihenőidőt kérhet
- Ha a szóbelin a vizsgázó szabálytalanságot követ el, az elnök figyelmezteti, jegyzőkönyvet készít és a vizsgabizottság a dönt a szóbeli eredményéről

- Szabálytalanságok esetében a vizsgabizottság elnöke értesíti az intézményvezetőt, aki a törvények alapján

Az egyes vizsgatárgyak részei, követelményei és értékelési rendje

A vizsgatárgyak követelményrendszere

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

VIZSGATÁRGYAK RÉSZEI

Magyar irodalom	írásbeli + szóbeli vizsga
Magyar nyelv	írásbeli + szóbeli vizsga
Történelem	írásbeli + szóbeli vizsga
Idegen nyelv	írásbeli + szóbeli vizsga
Matematika	írásbeli + szóbeli vizsga
Fizika	írásbeli + szóbeli vizsga
Földrajz	írásbeli + szóbeli vizsga
Biológia	írásbeli + szóbeli vizsga
Kémia	írásbeli + szóbeli vizsga
Informatika (digitális kultúra)	gyakorlati vizsga
Testnevelés és sport (testnevelés)	gyakorlati vizsga

10. Az iskolaváltás és a tanuló átvételének szabályai

A tanuló az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől vagy átvételtől az iskola intézményvezetője dönt. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre. A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja. Jogszabály, továbbá az iskola házirendje egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

- Az általános iskola köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a körzetében található (a továbbiakban: kötelező felvételt biztosító iskola).
- Az iskolába a tanköteles tanulókat az első évfolyamra az Oktatási Hivatal által meghatározott időszakban kell beíratni. A beiratkozásra meghatározott időt a helyben szokásos módon közzé kell tenni (iskolahonlapja, KRÉTA rendszer e-ügyintézés, óvodai és iskolai plakátok).
- A kormányhivatal meghatározza és közzéteszi az iskolák felvételi körzetét.

A további felvételi lehetőségről szóló tájékoztatót a helyben szokásos módon - legalább tizenöt nappal a felvételi, átvételi kérelmek benyújtására rendelkezésre álló időszak első napja előtt - nyilvánosságra kell hozni. Az iskolába felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról

- a szakmai munkaközösség, annak hiányában a nevelőtestület véleményének kikérésével - az intézményvezető dönt.

11. A felvételi eljárás különös szabályai

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 50. § (7) bekezdése alapján Az iskolába a tanköteles tanulókat az első évfolyamra jogszabályban meghatározott időszakban kell beíratni. A beiratkozásra meghatározott időt a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

Az iskolai beiratkozás idejéről, az erről való döntés és a jogorvoslat benyújtásának határidejéről a kormányhivatal közleményt vagy hirdetményt köteles közzétenni a helyben szokásos módon, a beiratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal.

Az adott évben tanköteles korba lépő gyermeket a szülő március 1-je és április 30-a között – a kormányhivatal által közleményben vagy hirdetményben közzétett időpontban – köteles beíratni a lakóhelye szerint illetékes vagy a választott iskola első évfolyamára.

Az adott évben tanköteles korba lépő sajátos nevelési igényű gyermeket a szülő a szakértői bizottság véleményében vagy a kormányhivatal jogerős határozatában megjelölt időpontig köteles beíratni a kijelölt iskolába. Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt, továbbá az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást.

A szülőt továbbra is megilleti a nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztásának joga, amellyel élve gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelően, saját vallási, világnézeti meggyőződésére, nemzetiségi hovatartozására tekintettel szabadon választhat iskolát.

A szülő a tanköteles korú gyermekét beírathatja egy szabadon választott iskolába, de igénybe veheti a kötelező felvételt biztosító iskolát is. Az Nkt. 50. § (6) bekezdése alapján Az általános iskola köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, aki életvitelszerűen az általános iskola körzetében lakik (a továbbiakban: kötelező felvételt biztosító iskola). Ha a településen több általános iskola működik, az egyes általános iskolai körzetet úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben.

A beíratással kapcsolatos intézményi feladatok:

Az iskola intézményvezetője gondoskodik a beíratás napjain a megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosításáról.

A jelentkezéshez az alábbi dokumentumok szükségesek:

- a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosító és a lakcímet igazoló hatósági igazolvány,
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás

A jelentkezéshez szükséges dokumentumokat a beiratkozást megelőzően a KRÉTA rendszerben a szülők felrögzíthetik a gyorsabb ügyintézés érdekében, valamint a személyes kontaktusok csökkentése érdekében.

Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás lehet:

- óvodai szakvélemény,
- nevelési tanácsadás keretében végzett iskolaérettségi szakértői vélemény,
- sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a Szakértői Bizottság szakértői véleménye.

12. Egésznapos iskola

Olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezzük meg, működését, feltételrendszerét az oktatásért felelős miniszter jogszabályban határozza meg,

Általános iskolában a nevelés-oktatást a délelőtti és délutáni tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások legalább 16 óráig tartsanak az általános iskola ennek megfelelően egész napos iskolaként működik

Iskolánkban valamennyi tanuló az egésznapos iskola szervezési formájában tanul.

Egész napos iskolai nevelés és oktatás esetében a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva, egymást váltva, a tanulók arányos terhelését figyelembe véve kell megszervezni.

Az egész napos iskolai nevelés-oktatást az adott évfolyamra meghatározott kötelező tanórai foglalkozások megtartásával, továbbá az adott évfolyamra meghatározott nem kötelező tanórai foglalkozások időkeretében kell megszervezni, biztosítva továbbá az egyéni foglalkozások megtartását szolgáló időkeretet.

Az egész napos iskolai nevelés-oktatás keretében kell biztosítani:

- segítségnyújtást a házi feladatok elkészítéséhez,
- tananyag megértéshez és elsajátításához kapcsolódó többlet pedagógiai támogatást azon tanulók részére, akik bármely okból kifolyólag egyéni tanulási nehézséggel, a tananyag értelmezési problémájával küzdenek,
- felzárkóztatással és a tehetséggondozással kapcsolatos feladatok ellátását.

A fejlesztés területei:

1. Az egész napos iskola nevelési-oktatási programjának fejlesztése.

- alsó tagozat
- gyakorlati életre nevelés

2. Felzárkóztató nevelési-oktatási program kidolgozása, az általános iskola és a középiskola közötti átmenet biztosítása.

3. A tanórán kívüli foglalkozások gyakorlatainak összegyűjtése

Célok: Az egész napos iskola nevelési-oktatási programjának fejlesztése.

- Óvoda-iskola átmenet megkönnyítése
- alapkészségek megerősítése
- egyéni differenciálás lehetőségének megteremtése
- felzárkóztatás
- tehetséggondozás

Az egész napos iskola nevelési-oktatási programjának fejlesztése, gyakorlati életre nevelés

- fenntarthatóság
- tervezés

Felzárkóztató nevelési-oktatási program kidolgozása, az általános iskola és a középiskola közötti átmenet biztosítása

- milyen módszerekkel lehet eredményesebbé tenni az iskolai fejlesztő programokat
- a tanulói eredményesség növelése érdekében erősíteni az eltérő iskolafokozatban működő intézmények együttműködését

Helyi tanterv

1. A választott kerettanterv megnevezése

Iskolánk a kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendeletben kiadott kerettanterveket használja a NAT 2013 kivezetésig. A kinevezés pontos ütemezését az alábbiakban egy táblázat tartalmazza.

A 2013. évi kerettanterv több tantárgy esetében is felkínál több változatot. Iskolánkban a következő változatokat használjuk:

Ének-zene 1-4. évfolyam	A változat
Magyar nyelv és irodalom 5-8. évfolyam	A változat
Biológia-egészségtan 7-8. évfolyam	A változat
Kémia 7-8. évfolyam	A változat
Fizika 7-8. évfolyam	A változat
Ének-zene 5-8. évfolyam	A változat

2. Kötelező és szabadon tervezhető foglalkozások órahálója (2013-tól):

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam												
Tantárgyak	1. évf.			2. évf.			3. évf.			4. évf.		
	2	1	éves	2	1	éves	3	0,5	éves	3	0,5	éves
Szabadon tervezhető órakeret												
Magyar nyelv és irodalom	7	1	288	7	1	288	6	0,5	234	6	0,5	234
Idegen nyelvek										2	1	108
Matematika	4	1	180	4	1	180	4	0,5	162	4	0,5	162
Erkölcstan	1		36	1		36	1		36	1		36
Környezetismeret	1		36	1		36	1		36	1	1	72
Ének-zene	2		72	2		72	2		72	2		72
Vizuális kultúra	2		72	2		72	2		72	2		72
Életvitel és gyakorlat	1		36	1		36	1		36	1		36
Testnevelés és sport	5		180	5		180	5		180	5		180
Rendelkezésre álló órakeret	25			25			25			27		
Cigány kisebbségi oktatás	1			1			1			1		
Egyéb foglalkozások (egésznapos iskola)	26			26			26			27		
Egésznapos iskola összesen:	52			52			52			55		

Óratervezet a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam (2013-tól kivezetésig)												
Tantárgyak	5. évf.			6. évf.			7. évf.			8. évf.		
		2	Éves		3	éves		3	éves		3	éves
Szabadon tervezhető órakeret												
Magyar nyelv és irodalom	4	0,5	162	4	0,5	162	3	1	144	4		144
Idegen nyelvek	3		108	3		108	3		108	3		108
Matematika	4	0,5	162	3	1	144	3	1	144	3	1	144
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2		72	2	1	108	2		72	2	1	108
Erkölcstan	1		36	1		36	1		36	1		36
Természetismeret	2		72	2	0,5	90						
Biológia-egészségtan							2		72	1	0,5	54
Fizika							2		72	1	0,5	54
Kémia							1	0,5	54	2		72
Földrajz							1	0,5	54	2		72
Ének-zene	1		36	1		36	1		36	1		36
Vizuális kultúra	1		36	1		36	1		36	1		36
Hon- és népismeret	1		36									
Informatika		1	36	1		36	1		36	1		36
Technika, életvitel és gyakorlat	1		36	1		36	1		36			
Testnevelés és sport	5		180	5		180	5		180	5		180
<i>Osztályfőnöki</i>	1		36	1		36	1		36	1		36
Rendelkezésre álló órakeret	28			28			31			31		
Cigány kisebbségi oktatás	1			1			1			1		
Egyéb foglalkozások (egészséges iskola)	22			22			24			24		
Egészséges iskola összesen:	51			51			56			56		

2.1. A választott 2013. évi kerettanterv kivezetésének és a NAT 2020. évi kerettanterv bevezetésének ütemezése

A 2020/2021. tanévtől kezdődően felmenő rendszerben, 1. és 5. évfolyamokon kerül bevezetésre a Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló rendelet alapján készült Kerettanterv alapján készült Helyi tanterv.

Tanév/Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2020/2021	NAT2020	NAT2012	NAT2012	NAT2012	NAT2020	NAT2012	NAT2012	NAT2012
2021/2022	NAT2020	NAT2020	NAT2012	NAT2012	NAT2020	NAT2020	NAT2012	NAT2012
2022/2023	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2012	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2012
2023/2024	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020

2.2. A 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet alapján készült Helyi tanterv szint

A Kiss Zoltán Általános Iskola 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámjai 2020-tól felmenő rendszerben																	
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.																	
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		
Magyar nyelv és irodalom	7	8	7	8	5	6	5	6	4	4,5	4	4,5	3	3	3	4	
Matematika	4	5	4	5	4	5	4	5	4	4,5	4	4,5	3	4	3	4	
Történelem									2	2	2	2	2	2	2	2	
Állampolgári ismeretek															1	1	
Hon- és népismeret												1					
Etika/hit és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Környezetismeret					1	1	1	1									
Természettudomány									2	2	2	2	0		0		
Kémia													1	1	2	2	
Fizika													1	1	2	2	
Biológia													2	2	1	1	
Földrajz													2	2	1	1	
Első élő idegen nyelv								2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	
Vizuális kultúra	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Dráma és színház															1		
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
Digitális kultúra					1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Osztályfőnöki									1	1	1	1	1	1	1	1	
Hittan egyházi intézményben																	
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28		
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2	
Összes tervezett óraszám	22	2	22	2	22	2	23	2	27	1	26	2	28	2	28	2	
Összesített óraszám	24		24		24		25		28		28		30		30		
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30		

3. A tankönyvek és tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban a tankönyvek kiválasztásánál a következő elveket állítottuk fel:

Biztosítanunk kell a pedagógusok szabad tankönyvválasztásának jogát. A pedagógus, illetve a tantárgyat, műveltségterületet képviselő szakmai munkaközösség nem választhat olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak.

A kiválasztott tankönyv szakmailag megfelelő legyen, a kerettantervhez, a helyi tantervhez igazodjon:

- A KELLO felületen elérhető tankönyvlistában szerepeljen
- Vegye figyelembe a tanulók életkori sajátosságait
- Lehetőség szerint alkalmazkodjon tartalmában és terjedelmében a tantárgyak óraszámaihoz
- Biztosítson átmenetet a szakaszok között
- Teremtsen lehetőséget az önálló tanuláshoz és a differenciáláshoz
- Fontos szempont a használhatóság, a tankönyv tartóssága
- Igényes, változatos nyelvhasználata, szövegfogalmazása közel álljon a gyerekekhez
- Egyértelmű, pontos utasításokat adjon
- Legyen emberbarát (tartalom, illusztrációk, betűméretek, feladatok megfogalmazása).

Évfolyamon belül, amennyiben lehetséges- egységes tankönyvcsalád használata.

3.1. Egyéb taneszközök kiválasztásának elvei:

- Segítse a tanulót a tananyag elsajátításában
- Az önálló tanulást segítse
- Legyen alkalmas differenciált képességfejlesztésre
- Egyértelmű, pontos utasításokat adjon
- Igényes, változatos nyelvhasználata, kivitelezése legyen
- Önképzésre ösztönző feladatokat tartalmazzon
- A minimum és optimum anyagra épülő feladatok jól elkülöníthetők legyenek
- A taneszközök kiválasztásánál szerepet játszik az ár is.

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv munkafüzet, térkép stb.) használunk a tananyag feldolgozásához, amelyeket hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van: testnevelés, technika, rajz.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközössége határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleten) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének
- az egyes eszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több éven keresztül használhatók.

A taneszköz használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be. A digitális oktatáshoz szükséges eszközök beszerzése a szülő kötelezettsége.

4. A pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

4.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

- Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe,
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával.

4.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

- Az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban,
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,

- A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

- A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;
- A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;
- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulószervezési módokat;
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

4.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra. A gimnázium hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, a digitális kompetenciák fejlesztése, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával,
- Az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulószervezési módok.

4.5. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

- A pedagógus - az első évfolyam valamint a második évfolyam félévének kivételével - a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök - az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével - végzi. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés is kísérheti. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.
- Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.
- 2-8. évfolyam végén azok a tanulók, akik egy vagy több tantárgyból nem teljesítik a minimum követelményeket, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehetnek, melynek eredményességétől függően folytathatják tanulmányaikat.
Akik egy vagy több tantárgyból nem teljesítik a minimum követelményeket, a sikertelen javítóvizsga után az évfolyamot kötelesek megismételni.
- Ha a tanuló igazolt vagy igazolatlan mulasztása egy tanévben együttesen meghaladja a 250 kötelező tanítási órát, valamint egy tantárgyból az éves kötelező óraszám 30 %-át, emiatt a teljesítménye tanítási év közben nem volt értékelhető, egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.
- Az SNI és BTM-s tanulók esetében, ha a szakértői javaslat alapján valamelyik tantárgyból értékelés alól teljes vagy részleges felmentést kaptak, az adott tantárgy, illetve tantárgyi terület félévi és év végi osztályozásától (szöveges minősítésétől) eltekintünk.
- A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztása miatt nem tudta

teljesíteni. Az iskolának ahhoz, hogy az évfolyamismétlésre utasítás döntését meghozza, előzetesen a tanköteles tanuló szülőjét értesítenie kell. A szülő kérésére a tanuló első osztályban maradhat, ilyen esetben iskolalátogatási pótlap kitöltése történik.

- A tanuló az iskola intézményvezetőjének engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola intézményvezetője a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló. A szülő kérésére az iskola magasabb évfolyama is megismételhető legfeljebb egy alkalommal.
- Az első évfolyamra felvett tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi – jogszabályban meghatározott munkamegosztás szerint, a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján – az intézményvezető mentesítheti a tantárgyi értékelés és minősítés alól, vagy részére az egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó továbbhaladást engedélyez. Egyéni továbbhaladás esetén az engedélyben meg kell határozni, melyik tárgyból, melyik évfolyam utolsó tanítási napjáig kell a tanulónak utolérnie a többiekét.
- Ha az elsős tanulót a nevelési tanácsadás vizsgálatát követően mentesítették az értékelés és minősítés alól, az első évfolyamot a többi tanulóval azonos osztályban előkészítő évfolyamként végzi és fejezi be. Előkészítő évfolyamra a tanuló csak egy tanéven keresztül járhat, és csak abban az esetben, ha tanulmányait legkésőbb a hetedik életévében megkezdte.
- Az egyes tanulók év végi osztályzatát (2. osztálytól, év végén) a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamra lépéséről.
- Az idegen nyelv tanulásának első évében idegen nyelv tantárgyból elért teljesítményt osztályzattal értékeljük. A tantervi követelmények teljesítésének hiányában év végén a tanuló javítóvizsgára utasítható, melynek eredményességétől függ a magasabb évfolyamra lépés.
- Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosíthatja.

5. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon:

Heti 5 testnevelés órát biztosítunk a tanítási hét minden napján.

5.1. A könnyített és a gyógytestnevelés szervezésének, a tanulók könnyített vagy gyógytestnevelési órára történő beosztásának rendje

A tanulót, ha egészségi állapota indokolja, az iskolaorvosi, szakorvosi szűrővizsgálat alapján könnyített testnevelés- vagy gyógytestnevelés-órára kell beosztani. A könnyített testnevelés- vagy gyógytestnevelés-órát – lehetőség szerint – a többi tanulóval együtt, azonos csoportban kell szervezni. Az orvosi szűrővizsgálatot – kivéve, ha a vizsgálat oka később következik be – május 15-éig kell elvégezni. Az orvos által vizsgált tanulókról az iskolának nyilvántartást kell vezetnie, amelyben fel kell tüntetni a felvételi állapotot és az ellenőrző vizsgálatok eredményét.

A könnyített testnevelés-órát az iskolaorvosi, szakorvosi vélemény alapján a testnevelésóra vagy az iskola által megszervezett külön foglalkozás keretében úgy kell biztosítani, hogy a mindennapos testnevelés ezekben az esetekben is megvalósuljon.

Fel kell menteni a tanulót a testnevelésórán való részvétel alól, ha mozgásszervi, belgyógyászati vagy egyéb, szakorvos által megállapított egészségkárosodása nem teszi lehetővé a gyógytestnevelés-órán való részvételét sem.

6. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Iskolánk adottságainak megfelelően a szabadon tervezhető órakeretet a tantestület döntésének megfelelően a tantárgyak között osztjuk szét. A szétosztott órák megtalálhatóak az iskola kerettantervi órahálóójában.

Az iskola intézményvezetője minden év április 15-ig elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni. A tájékoztató elfogadása előtt be kell szerezni a szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat véleményét. Az iskolában nemzetiségi iskolai nevelés és oktatás is folyhat, amennyiben az iskola rendelkezik ehhez szükséges személyi és tárgyi feltételekkel.

A tanuló május 20-ig jelentheti be a tantárgy megválasztásával kapcsolatos döntését. Ha a tanuló iskolakezdés vagy iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzeléseit iskola intézményvezetőjével vagy az intézményvezető által kijelölt pedagógussal.

A választható tantárgyak esetében diákjainknak és szüleiknek lehetőséget biztosítunk a választásra. Ezt a választást a szülők aláírásukkal megerősítik, és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamba lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

Kiskorú tanuló esetén a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja. A szülő ezt a jogát attól az évtől kezdődően, amelyben gyermeke a tizennegyedik életévét eléri – ha a gyermek nem cselekvőképtelen –, gyermekével közösen gyakorolja.

A választható tantárgyak esetében diákjainknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. Amennyiben a tantárgyfelosztás ezt lehetővé teszi, biztosítjuk a többség által megjelölt pedagógust a kurzus vezetésére.

A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

Választható tantárgy iskolánkban a hit-és erkölcsstan.

Választható tanórán kívüli foglalkozási lehetőségek: sportfoglalkozások, művészeti képzés, énekkar

7. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

Magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból az első-negyedik évfolyamon a tanév végén a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonytságot tesznek.

A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, matematika, idegen nyelv, természetismeret, történelem, fizika, kémia, biológia, földrajz ellenőrzésénél:

- A nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik, az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma anyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak tanév végén a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban tesznek tanúbizonyságot.
- A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül- a témazáró dolgozaton kívül- csak egyszer kerülhet sor írásbeli számonkérésre, de minden tanulónak legalább egyszer kell felelnie szóban is.
- Ének-zene, rajz, informatika, technika tantárgyakból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva kerül sor szóbeli számonkérésre.
- A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.
- A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott-fejlődött-e vagy hanyatlott- az előző értékeléshez képes.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon és a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:
  - KIVÁLÓAN TELJESÍTETT
  - JÓL TELJESÍTETT
  - MEGFELELŐEN TELJESÍTETT
  - GYENGÉN TELJESÍTETT
  - FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL
- Intézményünkben a szöveges minősítésnek az alábbi érdemjegyek a megfelelői:
  - KIVÁLÓAN TELJESÍTETT 5
  - JÓL TELJESÍTETT 4
  - MEGFELELŐEN TELJESÍTETT 3
  - GYENGÉN TELJESÍTETT 2
  - FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL
  - a tantervi követelményeket nem teljesítette 1

- A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét minden tantárgyból osztályzattal minősítjük.
- A második évfolyam végén és a harmadik-nyolcadik évfolyamon a félévi és az év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló, év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.
- Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:
  - Jeles (5)
  - Jó (4)
  - Közepes (3)
  - Elégséges (2)
  - Elégtelen (1)

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább egy érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.

A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az értesítő könyvön keresztül. Az értesítő könyv bejegyzéseit az osztályfőnök kéthavonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja. A KRÉTA rendszerben minden pedagógus heti rendszerességgel beírja az érdemjegyeket. Az osztályfőnök heti rendszerességgel ellenőrzi az érdemjegyek beírását.

A második évfolyamon az év végi bizonyítványban, illetve az harmadik-nyolcadik évfolyamon a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre:

- Második évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, informatika, környezetismeret, ének-zene, rajz/vizuális kultúra, technika, életvitel és gyakorlat, testnevelés, etika,
  - harmadik évfolyam félév: idegen nyelv és informatika szöveges értékelés
- Harmadik-negyedik évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, idegen nyelv, matematika, informatika, környezetismeret, ének-zene, rajz/vizuális kultúra, technika, életvitel és gyakorlat, testnevelés, etika.
- Ötödik-hatodik évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika/digitális kultúra, természetismeret/természetudomány, ének-zene, rajz/vizuális kultúra, technika, életvitel és gyakorlat/technika és tervezés, testnevelés, etika, hon- és népismeret.

- Hetedik évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika/digitális kultúra, fizika, biológia, kémia, földrajz, ének-zene, rajz/vizuális kultúra, technika, életvitel és gyakorlat, testnevelés, etika.
- nyolcadik évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika/digitális kultúra, fizika, biológia, kémia, földrajz, ének-zene, rajz/vizuális kultúra, testnevelés, etika.

7.1 A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei és értékelésének formái

A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az első évfolyamon és a második évfolyam félévéig: példás, jó, változó, rossz, illetve hanyag értékelést használjuk.

Második évfolyam második félévében és 3-8. évfolyamokon a tanulók magatartását és szorgalmát az osztályfőnök az osztályban tanulókkal közösen minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli, a példás (5), jó (4), változó (3), rossz illetve hanyag (2) értékelést, osztályzatot használja. A magatartás és szorgalom félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek, a tanuló közösség és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetekben, az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról. Szavazategyenlőség esetén az osztályfőnök véleménye a mérvadó.

A tanuló magatartása értékelésének és minősítésének szempontjai

Szempontok	Példás	Jó	Változó	Rossz
Tanórai magatartása	Az órát fegyelmezetlenkedéssel nem zavarja	néha zavaró	sokszor zavaró	általában zavaró
Aktivitás	igen jó	közepes	gyenge	minimális
Példamutatás	pozitív	megfelelő	gyakran negatív	negatív romboló
Közösség érdekeinek figyelembe vétele	igen jó	Jó	közömbös	szemben álló
Közösségi munkában való részvétel	aktív	jó	közömbös	érektelen
Hatás a közösségre	pozitív	befolyást nem gyakorol	nem árt	negatív
Törődés társaival	gondos, segítőkész	segítőkész	ingadozó, közömbös	ártó
Házirend betartása	betartja, arra ösztönöz	betartja	részben betartja	sokat vét ellene
Viselkedés	kifogástalan	megfelelő	udvariatlan	durva
Fegyelmezettség	nagyfokú	megfelelő	gyenge	elégtelen
Fegyelmező intézkedések	nem részesült	szóbeli figyelmeztetés, írásbeli	írásbeli figyelmeztetés több alkalom	igazgatói figyelmeztetés, intés, rovás

		figyelmeztetés egy alkalom		
--	--	-------------------------------	--	--

A tanuló szorgalma értékelésének és minősítésének szempontjai

Szempontok	Példás	Jó	Változó	Hanyag
Tanulmányi munkája	Igényes, törekvő	figyelmes	ingadozó, figyelmetlen	hanyag, feladatait nem végzi el
Képességeihez mért tanulmányi munkája	Arányban álló, inkább meghaladó	arányban álló	alatta marad	jóval alatta marad
Önellenőrzés	igen jó	jó	hiányos	gyenge vagy nincs
Önálló munkavégzés	igen jó	jó	szétszórt	nem hajlandó rá
Tanórán kívüli információk felhasználása	igen sokszor	előfordul	ritkán	egyáltalán nem
Tanulmányi, kulturális, sportversenyeken való részvétel	gyakori	ritka	nem vesz részt	

Az egyes modulok értékelése és minősítése, valamint beszámítása az iskolai évfolyam sikeres befejezése érdekében.

8. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A csoportbontás elvei és rendje:

Csoportbontásokat olyan tevékenységi területeken alkalmazunk, ahol:

- csak a kisebb létszám teszi hatékonyá az oktatást, mert:
  - elengedhetetlen a tanulók folyamatos egyéni korrekciója
  - a gyakorlati tevékenységben való folyamatos egyéni segítségnyújtás feltétlenül szükséges
  - a tanulók különböző képességszintje kívánatosá teszi a külön csoportok kialakítását
  - érdeklődésüknek megfelelően, (művészeti, sport,) tehetségük fejlesztésére

Csoportbontásban tanítjuk a hit- és erkölcstant, az etikát, az egyéni és csoportos fejlesztést, a tanulás tanítását, a délutáni sportfoglalkozásokat. Az egésznapos oktatás szabad időszámban a tanulóink érdeklődése és képességei alapján történik csoportbontás, a tehetséggondozás és a felzárkóztatás során.

Az iskola a tanórai foglalkozások mellett - a tanulók érdeklődése, igényei szerint tanórán kívüli foglalkozásokat szervez. A tanórán kívüli foglalkozásokat a tanulói, szülői igények felmérése alapján csoportbontásban tartjuk

Tanórán kívüli foglalkozás:

- A szakkör, énekkar, művészeti csoport
- A tanulmányi, szakmai, kulturális versenyre, házi bajnokságokra, iskolák közötti versenyekre, bajnokságokra, diáknapra való felkészülés;
- A tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozás, így különösen a tanulmányi kirándulás, környezeti nevelés, a kulturális, illetőleg sportrendezvény.

9. Nemzeti etnikai, kisebbségi iskolai nevelési oktatás programja

A programterv külön cigány kisebbségi programtervben található. Az oktatás a 2013. évi NAT kivezetéséig oktatható. A roma nemzetiségi oktatással foglalkozó nevelés – oktatás csak úgy szervezhető, ha az fenntartó számára többletköltséget nem jelent (pl.: táncoktatás, nyelvoktatás)

10. A tanulók fizikai állapotának mérése

Iskolánk a NETFIT programot használja mérési kötelezettségként. A méréseket a Köznevelési törvény által meghatározottak alapján és a megfelelő időintervallumban végezzük el. A mérés és értékelés, valamint a NETFIT rendszer kezelésének intézményi felelőse a mindenkori testnevelő.

11. Egészségnevelési program

Az egészségről alkotott nézetek nagyon változatosak, az egészség többféleképpen is definiálható: az egyszerűbb megközelítések mellett léteznek átfogó filozofikus vagy morális felfogások is. Az egészség pozitív definíciója vált irányadóvá, mely a jólléti, közérzeti állapotra utal. Az egészség holisztikus szemlélete ugyancsak nagy hangsúlyt kap, mely különböző dimenziók (környezeti, szociális, egyéni) sajátos hatásait, valamint egymással való kölcsönhatásait is figyelembe veszi.

Az Egészségügyi Világszervezet által megfogalmazott definíció „Az egészség mentális, fizikális és szociális jóllét” az egészséget a társadalmi és az egyéni teljesítmény felől közelíti meg, és

hangsúlyozza az egészség dinamikus és pozitív természetét. Az egészséget alapvető emberi jognak, „az élethez szükséges erőforrásnak” tekinti, mely egyben társadalmi befektetés is.

Alapelvek, célok, feladatok

Napjainkban az egészség-megőrzési tevékenység fő célja, hogy képessé tegye az embereket arra, hogy egyre növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek az egészségükkel, és mindehhez rendelkezzenek a szükséges információkkal és lehetőségekkel.

Alapvetően nem arra épít, hogy a betegségek bekövetkeztével riogassa az embereket, hanem olyan életmódbeli alternatívákat kínál fel, amelyekkel azonosulva az egyéneknek lehetőségük nyílik az egészségesebb életforma kiválasztására. Így az egészségmegőrzés a mindennapi élet része kell, hogy legyen, mely messzemenően figyelembe veszi az egyén szociális és gazdasági helyzetét, mentális és fizikai kapacitását.

Az egészségmegőrző tevékenység magában foglalja az emberi szervezet működésével és a betegségek megelőzésével, az életvezetéssel kapcsolatos egyéni ismeretek bővítését, ezenkívül szakmai-politikai változásokat feltételez, mivel a politikai és környezeti tényezők nagymértékben befolyásolják az egészséget. Hangsúlyozza az egészségügyi szolgáltatások igénybevételével összefüggő növekvő kompetenciát, azt, hogy az egyének, a laikusok is e szolgáltatások értő felhasználóivá váljanak.

Helyzetelemzés

A magyar lakosság életkilátásai Magyarországon éppúgy, mint a volt keleti blokk országaiban már a rendszerváltás előtt is jelentős mértékű romlás következett be a lakosság egészségi állapotában. Az a jelenség, amely a nyolcvanas években folyamatosan erősödött, majd az évtized fordulópontján tetőzött, s azóta stagnál – vagyis a középkorúak halandósági mutatóinak romlása - , szaporította az okok feltárására hivatott vizsgálatokat.

Ma a kedvezőtlen népegészségügyi mutatók alakulásának két okát jelölik meg: az egészségre ártalmas viselkedésmódok gyakoriságának alakulása, a gazdasági-társadalmi környezet minősége.

A kutatók megítélése alapján mindössze az esetek 40%-ában bizonyítható okozóként az egészségkárosító magatartás. Az esetek többségében (60%) a környezeti változásokra adandó autentikus válaszok, képességek, készségek hiánya okozza a morbiditást és a korai halált. A környezeti változások alatt a kutatók egyértelműen a társadalmi-politikai és ezzel szorosan összefüggő gazdasági változásokat értik. A kutatók meggyőződése, hogy a dinamikus polarizálódó társadalom leszakadó rétegei körében olyan irreális vágyak, igények indukálódnak, amelyek teljesíthetlensége állandó feszültséget, tehetetlenségérzetet és a társadalmon való kívülállóság érzetét keltik. Ez az állapot a munkanélküliek, az alacsony iskolai végzettségűek és kedvezőtlen települési viszonyok között élők relatívan szegényedő és a napi konfliktusoknak kumulatív módon kitettek csoportjára jellemző tömegesen. Ők azok, akik nem rendelkeznek a helyzetükön való változtatás lehetőségével, de esetleges felzárkóztatási lehetőség esetén a változtatás képességével

sem. Nem tudnak megbirkózni nehézségeikkel, s további fennmaradásuk, a még súlyosabb válság elkerüléséért folytatott harcuk állandóan megújuló feszültséggel, így intenzív egészségromlással, legalábbis annak nagy kockázatával jár.

Az életmód szerepe

Az eddig leírtak alapján egyértelmű, hogy az életmódot nem kiváltó oknak, hanem okozatnak tekintjük, tehát olyan elemnek, amely ugyan közvetlenül meghatározza az egészségi állapot alakulását, de amelynek megváltoztatása kizárólag az életmód megválasztásában szerepet játszó okok megszüntetésével lehetséges. Ha változásokat kívánunk elérni a lakosság egészségi állapotában, akkor még az ártalmakkal való találkozás előtt, a döntési szituációkat megelőzően kell segítséget nyújtanunk. Ezzel a célcsoportot és az ideális életkort is meghatároztuk. Ennek megfelelően a legintenzívebb szocializációs tanulási időszakban, az általános iskolában eltöltött nyolc év alatt a legeredményesebb a beavatkozás. Ennek során egyrészt megismertetjük a rizikómentesebb életformák előnyeit (ez a könnyebb, ún. felvilágosító munka), másrészt a szükséges egyéni képességek és készségek kialakításával megkönnyítjük a kritikus helyzetekben a választást. Ez utóbbi sokkal bonyolultabb, időben is jóval hosszabb feladat, s a szükséges beavatkozásnak – amellet, hogy kognitív és emocionális elemei egyaránt vannak – a kimenetele sem automatikusan garantált: e munkában a család és az iskolai környezet támogatását is el kell nyerni.

Iskolai helyzet

Iskolánk egy vidéki kisvárosban, a környéken a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet gyönyörű védett területeivel kedvező adottságú természeti környezetben helyezkedik el. A családok nagy többsége viszont kedvezőtlen szociális körülmények között él. A gyerekek kevés időt töltenek a szabadban, nem kirándulnak. Ebben az iskolának kell feladatot vállalni. A környezeti hatások fokozott veszélyt jelentenek a tanulók számára. Ezért feladataink közé tartozik a felvilágosítás és a prevenció.

Az iskola szerepe és lehetősége

Az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere az iskola, de a közvélemény, valamint a tömegtájékoztatási eszközök is elvárják, hogy az iskola vállaljon főszerepet az egészségnevelésben. Ennek többféle oka van, szakmai szempontból azonban mindenképpen léteznek különböző elvi megfontolások, melyek az iskolákat elsődleges fontosságúvá teszik az egészségvédelmi munkában. Ezen elvi megfontolások a következőképpen foglalhatók össze.

Minden korosztály hosszú éveken át látogatja az iskolákat. Az iskolák (legfőképpen az alapfokú iskolák) tanulói személyiségfejlődésük, az értékek elsajátítása szempontjából még olyan fejlődési periódusban vannak, amelynek során érdemi hatást lehet elérni a későbbi életideálok, preferenciák kialakításában.

Az iskola gyermekekre gyakorolt hatása többrétegű, komplex kommunikációs üzenetként fogható fel. Egyrészt létezik egy nyíltan megfogalmazott tananyag, másrészt ezzel összefüggésben vagy ettől függetlenül, illetve ezt gyengítő módon hat az ún. „rejtett tanterv”, az a nehezen felfejthető szöveg, mely az iskolai mindennapok hozadéka, s melyben az iskola tárgyi környezete, az emberi viszonylatok minősége egyaránt tükröződik. Ilyen értelemben az iskola az egészségtámogató magatartásmódok kialakulásnak folyamatában a szocializáció kitüntetett színtere.

Az iskola, mint társadalmi intézmény nem szociális vákuumban, hanem társadalmi intézményekkel és szervezetekkel állandó kölcsönhatásban létezik. Így például egy egészségfejlesztési programhoz való csatlakozás hatást gyakorol az iskolának a szűkebb és tágabb környezetével való viszonyára, a környezet viselkedésére.

Mindezeket figyelembe véve az iskola és az óvoda, melyek a másodlagos szocializáció intézményei, olyan keretet adhatnak, amelyek között mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és gyakorlására.

Az osztályfőnöki órák egészségfejlesztési tartalmának tanítása nem kíván semmilyen speciális szaktárgyi tudást, de a valóban hatékony tanítás megfelelő tanártovábbképzésen való részvételt tesz szükségessé. Elsősorban megfelelő népegészségügyi és oktatástechnológiai hangsúlyú képzések ajánlhatóak.

Az egészséges életmódra nevelés az 1-4. évfolyamon többségében a környezetismeret órák keretében valósul meg. Ezeken az órákon megismerkednek a tanulók az emberi test felépítésével és életműködésével, - az ő szintjükön – a helyes testápolással, a balesetek megelőzésével, az egészségkárosító szokásokkal, valamint a fogyatékkal élők problémáival.

Személyközi viszonyok karbantartása, ápolása

A harmonikus személyiségtől elválaszthatatlan a személyközi kapcsolatok kialakításában, fenntartásában és a konfliktusok kezelésében való jártasság. A megfelelő önbizalom, a szükségesség érzete, a közösségekhez tartozás, a párkapcsolatok alakításának képessége nélkül elvesz az önirányítás képessége, az egyén egyre kevésbé érez felelősséget saját sorsának alakításáért. Az egyensúly felborul, a labilis személyiség kapaszkodót keres, és ideiglenesen talál is a „pótszerekekben”, pótcselekvésekben. A megfelelő prevenció tartalmát ismét a képességek és készségek adják.

11.1. A tanórákon megvalósuló egészségnevelés

Környezetismeret 1-4. évfolyam

Célok, feladatok, alapelvek

Fejlessze a tanulók helyes egészség szokásait, alapozza meg önmaguk, valamint az élő és élettelen környezetük iránti felelősségérzetüket, segítse a környezeti harmónia létrejöttéhez és fenntartásához szükséges magatartásuk és életvitelük alakulását. Lássá be, hogy környezetének állapota saját egészségére is hatással van, igényelje az egészséges életkörülményeket. Ismeretei ébresszék rá, hogy felelős a természet védelméért, és ezért becsülje meg környezetének értékeit. Ismerje a biztonságot szolgáló szervezetek munkáját (mentők, tűzoltók, rendőrség, polgári védelem). Tudja, hogyan kell viselkednie veszélyhelyzetben (menekülés, segítségkérés).

Tájékozottság az anyagról legyen tájékozott arról, hogy mely élelmiszerek fogyasztása szükséges szervezetünk egészséges fejlődéséhez. Tartózkodjék az élvezeti és kábítószer kipróbálásától.

Tudja, anyagok szennyezhetik leggyakrabban a környezetét, mely anyagok, eszközök a háztartás leggyakoribb veszélyforrásai. Ismerje meg a tudósok kiemelkedő eredményeit, kitartó szorgalmát, erőfeszítéseit.

Emberismeret, önismeret

Legyen igénye a személyes higiéniára, a test és a ruházat gondozására. Alkalmazza az egészségmegőrzés alapvető szabályait. Ismerje a korszerű táplálkozás, az egészséges életmód feltételeit.

1.évfolyam

TÉMAKÖRÖK

Testünk főbb részei.
Szervezetünk megfigyelhető ritmusai (szívdobogás, lélegzés, alvás és ébrenlét, mozgások). Érzékszerveink szerepe a környezet megismerésében.

Az egészség és a betegség.
Az évszaknak és az időjárásnak megfelelő öltözködés.
A tisztálkodás.
A leggyakoribb balesetek megelőzésének módja.
Segítségkérés balesetkor (mentők, tűzoltók, rendőrség)

TARTALMAK

Tájékozódás a saját testen. Játékos gyakorlatok az irányok, helyzetek megkülönböztetésére.
Testük működésének változásainak megfigyelése különböző hatásokra.

Óvodai szokások folytatása, gyakorlása. A helytelen szokások megbeszélése. Játékok, dramatikus helyzetgyakorlatok a helyes öltözködéssel, a tisztálkodással, a betegséggel, balesettel kapcsolatban.

2.évfolyam

TÉMAKÖRÖK, TARTALMAK

Testünk és életműködésünk:
Életműködéseink főbb jellemzői (mozgás, táplálkozás, légzés, fejlődés). Legfontosabb szerveink szerepe életünkben.

A helyes fog- és testápolás. A fogorvos és az orvos gyógyító munkája. A környezet szervezetünkre gyakorolt leggyakoribb ártalmas hatásai (pl. napsugárzás, hő, zaj, szennyezett levegő, víz, talaj, erős fény, a képernyő hatása, vérszívó élősködők). Foggyatékos, sérült embertársaink elfogadása.

TEVÉKENYSÉGEK

A 8-9 éves gyermek helyes napirendjének kialakítása. Különböző mérések elvégzése a saját testen.
Fogalomalkotás a belső szerveinkről, szerepükről.

Fog- és testápolási technikák gyakorlása. Beszélgetések, dramatikus gyakorlatok a sérülés, betegség, gyógyítás, gyógyulás, a fogyatékos, sérült emberekhez fűződő viszonyok témakörében.

3. évfolyam**TÉMAKÖRÖK, TARTALMAK**

Testünk és életműködésünk:

Testünk mérhető tulajdonságai. Életünk nélkülözhetetlen környezeti feltételeinek megfigyelése, mérése. Saját tapasztalatok vizsgálata. A környezet változásainak hatása életünkre. Egészséges életmód. Helyes napirend. Az egészséges és a sport.

A betegség tünetei (rossz közérzet, láz, fájdalom, hasmenés, vérzés).

A leggyakoribb fertőző betegségek és megelőzésük. A védőoltások fontossága.

A beteglátogatás, betegápolás szabályai.

A kuruzslás veszélye.

TEVÉKENYSÉGEK

Az életjelenségek változásainak megbeszélése, összehasonlítása a társakéival

A magatartási és illemszabályok, valamint a betegségek, balesetek megelőzése közötti oksági összefüggések keresése (pl. kézmosás, zsebkezdőhasználat). Dramatikus játék során a helyes egészségszokások gyakorlása.

4. évfolyam**TÉMAKÖRÖK, TARTALMAK**

Testünk és életműködésünk:

Az ember életkori szakaszai.

A különböző korú emberek szervezetének, életműködéseinek, viselkedésének összehasonlítása.

Helyes és helytelen szokásaink. Az egészséget károsító szokások (dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószerelés) kialakulása, veszélye, felkészülés az elutasításukra.

A reklámok hatása életmódunkra.

TEVÉKENYSÉGEK

Megfigyelés, mérés a testen. A mérések rögzítése, tanítói segítséggel.

Dramatikus játékok az életkorok jellemzőiről, helyes és helytelen szokásainkról. A reklámok elemzése az elérni kívánt hatás és a valóság összevetésével.

Osztályfőnöki órák 5-8. évfolyam

5. évfolyam

Életmód és az egészség

	Tanórák témái, tevékenységi formák
1.	<p>Mi minden értendő az egészség fogalmába ? Mi tesz engem egészségessé ?</p> <p>Az óra központi témája annak megértése a gyerekekkel, hogy az emberek különbözőképpen gondolkodnak arról, hogy mit is jelent az egészség, valamint egészségesnek lenni. Másképp vélekedhetnek erről a kérdésről a különböző szakmák képviselői (pl.: az egészségügyi dolgozók), a fiatalok, az idősek vagy akár a mozgássérült emberek. A gyerekekhez el kell, hogy jusson, hogy az egészség nem csupán valamilyen betegség hiányát jelenti, tehát a fizikai egészséget, hanem a lelki, érzelmi kiegyensúlyozottságot, valamint szociális jóllétet is. Mindez magában rejti azt, hogy egészségesek többféleképpen is lehetünk. Az órán a gyerekeknek lehetőségük nyílik arra, hogy átgondolják, mi teszi őket és általában az embereket egészségessé, mit tehetnek saját maguk az egészségükért, valamint ki segíthet abban, hogy egészségesek maradjanak.</p> <p>Az ajánlott órai tevékenység: Egészségpiac</p>
2.	<p>Mi is az az életmód ?</p> <p>Az óra fő témája annak átgondolása a gyerekekkel, hogy mit is értünk életmód alatt. Az életmódnak többféle összetevője van, mint például az, hogy mennyit mozgunk, hogyan táplálkozunk, mennyire fontos számunkra a személyes higiénia, de az is hogy milyenek emberi kapcsolataink, a közérzetünk, milyen az önbecslésünk, vagy hogyan tudjuk a kockázatokat környezetünkben felismerni és elkerülni. Mindezen összetevők látszólag függetlenek egymástól, mégis minden elem alapvető és egyenrangú szerepet játszik a kiegyensúlyozott életvitel megvalósításában, mely jó egészségi állapotunkkal is szorosan összefügg. Az óra során a gyerekek végiggondolhatják, hogyan is él az ő családjaik életmódja között. Mindezt megoszthatják osztálytársaikkal, ami lehetőséget kínál arra, hogy felfedezzék az egyes családok közötti különbségeket és hasonlóságokat.</p>
3.	<p>Mitől egészséges az én életmódom ?</p> <p>Kutatások bizonyítják, hogy a jó egészségi állapot, valamint az egészséges életmód szorosan összefüggnek egymással. Tudjuk, hogy rendkívül sokféle életmód létezik, melyek valójában egyénre szabottak is. Az egészséges életmód fogalmának is ilyennek kell lennie, hogy alkalmazhassuk egyéni esetekre is, valamint szükség esetén változtathassunk rajta. Ugyanis változhat az életmód az életkor előre haladtával, az orvosi ismeretek bővülésével vagy új kockázati tényezők megjelenésével. Az emberek társadalmi hovatartozásuk, szokásaik, vallásuk, de testi adottságaik alapján is különböző életmódokat élnek, amelyek közül mind lehet egészségesek. Nem mondhatjuk, hogy csak egy járható út van, csak egyfajta egészséges életmód létezik, pontosabb, ha bevezetjük az egészséges életmódok fogalmát. A gyerekekkel meg kell értetni ezeket az egyéni különbségeket, valamint azt, hogy „mindenkinek vannak gazdálkodható lehetőségei”, mivel mindenkinek az</p>

	életmódjában vannak olyan elemek, melyek egészségesek, és bizonyos fokú változtatásra is mindenki képes.
4.	<p>Életmód és táplálkozás</p> <p>A cél, hogy rávezessük a gyerekeket arra, hogy a táplálkozás életmódunk egyik nagyon fontos összetevője, és különösen fontos az egészségünk és boldogságunk szempontjából. A gyerekek egyheti étrendjük megírásával alkalmat kapnak arra, hogy áttekintsék, hogyan táplálkoznak, és melyek családjuk étkezési szokásainak jellegzetességei. Lehetőségük nyílik arra is, hogy összevethessék saját családjuk szokásait más családokéival. Fontos kiemelni a tanulók számára azt, hogy az egészséges táplálkozás valójában a megfelelő egyensúlyon alapul. Bevezethetjük az órán az egészséges és a kevésbé egészséges ételek fogalmát, kerülve az egészségtelen szót. Beszélgethetünk a különböző tápanyagokról, a túlzott zsír-, cukor-, illetve só fogyasztásról, valamint hogy a gyerekek mennyit fogyasztanak ezekből. El kell fogadtatni a gyerekekkel, hogy végső soron ők felelősek a táplálékuk kiválasztásáért, amely a szervezetükbe kerül. Hangsúlyozni kell, hogy nem azt várjuk tőlük, hogy étkezésüket teljes mértékben megváltoztassák, hanem azt, hogy tudatosságra próbáljanak törekedni táplálékuk megválasztásában.</p>
5.	<p>Az életmód és a biztonság megőrzése</p> <p>Bár a kutatások azt bizonyítják, hogy a gyerekek ebben a korban már átfogó nézetekkel rendelkeznek a biztonságuk megőrzésével kapcsolatos kérdésekről, mindenképpen hangsúlyoznunk kell számukra, hogy biztonságérzetünk több tényezőből tevődik össze. A sokat emlegetett testi vagy fizikai biztonság mellett a lelki biztonság fontosságát is kik kell emelnünk. Meg kell tanulniuk, hogy nemcsak a testüket, hanem az érzéseiket is meg kell óvni a fenyegetettségtől és sérüléstől. Tudatosítani kell bennük az érzelmek és a biztonság közötti összefüggéseket. Az érzelmek, melyek az egészségnek és a jóllétnek fontos részét képezik, jelentős szerepet játszanak abban, hogy segítségükkel felismerjék a lehetséges veszélyeket és a kockázatokat. Ugyanakkor az erős érzelmi hatások (pl. izgalom, idegesség, kétségbeesés, fenyegetettség) viselkedésmódunk alakulását befolyásolhatják, gyakran okozhatnak különféle baleseteket is, azáltal, hogy elnyomják a tudást, tapasztalatot, az előzőleg már jól begyakorolt készségeket és akár azokat a szabályokat is, amelyeknek korábban engedelmességek.</p>
6.	<p>Az életmód és a veszélyes anyagok</p> <p>Rengeteg veszélyes anyag létezik a környezetünkben, itt azonban azok kerülnek az óra középpontjába, melyek összefüggésben állnak életmódunkkal: a cigaretta, az alkohol és a pszichoaktív szerek. Az óra központi témája azok az életmóddal kapcsolatos veszélyes anyagok, amelyek szerepet játszanak saját életükben vagy amelyekkel esetleg a jövőben találkozhatnak. A gyerekekkel való beszélgetés során el kellene jutni odáig, hogy a gyerekek maguk fogalmazzák meg, miért is veszélyesek számukra azok az anyagok, amelyeket megneveztek. Fontos, hogy az óra lehetőséget adjon annak áttekintésére is, hogy a gyerekek milyen társadalmi helyzetekben kerülhetnek kapcsolatba ezekkel a – legális vagy tiltott – anyagokkal, és mely helyzetekben kínálhatják meg őket velük. Tudatosítani</p>

	kell a gyerekekben a veszélyes anyagokkal kapcsolatos döntéseik hatását is későbbi életükre.
7.	Az életmód és a kapcsolatok
	<p>Az óra legfontosabb feladata annak megértetése a gyerekekkel, hogy kapcsolatrendszerekben élünk, valamint hogy saját kapcsolatrendszereinknek mi a gyökere a középpontjában. Korábban már megfogalmazódott, hogy kapcsolataink minősége is életmódunk jellemzője. Ezen az órán arról esik szó, hogy milyen típusú kapcsolataink lehetnek, miként formálódnak ezek a kapcsolatok, valamint milyen hatással vannak ezek hétköznapijainkra. Az óra lehetőséget ad arra, hogy a tanulók áttekinthessék saját kapcsolatrendszereiket, és bemutassák ezeket egymásnak.</p> <p>Tudatosítani kell a gyerekekben, hogy bizonyos kapcsolataink naponta változhatnak, és változnak is. Módot kell adni az órán arra is, hogy a gyerekek megfogalmazzák a családi kapcsolatrendszerben való élés előnyeit és esetleges hátrányait. Fontos, hogy valamilyen módon azok a gyerekek is bevonódjanak az órai munkába, akiknek esetleg nincs családjuk.</p> <p>Ajánlott tevékenység: Kapcsolatháló megrajzolása.</p>
8.	Az életmód és a növekedés
	<p>Visszautalva a korábbi órák beszélgetéseire, a gyerekek emlékezhetnek arra, hogy életmódjukat mennyi minden befolyásolhatja. Ezek között az egyik legfontosabb tényező az életkor megváltozása. Életkorunk előrehaladtával rengeteg minden változik mind bennünk, mind körülöttünk. Megváltozhatnak értékeink, attitűdjeink, szokásaink, időbeosztásunk és mindezzel együtt egyszerű hétköznapijaink is. Növekedésüknek ebben a szakaszában a gyerekek életében is ugyancsak sok változás megy végbe. Egyre önállóbbakká válnak, egyre több döntést hoznak meg egyedül, mely életmódjukra is hatással van vagy lehet. Ez az óra ezekre a növekedéssel kapcsolatos változásokra próbál rávilágítani, hangsúlyozva, hogy a változás életünk természetes velejárója, melynek egyaránt vannak jó és rossz pillanatai.</p>
9.	Az életmód és a környezet
	<p>Az emberek – felnőttek és gyerekek -, tehát mi magunk „alkotórészei” vagyunk a környezetnek, melyben élünk. Ezen az órán megpróbáljuk feltárni és tisztázni mit értünk „környezet” kifejezésen. A gyerekek próbálják meg szavakból vagy akár képekből felépíteni környezetük világát. A beszélgetés megfogalmazhatják, mi az, amit szeretnek környezetükben, mi az, amire szükségük van, és mit nem szeretnek benne. Fontos annak az áttekintése is az órán, hogy milyen kapcsolat van életmódunk, környezetünk minősége, valamint egészségünk között. Befejezéséppen a gyerekek gondolják végig a közösségükben felmerülő legfontosabb, környezettel kapcsolatos kérdéseket is, valamint megbeszélhetik, hogy a környezet hatással van mindennapjainkra, és minősége egészségi állapotunkat jelentősen befolyásolja, valamint mindannyian felelősséggel tartozunk környezetünk állapotáért.</p>
10.	Hogyan befolyásolhatom az életmódomat? – Életmódjavító szerződés megkötése
	<p>Az óra fő témája a tudatosság szerepe az életmódot illető szokások tekintetében. Az elmúlt órákon sokat beszélgettek az életmódról, az életmód összetevőiről, egészséges életmódról, valamint, hogy milyen is a mi életmódunk. Ezen az órán a gyerekeknek lehetőségük nyílik arra, hogy megkötssenek egy ún. életmódjavító szerződést, amely arra készíti őket, hogy</p>

<p>tudatosan végiggondolják, hogy mi az, ami változtatásra szorul az életmódjukban, és mi az, aminek a megváltoztatását vállalni is tudják. A szerződésnek – bár betartását komolyan elvárjuk a gyerekektől – valójában szimbolikus jelentősége van: azt próbálja tudatosítani bennük, hogy annak elérésében, hogy egészségesebb és teljesebb életet éljenek, nagyon fontos, hogy kritikusan tudják szemlélni cselekedeteiket, valamint tudatosan próbáljanak törekedni arra, hogy változtassanak életmódjuk egy-egy összetevőjén.</p>
--

6. évfolyam

Korlátok és lehetőségek

	Óracímek, tevékenységi formák
1.	<p>Amiről én döntök, és amiről nem</p> <p>Egy korábbi óra során már megfogalmazódott, hogy a gyerekek ebben az életkorban egyre önállóbbá válnak, egyre több önálló döntést hoznak meg, ami valójában felelősségérzetük növekedésével is kell hogy járjon. Az óra lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek végiggondolják, hogy a velük kapcsolatos döntések területén mi változott az elmúlt időszakban, melyek azok a helyzetek vagy dolgok, amelyekben korábban nem maguk döntöttek, most már viszont igen. Csoportosíthatják döntéseiket aszerint, hogy életük mely területével kapcsolatosak. Az óra a felhozott példák felhasználásával lehetőséget ad a döntés fogalmának a tisztázására, annak megválaszolására, hogy minek köszönhetően változik a döntési kompetencia, valamint felhívja a figyelmet egy-egy döntéssel járó felelősségre a lehetséges következményekre.</p>
2.	<p>Légy bátor IGEN-t mondani !</p> <p>Az óra középpontjában a döntések meghozatalát befolyásoló tényezők áttekintése áll. Fel kell hívni a gyerekek figyelmét arra, hogy döntéseink meghozatalánál talán néha tudattalanul, de több mindent számba veszünk. Döntéseinket így sok tényező befolyásolhatja, melyek segíthetik vagy éppen megnehezíthetik a döntést.</p> <p>Hangsúlyozzuk a különböző külső és belső tényezők, valamint a különféle jelzések felismerésének, valamint a pillanatnyi és hosszú távú negatív következmények és előnyök mérlegelésének fontosságát.</p>
3.	<p>Légy bátor NEM-et mondani !</p> <p>Az óra célja különböző kommunikációs technikák elsajátítása, a kommunikációs készségek fejlesztése. Külön hangsúly helyeződik arra, hogy hogyan tudják a gyerekek felismerni a csoportnyomás jelzéseit körülöttük. Ebben a korban ez a kiemelkedő fontosságú, hiszen az egészségkárosító szokások kialakulásában a csoportnyomásnak döntő szerepe lehet, az óra címe is valójában a csoportnyomásnak való ellenállást fejez ki. A gyerekeknek ki kell fejleszteniük olyan készségeket, melyek segítik őket gondolataik, akaratuk megfelelő kifejezésében, érvényre juttatásában és a konfliktusok elkerülésében.</p>
4.	<p>Amiről én döntök: mit eszem ?</p> <p>Fontos szót ejteni két olyan tényezőről, mely életünk több területen nagy fontossággal bír, és hatással van ránk: ezek a divat és a reklám. Az óra keretében egyrészt ezek hatását vizsgáljuk az étkezéssel kapcsolatos döntéseinkre.</p>

	<p>Átgondolhatják a gyerekek, hogy mi is lehet a reklámok célja, valamint mik azok a stratégiák, melyeket a reklámozók előszeretettel használnak. A reklámok értelmezése nem könnyű feladat, ebben segíthet ez az óra (pl. a reklámok sokkal inkább egy úgynevezett „életérzést”, vagyis egyfajta életszituációt közvetítenek, mint magát a terméket). Hogyan hat a divat az étkezésünkre? Miért járunk például előszeretettel gyorséttermekbe, ahelyett, hogy nyugodt körülmények között otthon, például családuknk körében étkeznénk? Mi az, ami vonz bennünket? A válasz nehéz, de talán a témáról való beszélgetés felhívja a figyelmet a reklámok és a divat káros hatásaira. Ugyancsak ehhez a kérdéskörhöz kapcsolódik, hogy ételválasztásunkat sajnos nemcsak egyéni ízlésünk befolyásolja, hanem léteznek különböző kényszerdiéták, melyek betartása kötelező bizonyos emberek számára jó egészségi állapotuk fenntartásához (pl. tej-érzékenyeknek tejmentes diéta, cukorbetegeknek speciális diéta). Ilyenkor személyes döntéshozásunk korlátozott. Fontos, hogy a gyerekekkel tudjuk fogadtatni társaik eltérő megkötött étkezési szokásaikat.</p>
5.	<p>Amiről én döntök: mozgás és személyes higiéné</p> <p>Ebben az életkorban a rendszeres testmozgás szinte mindenki számára természetes, a gyerekeknek alapvető igényük van rá. Az életkor előrehaladtával azonban a fiatalok egyre kevesebbet mozognak, amit különböző okokkal indokolnak. Ezen óra elsősorban arra koncentrál, hogy megfogalmazza, mit érzünk, amikor olyan mozgást végzünk, amelyik örömet szerez, nem pedig olyat, amely speciális képességeket vagy ügyességet kíván. Fogalmazzák meg azt is a gyerekek, hogy miért nehéz a rendszeres testmozgás. Beszélgethetnek a szépségideálnak való megfelelés vágya vagy a „menőként”, „jó fejként” való feltűnés és a testmozgás kapcsolatáról. A téma egyidejűleg alkalmat ad arra is, hogy a személyi higiénével kapcsolatos néhány kérdéstről is beszélgessenek.</p>
6.	<p>Amiről én döntök: veszélyes anyagok, dohányzás, alkohol- és kábítószer-fogyasztás I.</p> <p>A két óra célja valójában kettős. Egyrészt megpróbál a gyerekekben egy általános és kiegyensúlyozott képet adni a fentebb említett anyagok természetéről és az előírásoknak megfelelő és helytelen alkalmazásukkal kapcsolatos kérdésekről, valamint megpróbálja megtanítani a gyerekeket arra, hogy azokban a helyzetekben, amelyekben valamilyen – legális vagy tiltott – anyaggal kínálják őket, megfelelő döntéseket tudjanak hozni. Az óra valójában nem ismereteket akar átadni. Nagy döntéseket tudjanak hozni. Az óra valójában nem ismereteket akar átadni. Nagy valószínűséggel minden gyerek tudja, hogy ezeknek az anyagoknak a használata káros egészségünkre. A kérdés sokkal inkább az, hogy ennek ellenére mégis rengetegen használják őket. Miért? Van-e más választás? A gyerekek segítségével próbáljunk választ adni ez utóbbi két kérdésre.</p>
7.	<p>Amiről én döntök: veszélyes anyagok II.</p> <p>Az előző óra folytatása.</p>
8.	<p>Amiről én döntök: környezet</p> <p>Az óra legfőbb feladata az egyén és a környezet közötti kölcsönhatás tudatosítása a gyerekekben. A korábbi órákon már beszélgettek arról, hogy személyes döntéseink és választásaink milyen mértékben hatnak egészségünkre. Életmódunk több összetevője, mint például táplálkozásunk vagy esetleges egészségkárosító szokásaink többnyire saját döntéseink eredményeképpen formálódnak. A „környezet” azonban az előbb említettekkel</p>

	<p>érdekes ellentétben áll, ugyanis a személyes döntések és választások nem igazán tudják befolyásolni, és ez általában elriasztja a gyerekeket, valamint a hétköznapi embereket attól, hogy aktívan részt vegyenek a környezettel kapcsolatos vitákban és feladatokban. Ezért mindenképpen hangsúlyoznunk kell, hogy bár látszólag ebben a kérdésben a nem szakembereknek passzív szerepük van, és ezáltal úgy tűnik, mi vagyunk azok, akiket a környezetünk alakít, mégis mi is formáljuk vagy formálhatjuk közvetlen környezetünket. Valójában egyfajta kölcsönhatásról van szó, amelyben mindenki vállalhat aktív szerepet, mindenki tehet valamit azért, hogy javítson környezetének állapotán. Az óra ugyancsak lehetőséget ad arra, hogy beszélgessenek olyan környezeti problémákról is, amelyek világszerte aggodalomra adnak okot.</p>
9.	<p>Ezek a döntések, de HOGYAN ? Életünk során döntések sokaságával kell szembenéznünk, melyek hol kisebb súlyúak, hol nagyon komolyak és későbbi életünkre hatással lehetnek. De hogyan hozzuk meg döntéseinkkel? Milyen lépésekből áll egy döntésmeghozatal ? Az óra központi témája a különféle döntési technikák megismertetése a gyerekekkel. Tudatosítani kell bennük, hogy a döntéshozásnak különböző módjai vannak, és hogy egy probléma megoldására és a döntésre mindig többféle lehetőség van. Rá kell világítani arra, hogy az emberek személyisége is hatással lehet döntéseinkre: különböző emberek különböző helyzetekben eltérő döntéseket hozhatnak. A döntéshozás során azonban ideális esetben megvizsgáljuk a különböző lehetőségek jó és rossz oldalait, racionálisan mérlegeljük az előnyöket és a hátrányokat. Tudatosítani kell a gyerekekben, hogy érzelmeink is gyakran befolyásolják döntéseinket, így gyakran a racionalitás ellenére is cselekszünk. A döntéshozás gyakran nagyon nehéz, de ez életünk természetes velejárója.</p>
10	<p>Mai döntések – holnapi következmények Az elmúlt órákon sok szó esett már arról, hogy mi befolyásolja döntéseinket, milyen döntési technikák léteznek, valamint milyen döntéseket kell meghoznunk életünk különböző területein. Ez az óra megpróbál rávilágítani az önvizsgálat szerepére későbbi döntéseink meghozatalában. A hangsúly itt arra tevődik át, hogy fontos-e felülvizsgálni korábbi döntéseinket, hasznos lehet-e az számunkra, tanulhatunk-e belőle valamit. Léteznek bizonyos közmondások, mint „Okos ember más kárán tanul !” vagy „Kétszer nem léphetsz ugyanabba a folyóba !”, melyek jól kifejezik a témával kapcsolatos emberi dilemmákat. Vajon mennyire könnyű követni az első közmondás tanácsát, és beletörődni a második által kifejezett helyzetbe ? Szó kell, hogy essék itt az egyes döntéseinkkel kapcsolatos felelősség kérdéseiről, valamint a döntéshozatal lehetséges következményei felmérésének fontosságáról is.</p>

7. évfolyam

Függetlenségi törekvések és az egészség

	Óracímek, tevékenységi formák
1.	Változások kora – Hogyan nézek ki ?

	<p>Ezen életszakaszt hívhatjuk a változások korának: a gyerekek rövid idő alatt egy sor alapvető testi, érzelmi és társas kapcsolatai változáson mennek keresztül, mely gyakran elégedetlenséget szül önmagukkal szemben. Az óra ezekre a változásokra világít rá azért, hogy megpróbálja kideríteni, mennyit tudnak és értenek meg a gyerekek a növekedéssel járó testi változásokról. Fontos az érzelmekre összpontosítani, mivel sok fiatalban olyan új, erőteljes érzelmek támadnak változó testükkel kapcsolatban, amelyek eltérnek a barátsággal, az otthonnal és az iskolai élettel kapcsolatos érzelmeiktől.</p>
2.	<p>Változások kora – Hogyan érzem magam ? Tulajdonságok, társas kompetenciák: Mi befolyásolja a jóllételemet ? Ez az óra az előző folytatásának tekinthető. A gyerekek a pedagógus segítségével azt vizsgálják, hogy miként tudják felismerni a jóllétüket befolyásoló tényezőket. Melyek azok a társas és egyéb helyzetek, amelyekben maradéktalanul jól érzik magukat és melyek azok, amelyekben nem. Választ keresnek arra a kérdésre, hogy milyen megoldásokat keresnek a jó közérzet előidézése során. Szerep- és szituációs játékok segítségével egyrészt az ilyen helyzetek sajátosságait vizsgálják, másrészt pedig kísérletet tesznek saját érzéseik megnevezésére, leírására.</p>
3.	<p>Hogyan látom családomat ? Hogyan látnak ők engem ? Családi mindennapok. Családi elvárások – egyéni törekvések (konfliktusok, megoldások, szabályok, örömök). A család még ebben az életkori csoportban is kiemelkedő fontosságú. A 13 év körüli gyerekek egészen másként látják önmagukat, mint családtagjaik őket. Ez a körülmény nem kevés feszültség és összeütközés forrása. Fontos tehát foglalkozni a különböző nézőpontokkal. A családi konfliktusok másik csoportja ahhoz a problémához kötődik, hogy a serdülő szemében fokozatosan veszít a család, kiváltképpen a szülő a megkérdőjelezhetetlen tekintélyéből. A jelenség további aspektusa abból a körülményből fakad, hogy az önmagát tévedhetetlennek tettető kamasz tényleges lehetőségeit illetően meglehetősen korlátozott világban él. A helyzet valamennyi szereplője motiváltan, saját igazát abszolutizálva cselekszik. Ezt a jelenséget kell az óra során konkrét családi mindennapokból kölcsönzött példákon keresztül megvitatni a gyerekekkel annak érdekében, hogy az ő mindennapi feszültségeiket lehessen csökkenteni. Ezek a feszültségek ugyanis gyakran vezetnek valamilyen egészséget veszélyeztető magatartásforma kipróbálásához.</p>
4.	<p>Hogyan látom barátaimat ? Hogyan látnak ők engem ? Ki lehet barát ? Elég jó e nekem ? Elég jó vagyok-e neki ? Tulajdonságuk vs. szociális kompetenciák. A kortárskapcsolatok ebben az életkorban mindennél nagyobb jelentőséggel bírnak a gyerekek életében. Életük egyik meghatározó motívuma, hogy miként tudnak megelégni önmagukat, identitásukat. A társas élet egyik központi motívuma, hogy milyen irányzathoz tartoznak. Az irányzathoz tartozás meghatározza öltözködésüket, zenei ízlésüket. Ennek mentén szerveződnek, illetőleg szilárdulnak meg a barátságok. Spontán módon is felmerül a kérdés, milyenek ők, milyenek szeretnék magukat láttatni és milyenek látják őket a többiek ? Az óra során ezeket a kérdéseket lehet körüljárni, empátiás és kommunikációs készségeik fejlesztésével.</p>

5.	<p>Változások a kapcsolataimban: Barátok és ellenségek</p> <p>Ez az óra az előző folytatása, ugyanezt a társas kapcsolati problémakört hivatott körüljárni, a tárgyalás fókuszát egy további szemponttal bővítve: mi a különbség ma a társválasztásban, mint két évvel ezelőtt. Az időperspektíva bevezetése lehetővé teszi, hogy az aktuálisan alkalmazott kritériumok megfogalmazódhassanak. Fontos, hogy az adott közösségen (osztályon) belüli átrendeződések, melyek a társas alakzatban beálltak, ne sértsenek semmilyen személyes érzékenységet.</p>
6.	<p>Változások a kapcsolataimban: Barátság vagy szerelem?</p> <p>7. osztályban vagyunk, egyre több esetben indokolt feltételezni, hogy szerelmek szövődnek, sok esetben persze nem az osztálytársak között. De még ezek a szerelmek is begyűrűznek az osztályba. Mi érez az, aki szerelmes, mit gondol, hogyan látja a másikat, mit képzelünk majdani szerelmünkről? Ezekről a fontos kérdésekről kötetlen formában, a szerep- és szituációs játék lehetőségeinek a segítségével érdemes beszélgetni. Szépirodalmi mű is képezheti ennek a beszélgetésnek az alapját (svéd gyermekversek!). Fontos lenne, ha szó kerülne a szerelem testi vonatkozásairól is, hiszen ez amúgy is a gyerekek mindennapi fantáziálásának fontos részét képezi.</p>
7.	<p>Kihívás vagy szenvedély: veszélyes anyagok</p> <p>Ebben az évben ismét szükséges a veszélyes anyagokról beszélni. A gyerekek már tudják, hogy vannak legális és tiltott veszélyes anyagok, azt is tudják, hogy azok milyen szempontból jelentenek veszélyt saját életükre. Ezen az órán már nem szükséges ezeket az ismereteket hangsúlyozni, inkább olyan szituációs játékot lenne szerencsés kezdeményezni, amely lehetővé teszi, hogy a gyerekek kimondják saját aggályait például az illegális anyagok használatával kapcsolatban, vagy esetleg beszámoljanak saját létező és az esetek túlnyomó többségében rémületet vagy csalódást keltő tapasztalataikról.</p>
8.	<p>A veszélyes anyagok és a kapcsolatok</p> <p>A serdülőkor igazi létkérdéseiről van szó: Mindenben egyformának kell-e lennie? Hogyan tudunk tartozni valahová úgy, hogy megőrizzük egyéni vonásainkat? A veszélyes anyagok használata általában a kortárs csoport nyomására kezdődik el: olyan „snassz” nem kérni a cigiből, nem inni a sörből. S bizony gyakran nehéz kilógni a társaságból. Az órán annak megbeszélésére szükséges sort keríteni, hogy miért nehéz elütni a többségtől, mi kell ahhoz, hogy megbecsülésre tegyünk szert a kortárs csoportban. Miképpen lehet a társ kapcsolati nyereségeket úgy maximalizálni, hogy egyéni életünk esélyeit ne veszélyeztessük.</p>
9.	<p>Biztonság a változásokban</p> <p>Ez idő tájt tovább folytatódik a testi-lelki kapcsolati átrendeződés. Nézzük meg, hogy mit okoznak ezek a változások! Az egyéni tapasztalatok számbavétele révén láthatóvá válik, hogy alkalmasint segítségre van szükség ahhoz, hogy ismét megtaláljunk egy törékeny egyensúlyt. Mi és ki segíthet az új egyensúly kialakításában?</p>
10.	<p>Előrettekintés/visszatekintés</p> <p>Az év utolsó órájához érkeztünk. Ez az óra az előző szerves folytatása. Folytassuk a leltár készítést, és nézzük meg milyen további változásokra számíthatunk!</p>

8. évfolyam

Felelősséged a jövőért

	Óracímek, tevékenységi formák
1.	<p>Környezetünk védelme – az egyéni felelősség kérdései</p> <p>A környezetvédelemre legtöbbször úgy tekintünk, mint egy hatáskörünkön kívüli feladatra, amely a kormányokra vagy a nagyvállalatokra tartozik, bár tudjuk, hogy más érdekcsoportok is befolyásolhatják. Éppen ezért fontos tudatosítani a gyerekekben, hogy már ebben a korban is lehet tennivalójuk ezen a területen. Gondolkodjanak el együtt azon, hogy a saját helyükön vajon mit tudnának tenni környezetükért? Különböző döntéseink, választásaink, melyekre a reklámok igencsak hatással vannak, ugyancsak befolyásolhatják környezetünket. Tudatosítani kell a gyerekekben, hogy minden cselekedetük hatással van a környezetükre, és még ha csekély mértékben is, de kutatások, együttműködések, demokratikus eljárások és főként egyéni akciók révén pozitív hatással lehetnek környezetük alakulására.</p> <p>Bátorítani kell őket, hogy vegyék észre, értékeljék és tegyenek valamit környezetük javítása érdekében.</p>
2.	<p>Gondolkozz globálisan – cselekedj lokálisan</p> <p>A környezettel foglalkozó órák keretén belül a gyerekek mindenképpen személyes élményt szerezzenek arról, hogy ők maguk is tehetnek valamit közvetlen környezetükért, szépíthetnek, javíthatnak rajta. A legjobb módszer ennek elérésére, ha a gyerekek egy projektet dolgoznak ki az iskoláiban vagy annak közelében. A projektkészítés célja, hogy felhívjuk a figyelmüket a különböző társadalmi-politikai folyamatokra, melyek kihatnak az egészségünkre, hiszen azt már tudják, hogy az nem csupán életmódunk függvénye. Mindemellet a feladat megtervezése és kivitelezése során a tanulók ismereteket szerezhetnek arról, hogy mi a projekt, gyakorolhatják a projektszerű gondolkodást. A feladat megválasztásánál mindenképpen törekedni kell arra, hogy viszonylag könnyen megvalósítható legyen a projekt, ne tűzzenek ki a tanulók irreális célokat, ezért a feladat kiválasztása során a tanár szerepe alapvető. Fontos, hogy a gyerekek előre meghatározzák, mit szeretnének elérni rövid, illetve középtávon, valamint mindenképpen legyen lehetőségük egy későbbi időszakban munkájuk értékelésére és elemzésére.</p>
3.	<p>Alternatív étrendek</p> <p>Ebben az évben ismét szót ejtünk a táplálkozásról. E téma tárgyalása során érdemes ismereteket is nyújtani a gyerekeknek elsősorban annak érdekében, hogy lássák: az étkezési szokások egy értelmes rendbe szervezve alakultak ki. Segítséget jelenthet, ha a jelenséget kultúrtörténeti összefüggésben tárgyaljuk, és kitérünk bizonyos érdekességekre. Érdekes lehet különböző étkezési rendek (vallási tiltások és előírások) történeti-társadalmi kontextusának áttekintése, valamint annak elemzése, hogy ezek milyen hatást gyakoroltak az emberek életére.</p>
4.	<p>Változtassunk! Táplálkozás</p> <p>Az egészségfejlesztés sok esetben kíván életmód-változtatást. Az étkezési szokások viszonylag kockázatmentes területet jelentenek e témakör áttekintése szempontjából. Az óra keretében beszéljék meg a gyerekek, hogy miért lehet szükség az étrend</p>

	megváltoztatására, hozzanak ezzel kapcsolatos családi vagy az ismeretségi körből adódó példákat. Elemezzék, lehetőleg kisebb csoportokban, hogy milyen nehézségek támadtak e változások megvalósítása során, valamint milyen haszonnal jártak. Vizsgálják meg azt a szempontot is, hogy vajon mindenképpen szükség van-e változtatásra. Ismét szóba kerülhet a divat, illetőleg a reklámok szerepe.
5.	Lásd az összefüggést (testmozgás), nem késő elkezdni! Ebben az életszakaszban gyakran nem „menő” az, aki mozog. Más a „menőség” kritériuma. Vizsgálják meg a gyerekek, hogy mi minden jó származhat a gyakori, fárasztó testmozgásból, milyen közös élményekben lehet részük, hogy elérhető-e ez a jó érzés bármi egyéb módon. Érdemes ezt az órát valamikor az osztálykirándulást megelőző időszakban tartani vagy közvetlenül az után, amikor lehet utalni az együttes erőfeszítés, játék addicionális előnyeire is: a barátságokra, közös élményekre. Így, ebben az összefüggésrendszerben tekinthetjük a testmozgást kulcsfontosságú egészségforrásnak.
6.	Látsz-e változást életmódodban? A 8. osztály az összefoglalások, áttekintések időszaka. Az egészségfejlesztés terén is ezt tesszük: a saját élményeket hangsúlyozva áttekintjük, hogy mi is változott életmódunkban az elmúlt 4 év során. Érdemes azt is megvizsgálni, hogy örülünk-e ezeknek a változásoknak vagy sem. Fontos annak megértése és átélése, hogy a változások elkerülhetetlenek, s hogy a kedvezőtlennek tartott elemek nélkül nem élvezhetnénk a kedvezők jótéményeit sem.
7.	Mit változtatnál? A 8. osztály az áttekintések és összefoglalások mellett egyben arra is alkalmat ad, hogy jövőre vonatkozó elképzelések fogalmazódjanak meg. Nemcsak továbbtanulási tervek körvonalazódnak – egyébként kötelező jelleggel -, hanem élettervek is. Ezen az órán az életmódra vonatkozó jövőbeni tervekkel foglalkozunk az egészséggel összefüggésben.
8.	Hogyan legyünk sikeresek (kapcsolatainkban, munkánkban)? A jövőbeni tervek szövegetése során szinte mindenki saját sikertörténetét írja. Érdemes tehát megvizsgálni, hogy ki az, akit ma sikeresnek tartunk, milyennek látjuk a sikeres ember életét? A sikeres ember milyen jellemzőit tudják a gyerekek azonosítani? Vajon mindenki számára ugyanazt jelenti-e a sikeresség? Milyen más mérce képzelhető el? E kérdések megbeszélését segítheti valamilyen szépirodalmi forrás feldolgozása is (pl. S. Maugham: Edward Barnard bukása).
9.	Mit ajánlasz a mai ötödikeseknek? Visszatekintés az elmúlt évekre. Főbb változások, múltbéli döntések. Ezek alapján mit javasolhatunk?
10.	Életed 10 év múlva Ezen az órán a gyerekek egy rövid fogalmazást írnak „Életem 10 év múlva” címmel. Ez a fogalmazás képezheti alapján annak a beszélgetésnek, amely a pályaválasztásról, a jövőképről, a vágyakról és a realitásokról szól majd.

Fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok:

A fogyasztóvédelem célja: A fogyasztói kultúra fejlesztése, az ismeretek gyakorlati alkalmazása, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása.

Kompetenciák fejlesztése:

- Állampolgári kompetenciák - jogukat érvényesíteni tudó, közéletben résztvevő állampolgárok nevelése
- Társadalmi kompetenciák- a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek fejlesztése ismeretek elsajátítása - amelyek a megfelelő fogyasztási szokások kialakítását teszik lehetővé

A fogyasztóvédelmi oktatás célja:

- Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása
- Ökológiai fogyasztóvédelem
- Környezettudatos fogyasztás
- Fenntartható fogyasztás
- Megelőző fogyasztóvédelem

Iskolai lehetőségek

- Egyes tantárgyakba beépítve
- A helyi tantervben megjelölt témáknál a különböző tantárgyakban

Közegészségügyi feladatok:

Feladat megnevezése	Határidő	Felelős
Közétkeztetés	Hetente ellenőrizni	intézményvezető orvos
Iskolaorvosi ellátás Pszichomotoros fejlődés, érezkszervi működés, mozgásszervek működése, golyvaszűrés, vérnyomásmérés, BCG-heg	Folyamatos 8. osztály - január 5. osztály - február szemgondozó 7. osztály - március szűrővizsg. részeként	iskolaorvos iskolaorvos iskolaorvos + védőnők iskolaorvos védőnők
Balesetmegelőzés, Baleseti ellátás	Folyamatos	védőnők iskolaorvos
Beteg gyerek ellátása, Fertőző betegek ellátása	Folyamatos Folyamatos	iskolaorvos iskolaorvos
Munkavédelem	Szeptember	intézményvezető baleset – és munkavédelmi szakember

Az oktatási-nevelési tevékenység közegészségügyi feltételei:

Feladat megnevezése	Felelős	Határidő
Az egészségügyi normák betartása (napi terhelés, szabadidő-igény, mozgás)	intézményvezető	Folyamatos

Az iskolai helyiségek rendje (öltözőhelyiségek, tanterem, berendezés, megvilágítás, szellőzés, fűtés, zaj stb.)	intézményvezető védőnők takarítók	Folyamatos
A személyi higiénia feltételei (WC, ivókutak, kézmosók)	védőnők takarítók	havonta

Beteg gyerek, balesetvédelem, balesetmegelőzés

Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő
A járványok megelőzésével kapcsolatos intézkedések (Légúti fertőzések, fertőző eredetű hasmenések, fejtetvesség, vírusfertőzések stb.)	intézményvezető védőnők iskolaorvos	Folyamatos
Beteg gyerek ellátása	iskolaorvos	folyamatos
Balesetek ellátása	iskolaorvos	folyamatos
Krónikus beteg gyerek ellátása	iskolaorvos	3 havonta
Mozgáskorlátozott gyerek	iskolaorvos	évente

Testi nevelés

Területek	Színterei, formái	Felelős
Mindennapos testnevelés 1-4. évfolyamon	Testnevelés óra, játékos egészségfejlesztő testmozgás, tömegsport foglalkozás.	osztálytanítók testnevelők betanítók
Mindennapos testnevelés 5-8. évfolyamon	Testnevelés óra, játékos egészségfejlesztő testmozgás, tömegsport foglalkozás.	testnevelők délutáni időszámban tanítók
A tanulók mozgásfejlesztésével, állóképességével kapcsolatos mérések	NETFIT rendszer	testnevelő tanárok
Egyéb: Testnevelési, gyógytestnevelési csoport beosztás	Szeptember illetve folyamatosan	iskolaorvos intézményvezető - helyettes

DROG PREVENCIÓS STRATÉGIA

Iskolánk erősségéhez tartozik, hogy képzett tanárok tartanak hozzáértő foglalkozásokat a legveszélyeztetettebb korosztálynak. A drogstratégia elsősorban a serdülő és ifjúsági korosztály körében rohamosan terjedő élvezeti szerek megfékezésére, használatuk megelőzésére irányul.

A drogstratégia célja:

hogy a gyermekeket felvértezzük azokkal a készségekkel, elméleti és gyakorlati tudnivalókkal, amelyek birtokában megvalósíthatjuk önmagunkat, céljainkat, kibontakoztathatják tehetségüket, formálhatják, fejleszthetik személyiségüket, hogy legyenek képesek egészséges, káros szenvedélyektől mentes életvitel kialakítására.

A cél eléréséhez el kell sajátítaniuk az alkotó és kritikus gondolkodás, döntéshozatal lépéseit, - gyakorolniuk kell az alapvető kommunikációs formákat meg kell tanulniuk levezetni érzelmi feszültségeiket, kezelni a stresszhelyzeteket el kell tudni igazodniuk a kapcsolatrendszerükben, ki kell alakítaniuk magabiztos fellépésüket, önbizalmukat, hogy – ellen tudjanak állni, nemet tudjanak mondani a negatív befolyásolásnak határozott célok megfogalmazását követően képesek legyenek azok megvalósítására, törekedjenek az egészséges és boldog életvitelre

Az a gyermek, aki sok értelmes dolgot tesz nincs kitéve a káros szenvedélyek veszélyének. A megelőzést nem a tanulókért, hanem általuk és velük együtt kell megvalósítani.

A végrehajtás szinterei:

Az iskola

Az iskola az a hely, ahol idejük legnagyobb részét töltik el a gyermekek, így különleges szerepe van a megelőző tevékenységben.

Itt érvényesülhet leghatásosabban és legegységesebben a viselkedési normák közvetítése.

A pedagógusok hirdethetik a NEM-használatban, a határozott visszautasításban, az egészséges életmód követésében rejlő értékeket. Az iskolában végzett megelőző és jellemfejlesztő program segítségével ismeretnyújtásra, szemléletformálásra és a megfelelő magatartás kialakítására kerülhet sor.

A pedagógus szerepe fontos a megelőző munkában. Egy jó beleérző képességgel rendelkező és kontaktusteremtő készséggel rendelkező kellően felkészített tanár, facilitátor direkt vagy indirekt módon segíteni tudja a tanulókat, hogy véleményyt formáljanak:

- a drogok
- az egészségre ártalmas szerek
- a környezet által közvetített értékek vonatkozásában
- és végül abban is, hogy meggyőződésükkel összhangban éljenek.

Segít a csoportoknak kialakítani a közös tevékenységre vonatkozó szabályrendszert, amelynek alkalmazása során a tanulók jobban megismerik magukat és egymást, tisztelik, törekvésben megerősítik társaikat, törődnek egymással, átérzik a csoporthoz tartozás érzését és felelősségét.

Segítő kapcsolatok Család, szülői munkaközösségek, iskolafogászat, háziorvosi ellátás, gyermekorvosi ellátás, védőnői ellátás, iskolai gyermekvédelem, gyermekjóléti szolgálat, polgármesteri hivatal gyámügyi előadója, művelődési ház, könyvtár, nevelési tanácsadó pszichológusai.

TEENDŐINK a cél megvalósításához

A veszélyeztető tényezők csökkentése a védő tényezők megerősödéséhez vezet.

A szemléletmód megváltoztatására irányuló programok:

- Nevelési értekezlet keretében tájékoztatás a korszerű drogrevenációs szemléletmódról.
- Az iskolai drogstratégia ismertetése, elfogadása,
- Drogkoordinátor képzése
- Bemutató órák keretében az osztályfőnökök bevonásával tanuljuk, gyakoroljuk a tanulóközpontú oktatást.
- Szülői értekezleteken tájékoztatni a szülőket a program fontosságáról, az iskolai drogstratégia ismertetése.
- Segítő kapcsolatok kialakítása, bevonása
- Kapcsolatfelvétel és az együttműködés formáinak kialakítása a már felsorolt segítő kapcsolatokkal.
- A segítő személyek, szervezetek bevonása az iskola drogrevenációs rendezvényeiben.
- Segítségnyújtás más szervezetek drogrevenációs rendezvényeinek lebonyolításában.

Indirekt módszerek alkalmazása

Törvényiszteelő, szabály követő magatartás, felelősségtudat, döntéshozás, alkotó problémamegoldás kialakítása, erősítése (a prevenációs munka alapvető eleme). Egészségügyi előadások, kiadványok, filmek stb. a drogok káros hatásairól. Az iskolai könyvtárban tartani, kínálni a drogok káros hatásairól szóló, illetve a megelőzéssel kapcsolatos kiadványokat.

Direkt módszerek alkalmazása

- Egészségvédelmi nap szervezése védőnő, kortárssegítők és a drogrevenációs képzésben részesült kollégák segítségével.
- Drogellenes falíújság készítése, aktualizálása. Plakátok, kiadványok a drogok használatának következményeiről.
- Tanórai és napközis foglalkozások
- Rendszeressé és folyamatossá kell tenni az Életvezetési ismeretek és készségek című program beépítését a képzési rendbe, első lépésben felső tagozaton majd később az alsó évfolyamokon is.
- A napközis nevelői beszélgetések keretében, valamint a játékfoglalkozások során alkalmazni kell az önismeret, önbecsülés, önértékelés, a stresszkezelés kialakításának megfelelő módszereit, ösztönözni az alkotó problémamegoldást, a csoportnyomás elleni fellépés elsajátítását.

Programunk megvalósítása akkor tekinthető sikeresnek, ha tanulóink viselkedéséből, megnyilatkozásaiból egyértelműen kikövetkeztethető az egészséges életszemlélet.

12. Környezeti nevelési program

Bevezetés

Környezeti nevelés a természetről, a társadalomról, valamint a kettő szerves egységéről szól.

Oktatása elősegíti a társadalom és a természet fenntarthatóságát, erősíti az emberek környezettudatos magatartását, életvitelét.

Elérkezett az az idő, amikor már kevésnek bizonyul egy-egy szakterület arra, hogy alapkérdéseket tisztázzon, mivel túl kevés ismerettel rendelkezik ahhoz, hogy önmagában magyarázzon meg egyes jelenségeket. Ez a felismerés vezetett a természetfilozófia szintézisigényének újbóli feltámadásához, innen indul meg az integrációban való gondolkodás.

Azok a gyerekek, akik családjukkal, tanáraikkal együtt munkálkodnak környezetük megismerésén és formálásán, hitelesnek fogják érezni a problémát. A környezeti nevelés átfogja a természet- és társadalomtudományok igen széles, csaknem teljes körét.

Iskolánk nevelőtestülete is szükségét érzi annak, hogy a környezeti nevelést kiemelt feladatnak tekintse és tevékeny részese legyen a megvalósításnak.

Magunkénak valljuk a környezeti nevelés alábbi elveit:

- A környezeti nevelés a születés előtt kilenc hónappal kezdődik.
- A környezeti nevelés holisztikus jellegű.
- A környezeti nevelés nem fér be egy tantárgyba, egy tanterembe, vagyis minden tantárgynak és az egész iskolának a feladata.
- A környezeti nevelés az egész személyiségre hat, aktív, felelős cselekvésre nevel.
- A környezeti nevelés együttműködésre és egymás iránti segítőkészségre szoktat.
- A környezeti nevelésnek egyensúlyt kell teremtenie a lokális és globális irányulások között.

Mindig szem előtt kell tartanunk és éreznünk kell annak a felelősségét, hogy a környezeti nevelés, szándékos megtervezett pedagógiai folyamat, összetett személyiség -, közösség -, magatartás -, és attitűd – formálás, mely képessé tesz másokkal való együttműködésre, együttélésre. Saját környezeti kultúránk példakép, modell tanulóink számára, ezért nem mindegy, hogy mit teszünk. Tetteinkben nem élhetünk másként mint szavainkban.

A környezeti nevelés célja, feladata

Célunk olyan tudatformálás, amely a gyerekeket megtanítja a környezettel való tudatos, harmonikus együttélésre, a környezetbarát életvitelre. El kell érünk, hogy kialakuljon a gyerekeknél az életmód, a gondolkodás és az attitűdök megfelelő szintézisében a környezethez való mértéktartó viszony, a környezetkultúra.

A globalitás jegyében akkor is szükség lenne a környezeti nevelésre, a természeti és társadalmi ismeretek szintézisére, a személyiség teljessé tételére – ha az emberi tevékenység hatásai nem lennének ennyire tragikusak -, hogy a gyerekekben tudatosodjék, hogy a világ egységes egész, és ők a többi emberrel együtt – egészként – részei annak, és mindaz, amit tanulnak tantárgyakban, műveltségi területekben ugyanarról a természetről, a társadalomról és az emberről szól.

Minden társadalomnak, nemzetnek érdeke és kötelessége: úgy elégítse ki szükségleteit, hogy ne veszélyeztesse a saját és a következő nemzedékek életét és igényeit, ne károsítsa meg a természetet.

Ehhez olyan kultúrát kell teremteni – és a nevelésben, oktatásban is azt közvetíteni - , amelyben az értékek megfelelnek az ember természeti, társadalmi lényegének.

Az új korszak életében, diplomáciájában a környezeti biztonság előbbre való lesz, mint a katonai, s e rendező elv és hatékonyság érdekében nemcsak gazdasági, politikai, kulturális, hanem alaposabb ökológiai, környezeti ismeretekre is szükség lesz az élet minden területén, a Föld minden polgára számára, beleértve a magyarokat is. E kényszerítő körülmények okán is a Nemzeti alaptantervnek ugyancsak ökológiai szemléletűnek kell lennie. A hagyományos tantárgyaknak és a környezetvédelem önálló műveltségi területének együttesen kell szolgálniuk a fenntartható fejlődést szolgáló magatartás kialakítását. Ennek alapja és legfontosabb eleme a valós természet – ember viszony elismerése, elismertetése. Ez a viszony ugyanakkor a történelem során sokat változott.

A helyes elv szerint az ember része a természetnek, elismeri annak nagyságát, felségességét, jóindulatú a természeti létezőkkel, beleértve önmagát is, és szereti embertársait is, betartja a természet és a társadalom törvényeit. Csak ilyen szemlélettel szabad nevelni és tanítani is. A helyes szemlélet, az értelmes emberi lét feltételeit, az ennek megfelelő értékrendet, ismeretrendszert a kultúrának (mítosz, művészet, tudomány, technika), az ökológiai kultúrának együttesen kell közvetíteni a gyermekeknek és a felnőtteknek egyaránt.

A környezeti nevelés az emberben eredendően benne rejlő természeti erények kibontakoztatása, természet - , embertisztelő szokásrendszer kialakítása, belső készítés – esztétikai, érzelmi, erkölcsi – megalapozása a szokásrendszerek elmélyítése, működtetése intellektuális hatásokkal – ismeret által – , melynek eredményeképpen kialakul az ökológiai gondolkodás, környezettudatos szemlélet. Az ökológiai morál alapjai az alázat, tisztelet, szeretet, a titokra-nyitottság, a birtokvágy-mentesség a természet jelenségei iránt, az ember iránt. Feladatunk az ökológiai szemlélet megalapozása, fokozatos kialakítása.

Munkánk során tudatosan használunk fel minden lehetőséget a tanórákon, a tanórán kívül 1-8. évfolyamban egyaránt. Lehetőségeink adottak, eredményeinknek előbb utóbb meg kell jelennie a gyerekek személyiségjegyeiben és a felnőtt társadalomban is.

Környezeti nevelés az iskolában

A környezeti nevelés ismeretanyagának a tantárgyakba kell beépülnie. A munkaközösségeknek meg kell egyezniük abban, hogy hogyan és mit építenek be az egyes tantárgyakba a környezeti nevelés közös követelményeiből. Természetesen ez szoros együttműködést kíván a pedagógusoktól. A környezeti nevelés beépül a napközis és bentlakásos táborok programjába is.

A környezeti természeti ismeretek beépítésekor következő alapelvek betartása szükséges:

- Az alapkészségek kialakítása, alapvető ismeretek megtanítása előzze meg a részletezőbbeket, a bonyolultabbakat, a kiemelt témák egy időben különböző megközelítésben bukkanjanak fel, a tananyagok össze kell hangolni az idővel, a természettel, az évszakokkal, a tanítók képességeivel, tudásával.

A környezeti nevelés a fenntartható fejlődés feltételeinek megvalósítását szolgálja.

Ezek a feltételek a következők:

- a Föld életképességének és a természet sokféleségének megőrzése arányos társadalomszerkezeti fejlődés (a gazdaság – kultúra – politika egyenrangúsága) biztosítása
- egy új szemlélet, az „ökológiai morál” elterjesztése
- személyiségfejlesztés, az érzelmek és a lelki élet rehabilitása
- a szociális biztonság megteremtése, az emberi élet minőségének javítása, a kulturális értékek pontosságának hangsúlyozása, a testi és lelki egészség biztosítása, fenntartása,
- az életközösségek tisztelete és védelme
- az egyéni szokások és viszonyulások megváltoztatása
- a kimerülőben lévő és meg nem újítható források mértéktartó használata
- a gazdasági növekedés és a Föld eltartó képességének összhangja
- a természettel harmonizáló társadalom kialakulása
- a fejlesztés és megőrzés integrálásához nemzeti és nemzetközi együttműködés kialakítása.

A környezetelvűség érvényesítése a műveltségi területekben.

Vannak műveltségi területek, tantárgyak, amelyekben több lehetőség van a környezeti nevelésre, mint máshol. A beépítéskor tisztában kell lennünk azzal, hogy először a gyerek tapasztalat útján érzékeli a teljes világot. Kisebb korban a környezettel kapcsolatos érzelmek, attitűdök, szokások kialakításának nagyobb szerepet kell kapnia, mint a konkrét tudásnak. A 12-16 éves gyerek számára a világról szóló ismereteket részekre bontjuk és a tényeket, fogalmakat, törvényszerűségeket több tudomány oldaláról is megvilágítjuk. Tehát külön tantárgyakban tanuljuk a környezeti ismereteket is. Később a megfelelő tudás elsajátítása után szükséges, hogy az ismeretek ismét integrálódjanak, hogy egységes egészzé álljanak össze a gyerekekben, ezért erre meg kell tennünk a megfelelő lépéseket. A műveltségi területek a maguk sajátos és részletes feladataival a környezeti biztonság elérését, a kreatív életvitelre, együttműködésre való felkészítést szolgálják. Ez jelenti környezetelvűségüket az alábbi műveltségi területeken:

- Anyanyelv: írni, olvasni tudás, különben nem készíthető fel a kreatív életvitelre.
- Idegen nyelv: ismerete, más kultúrák megismerése, környezeti problémáik megértésére késztesse, ami a nemzetközi együttműködés szempontjából jelentős.
- Matematika: fogalomalkotásra, elvont gondolkodásra nevel, az ismeretek elsajátítására tesz fogékonná, fejleszti a problémamegoldó képességet.
- Vizuális kommunikáció: jelentős a környezeti nevelésben, de a természettel való közvetlen kapcsolatot nem pótolhatja, sőt az e területen előforduló szellemi információszennyezés ellen is védekezni kell.
- Informatika: a környezetvizsgálati adatok értékelésére, a környezeti folyamatok modellezésére is felkészít.

- Természetismereti tantárgyak: kiemelt fontosságú a természet megismerése az ember létfeltételeinek biztosítása, a természet megőrzése, a fizikai, kémiai, biológiai, ökológiai alapelvek betartása szempontjából. A természetismeretnek fontos eleme a természetközelség. E nélkül nem lehet hatékony a környezeti nevelés, a személyiségfejlesztés, az ismeretek elsajátítása.
- Ember- és társadalomismeret: az értelmes emberi lét elismerése és elfogadása hozzásegít a testi, lelki harmónia megtalálásához. A természettel harmonizáló társadalom megvalósítására, a természeti törvényekkel harmonizáló emberi cselekvések kialakítására, az ember-természet viszony történeti elemzésére, hatásainak vizsgálatára, a harmonikus együttműködésre, a környezeti állampolgári magatartásra, a nagyobb környezeti tűrőképességre készít fel. A világ és az ember keletkezésére vonatkozó elképzelések, mítoszok, elméletek ismerete- és meggyőződésünk szerinti hit azokban- segít megtalálni helyünket a világban.
- A művészetek: a szó (irodalom, dráma) a hang (zene), a kép (festészet, film), az alak (szobor) segítségével még pontosabban megcélozható a képzelőerő fejlesztése, a természet-ember kapcsolata. Általuk az ember még szorosabban összekapcsolhatja külső és belső világát, s mélyebben átélheti a természetben egészséknél való rész-voltát.
- Technika: a technológiai láncszem a természet (ember) és gazdaság között, ami a létfenntartás miatt nem nélkülözhető, ugyanakkor a környezetalakítás erőteljes eszköze. Egyaránt hat az épített, természeti környezetre és az emberre. E téren fontos, hogy a természettől átvett minták kapjanak hangsúlyt.

Életvitel, család, háztartás: az erről szóló ismeretek nagyon fontosak, mert az ember biológiai lényé itt teljesebbé válik, ez a színtere a testi-lelki egészség biztosításának is. Hangsúlyozni kell a család szerepét elismerő ismeretek fontosságát, a környezetbarát eljárások, anyagok jelentőségét a háztartásban.

- Testnevelés: testi egészségre, korrektségre, küzdőképességre nevel, tanítása során kívánatos a természetközelség igényének feltámasztása.

A környezeti folyamatok összefüggését kifejező gondolati, szemléleti összegzés, a globális összefüggések és az emberi tevékenység természeti és épített környezetre gyakorolt hatásának kimutatása szükséges (esetleg önálló tárgyban is). A természeti és társadalmi ismeretek szintézise alapvető a környezeti biztonság megteremtésére, ezért szükséges az egyes műveltségi területekben foglalt környezetelvétség érvényesítése mellett a környezeti nevelési elemek egy gondolati folyamatban való összegzése olyan szemléletté, ökológiai morállá, amelynek birtokában az ember nem követi el újra ugyanazokat a hibákat és meg tudja őrizni a Föld fizikai, biológiai egészségét

A környezeti nevelés módszerei tanórán kívül

A környezeti nevelés nemcsak a tanulásban lehetséges. A környezet esztétikája, tisztasága, otthonossága, példás kell, hogy legyen, mert ennek megőrzésére, védelmére csak így tudunk nevelni. Nevel az is, ahogy az iskolában étkezünk, ahogy az iskolai hulladékot kezeljük. Fontos, hogy a

szükséges mértékű víz- és energiatakarékosságot is lássák tanulóink. Csak akkor tudunk hitelesen nevelni, ha személyes példamutatást nyújtunk tanulóinknak. Fontos, hogy az iskola környezete is sugározza a természet szeretetét, faültetéssel, a virágágyások gondozásával, madáretetők kihelyezésével mi is teszünk ezért.

Az iskola napirendjének az egészséges életmódot kell tükrözni. Arra törekszünk, hogy minél több órát szervezzünk a szabadban. Elmagyarázzuk tanulóinknak az egészséges öltözködés, felszerelés-vásárlás fortélyait. Használhatják előző tanévi füzeteket, összegyűjtjük az elhasznált, de újra hasznosítható papírokat. Cél, hogy kevesebb műanyag legyen a gyerekek eszköztárában. Formáljuk a gyerekek ízlését, öltözködését. Hagyományokat teremtünk, megőrizzük azokat, amelyek már megvannak.

A folyamatos nevelés mellett minél több akciót szervezünk a környezet védelmében. Ha ezek hagyományossá válnak, rendkívül jó közösségformáló hatásúak.

Folyamatos tevékenységek, programok és akciók a tanév során:

- környezetkultúra, tisztaság, hagyományőrzés
- könyvtári tevékenység
- szárazelem elektronikus hulladék és papír gyűjtés

Akciók, alkalmi rendezvények:

- tablókészítés
- feladatlapokkal irányított megfigyelések
- rajzpályázat, fotópályázat, szakköri bemutatkozás
- vers és novellaíró pályázat
- környezetvédelmi hét
- szakköri tevékenység
- tábor, kirándulások

A környezeti nevelés segítői

Nevelőtestület, szakmai munkaközösségek. Ahhoz, hogy egy iskolában jó színvonalú, átgondolt környezeti nevelés folyjon, koordinált nevelőtestületi munka kell.

Iskolánk évnnyitó értekezletén - előzetes iskolavezetői megbeszélés után - röviden, vázlatosan ismertetjük a tanév során ránk váró tennivalókat. Meghatározzuk a munkaközösségek feladatait, illetve az itt elhangzott új javaslatok, kiegészítések is bekerülnek az iskolai munkatervbe. A környezeti nevelés összefogását, koordinálását és szakmai tapasztalatok kicserélését, bővítését a pedagógiai munkaközösség végzi. A tervezésnek az időszakában mindenki adhat ötletet, javaslatokat, programot, vállalhat feladatot, de a kialakított éves programot mindenkire nézve kötelezőnek tartjuk, mindenki felelős-név szerint is- a vállalt munkáért.

A tanév folyamán rövid munkamegbeszéléseket illetve egy vagy két hosszabb (elméleti vagy módszertani) foglalkozásokat tartunk.

A munkaközösségek saját programjukba beépítik a környezeti nevelés általuk vállalt és lebonyolítandó feladatait.

Szülői értekezletek

Az évnyitói szülői értekezletek jó alkalmat nyújtanak a tanév fő feladatainak a „zöld programoknak” az ismertetéséhez. Tájékoztatjuk a szülőket terveinkről, kérjük segítő támogatásukat.

A lakóhely természeti, környezeti értékei Újléta Hajdú-Bihar megye keleti részén fekszik. Földrajzi szempontból a Dél-Nyírséghez tartozik. A táj a változások ellenére napjainkig sokat megőrzött ősi képéből, az erdők, legelők, rétek és szántók változatos hangulatából, az eredeti természet – a homokpuszták, láprétek, fűzlápok, keményfás ligetek, pusztai és gyöngyvirágos tölgyesek – ma szigetszerű maradványfoltokra húzódtak vissza. Ezeket a területeket foglalja magába a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet. Ez a terület nemcsak a táj természeti fejlődésének élő múzeuma, de őrzője is annak a hagyományos kapcsolatnak, ami a természet és az ember között valaha békét teremtett.

Társadalmunk súlyos gondjai – az anyagi és erkölcsi problémák; a munkanélküliség; a családok értékrendjének összekuszálódása; - vetítődik vissza ránk az iskolában. Ebben a helyzetben kell olyan oktatási és nevelési módszereket találnunk, hogy továbbra is hiteles példakép maradjon a pedagógus. Az ő környezeti kultúrája, érzelmi viszonyulásai, személyes hatása döntő tényező, noha a nevelés megalapozása a családban gyökerezik. Tanulóink számára a tanulási helyzeteket élményközpontú, gazdag tapasztalatokat kialakító tevékenységbe kell ágyazni, hogy kialakuljon felelős környezeti magatartásuk.

A Hajdúsági Tájvédelmi Körzet bemutatásakor pedig egyaránt helyet kap a szürke veronika, tarka sáfrány, egyhajú virág, gyertyán, kétlevelű sisakvirág, erdei szellőrózsa, erdei borkóró, fehér pinzó, kereklevelű körtike, fehér és lándzsásútifű, madársisak orchidea, vitéz kosbor, agárkosbor, turbán liliom és zergeboglárka, melyek előfordulása lakóhelyünk közelében található.

Mivel a környezeti nevelésben minden tantárgynak fontos szerepe van, és a bennük foglalt környezeti elemeket egységes természettisztelő szemléletté kell integrálni, fontos, hogy minden pedagógus ismerje meg, és minden iskola rendelkezzen olyan követelményrendszerrel, amely vezérfonalat jelent tevékenységéhez.

A helyi értékek jelentősége a nevelés oktatás rendszerében

A településünk hagyományai:

- szüreti mulatság
- betlehemezés
- tanyázás
- disznótor
- lakodalmazás

Helyi értékeink:

- Jeles napok, iskolai hagyományok ápolása
- Tájház
- Népdalkör
- Cigánytánc
- TeSzedd!
- Papírgyűjtés
-

Sikerkritériumok:

Programunk megvalósítása akkor tekinthető sikeresnek, ha tanulóink viselkedéséből, megnyilatkozásaiból egyértelműen kikövetkeztethető a környezettudatos magatartás. Tanulóink megismerik lakóhelyük védett természeti értékeit.

Rövid távú célok	Feladatok	Sikerkritériumok
A környezeti nevelés az oktatás és nevelés valamennyi területén jelenjen meg!	A helyi tantervben műveltségi területenként és a tanmenetekben is konkrétan jelöljük meg a feladatokat és az alkalmazni kívánt módszereket.	Az iskolai élet egészét átfogó környezeti nevelés valósul meg: átdolgozott tanmenetek; több környezeti nevelési tartalom a tanórákon; változatosabb tanítási, tanulássegítési környezeti nevelési módszerek.
Erősítsük a tantárgyközi kapcsolatokat, hogy a tanulók egységben lássák az egy témához tartozó ismereteket!	Projekt kidolgozása (pl. „Belefulladunk a hulladékba!”; „Egy pohár víz”; „Védeni kell!”).	A széttagolt ismeretek rendszerszemlélettel összekapcsolódnak, egyre több tanuló vesz részt tanulási projektben, a gyerekek örömmel készülnek a következő projektre.
A pedagógusok, a felnőtt dolgozók és a szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői!	Képzések, továbbképzések, szülői értekezletek tartása az adott témában.	A felnőttek rendelkeznek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság alakítása során mintaként szolgálnak. Egyre több szülő, tanár vesz részt a programokon. Az iskolai programok tervezésekor szempont, hogy

		a lehetőségekhez képest minél környezetkímélőbb legyen a program.
Az iskola tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése.	Tisztasági őrjárat szervezése (diákönkormányzat). Szelektív hulladékgyűjtés – egyelőre csak a papír folyamatos gyűjtése, tárolásának és elszállításának megszervezése. A helyes vásárlói szokások kialakítása.	Javul az iskola tisztasága. A tanulók és az iskola dolgozói szelektíven kezelik a papírhulladékot. Csökken az elszállított szemét mennyisége. Kevesebb a csomagolási hulladék a szemetesekben.
Takarékoskodás a vízzel és a villannyal.	Rendszeres, majd alkalmankénti ellenőrzések. Mérések, számítások, következtetések – és ezek közlése az iskolarádió „zöld” rovatában.	Nem lesznek nyitva felejtett vagy csöpögő csapok, égve felejtett villanyok. Észrevehetően csökken az iskola víz- és villanyszámláján szereplő összeg.
A tanulók ismerjék meg szűkebb környezetüket, lássák az értékeket, problémákat, ápolják a hagyományokat!	Részvétel az iskola programjain, pályázatain; a természetben, környezetben végzett szemléltetés, vizsgálatok, kutatómunka; kiállítások, vetélkedők, előadások szervezése a „Jeles napokra”.	Ha ismeri környezetét, jobban szereti, kötődik hozzá és megóvja. Az iskola rendezvényein egyre többet érdeklődnek, tudnak a helyi környezetről, és ezt a többieknek is szívesen elmondják.
Legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői!	„Örökbefogadási” akciók: egy-egy fát, területet, amihez rendszeresen visszajárnak, figyelik változásait, gondozzák. Faültetés, téli madáretetés.	Változik az osztály közvéleménye, morálja. Beszélgetéseken, osztályfőnöki órákon, kirándulásokon egyre többször téma a szülőföld értékei. A tanuló kötődik környezetéhez egy darabkához, és ezen keresztül átérzi környezetünk megóvásának fontosságát.
Fejlesszük a tanulók problémamegoldó gondolkodásmódját, az önálló ismeretszerzés képességét – megalapozva az élethosszig tartó tanulást!	Internet-hozzáférés biztosítása. Az Újléti Hírmondóban zöldhírek közzététele.	Egyre több gyerek kér feladatot, tart kiselőadást, „sürög-forog” a könyvtárban, ír cikkeket, tudja használni a szakirodalmat. Szép eredményeket értünk el különböző versenyeken.

13. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

13.1. Ifjúságvédelmi feladatok ellátása

„A gyermek- és ifjúságvédelem (továbbiakban gyermekvédelem) azokkal a 0-18 éves kiskorúakkal foglalkozik, akik környezetük ártó hatásai vagy saját személyes fejlődésük rendellenességei miatt fejlődésükben veszélyeztetettek, azaz társadalmi etikai szempontból és mentális épségük szempontjából a gyermekvédelmi beavatkozás nélkül közösségképtelenné válnának.”

„A gyermekvédelem fogalmát többféle értelemben használjuk. Leggyakrabban és legáltalánosabban azt a speciális gyermekvédelmi tevékenységet értjük alatta, ami az elárvult, az elhagyott, vagy veszélyeztetett helyzetben lévő gyermek, fiatalok felkarolására, pártfogására, védelmére irányul. A speciális gyermekvédelem csupán része a tágabb tartalmú általános gyermek- és ifjúságvédelemnek, amely kiterjed a gyerekek, a fiatalok szocializációjában szerepet játszó intézményekre – mint család, az iskola, az ifjúsági szervezetek stb. – felőleli a gyerekek, az ifjúság szellemi, erkölcsi, valamint munkára nevelésének valamennyi területét.”

„A gyermek- és ifjúságvédelem tehát a családpolitika rendszerébe is és a köznevelés rendszerébe is tartozik. Ezek létét és működését pedig törvények és más jogszabályok határozzák meg. A gyermek- és ifjúságvédelem így válik elméletben és gyakorlatban is komplex területtét, amelynek összetevői között a leglényegesebbek: a jogi, a szociális, az egészségügyi, a közgazdasági, a pszichológiai részterületek. Mivel azonban a gyermekek és családjuk életében mindezek egyedi módon érvényesülnek, a gyermekvédelmi problémáik összegeződnek: ezért a gyermekvédelem szemléleti alapja a gyermeki személyiségfejlődés egészét segítő pedagógiai szemlélet. Minden tudomány és minden gyakorlati eljárás a pedagógiának van alárendelve a gyermekvédelmi esetekben. A gyermek érdekeit legjobban a pedagógiai érdek fejezi ki.”

„A gyermek- és ifjúságvédelem széleskörű tevékenység, amely szükség esetén magában foglalja azokat az intézkedéseket, tevékenységeket, amelyek a gyermekek eltartását, egészségügyi ellátását, gondozását, testi, szellemi, erkölcsi fejlődését hivatottak segíteni és biztosítani. Megold pedagógiai, egészségügyi, jogi (és speciális) problémákat. A gyermekvédelmet törvények szabályozzák. A gyermekvédelem eszerint kiegészítő tevékenység, amelynek célja a család nevelőmunkájának kiegészítése, esetleg pótlása. A gyermekvédelem lényege nem a nevelés, hanem bizonyos esetekben a gyermekvédelemnek eszköze lehet a nevelés, így a gyermekvédelemnek be kell avatkoznia, ha a szülők hiányoznak, ha a gyermek árvaságra jutott, szülői elhaltak, vagy ha házasságon kívül született és így nem élvezte a család támogatását.

A gyermekvédelemnek be kell avatkoznia akkor is, ha a szülők a gyermeket anyagi okokból eltartani nem képesek, vagy pedig erkölcsi okokból a gyermek náluk nem hagyható. De akkor is be kell avatkoznia a gyermekvédelemnek, ha a család nevelési eszközei nem elégségesek a gyermek felnevelésére, ha tehát a gyerek testileg, szellemileg, vagy erkölcsileg abnormális.

Tanulóink személyiségének építése csak a családokkal együttműködve lehet sikeres. Célunk, hogy a nehezen nevelhetőség elkerülése ill. feloldása érdekében összehangoljuk a szülői ház és az iskola nevelési elveit. Úgy gondoljuk, hogy a tanulókkal kapcsolatos, iskolában felmerülő problémákat nem egyszerűen a szülőknek való jelzéssel kell elintézni.

A prevenció legfontosabb eszközének a szülőkkel való szoros kapcsolattartást tekintjük, hogy minél többet tudjunk meg tanulóink szokásairól, kedvelt tevékenységeiről, viselkedéséről, reakcióiról, hogy az esetleges problémákat mihamarabb felismerjük és hatékonyan megoldjuk. Minden osztályfőnök v. bármely pedagógusunk kötelessége, ha gyermekvédelmi esetet, a gyermeki jogok megsértését tapasztalja akár az iskolában akár az iskolán kívül, az intézményvezetőnek jelenteni, aki ha megoldható iskolán belül a probléma, intézkedik. Ha nem, azonnal felveszi a kapcsolatot a Gyermekjóléti Központtal, Rendőrséggel, Gyámhatósággal.

13.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A támogatások jelenlegi formái:

- Ingyenes étkeztetés a jogszabályban foglaltak szerint,
- Reggeli ügyelet,
- Étkezési lehetőség,
- Egészségügyi vizsgálatok megszervezése,
- Korrepetálás,
- Ingyenes tankönyv biztosítása jogszabályban foglaltak szerint,
- tanszersegély,
- Egésznapos iskolai ellátás,
- Pszichológiai, logopédiai, gyógypedagógiai és gyógytestnevelési ellátás,
- Legfontosabb feladatunk a gyermekek rendszeres iskolába járásának elérése, az igazolatlan hiányzások kiküszöbölése,
- A gyermekek otthoni körülményeinek feltárása, tisztaság, mentálhigiénias körülmények, egészséges életmódra nevelés, naponta rendszeres étkezés biztosítása,
- A tanulók ruházata időjárásnak megfelelő öltözködés, cipő beszerzésének támogatása, a támogatások elosztása,
- Dohányzás, drog, alkohol elleni megelőző, tájékoztató előadások szervezése, kiadványok beszerzése,
- Beteg gyermekek gyógyszerrel való ellátása, segítség a gyógyszerek beszerzésében, kivizsgálásra való szállítás,
- A szociális hátrányokkal küzdő tanulók feltérképezése, problémáik megismerése,
- A fenntartó segítségével biztosítjuk az iskolai tanulmányi kirándulások, sport és kulturális rendezvényekre történő eljutás, illetve versenyeztetést biztosító ingyenességet. Igénybe vesszük a települési önkormányzat nyújtott támogatását. Igénybe vesszük az önkormányzat tanulmányi kirándulásokhoz nyújtott anyagi támogatását,
- Felzárkóztató illetve tehetséggondozó programokat szervezünk (szakkörök, tanórán kívüli foglalkozások),

- Pályaorientációs tevékenység,
- Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleten, fogadóórán, családlátogatáson,
- Helyi regionális országos támogatások megszervezése,
- Kapcsolattartás a szakmai szolgáltatókkal, és a szakértő bizottsággal,
- Táborozási hozzájárulások,
- Pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon (pl. Útravaló program), fenntartóval közös pályázatok.

Intézményünk klasszikus 100 fő körüli kistelepülési iskola. Az iskolában a hátrányos helyzetű tanulók aránya évek óta 90% fölötti. Legnagyobb problémánk a hiányszakok magas száma, a lemorzsolódás ebből következően a végzettség nélküli iskola elhagyás. Ezekre a problémákra keressük a megoldást a település önkormányzatának képviselő testületével, nemzeti önkormányzatával és az egészségügyi és szociális háló tagjaival.

A legfontosabb feladatunk tanulóinkat megóvni a káros szenvedélyektől, az élvezeti és kábítószeres fogyasztásától.

Fontos tudniuk, hogy az egészséges életmód egyik kritériuma az, hogy ezektől tartózkodjanak. Másik feladat az egészség megőrzése, a betegségek megelőzése. Ezekre a feladatokra programot dolgoztunk ki.

Az ifjúságvédelemnek (intézményvezető) a legtöbb feladatot néhány tanulónk rendszertelen iskolába járása adja. Az értelmi fogyatékos tanulóink esetében az ifjúságvédelem feladata a tanulók érdekeinek védelme, a fogyatékosoknak megfelelő ellátás biztosítása, vagy biztosíttatása. Hátrányos megkülönböztetés nem érheti őket fogyatékoságuk miatt. Ezeknek a feladatoknak az elvégzéséhez különböző területeken, különböző segítségeket lehet igénybe venni

14. A tanulók jutalmazásának, fegyelmezésének elvei és formái

TÍPUSA	OKA	IDEJE	ADOMÁNYOZZA
Szaktárgyi dicséret	Kiemelkedő tantárgyi teljesítményért	A tanév folyamán amikor a tanuló érdemes lesz rá	A szaktanár
Osztályfőnöki dicséret (szóbeli, írásbeli)	Kiemelkedő közösségi munkáért	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá	Az osztályfőnök (a szaktanárok, a napközis nevelők)

Igazgatói dicséret	Kimagasló tanulmányi, kulturális és sporteredményért	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá	Az osztályfőnök és a szaktanár javaslatára az intézményvezető
Jutalomkönyv	Kimagasló tanulmányi, kulturális és sporteredményért	A tanév végén	A szaktanárok, vagy az osztályfőnök, a napközis nevelő
Oklevél	Kitűnő tanulmányi eredményért	A tanév végén	Az osztályfőnök
Nevelőtestületi dicséret	Példamutató magatartásáért és/vagy kiváló tanulmányi eredményért	A tanév végén	Az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület

Fegyelmező intézkedések

Szaktanári figyelmeztetés (szóbeli, írásbeli)	A tantárgyi követelmények nem teljesítése, a felszerelés, a házi feladat többszöri hiánya, az órákon előforduló fegyelmezetlenség miatt.
Osztályfőnöki figyelmeztetés (szóbeli, írásbeli)	A tanuló tanulmányi és magatartásbeli kötelezettség-szegése, a házirend enyhébb megsértése, igazolatlan mulasztás miatt.
Igazgatói figyelmeztetés (szóbeli, írásbeli)	Az iskolai házirend gyakori megsértése, igazolatlan mulasztás, szándékos, kisebb értékű károkozás, fegyelmezetlenség miatt.
Igazgatói intés (írásbeli)	Az iskolai házirend súlyos megsértése, szándékos károkozás, igazolatlan mulasztás, súlyos fegyelmezetlenség miatt.
Fegyelmi eljárás	

15. Projektoktatás

15.1. A projektmódszer lényege

A projekt egy olyan sajátos tanulási egység, tanulási technika, amely a megismerés fő forrásává az önálló és csoportos tapasztalást teszi. Más szóval a projekt egy ismeretszerzési folyamat, amely az elsajátítást egy alkotó folyamat részeként és eredményeként valósítja meg. A módszer lényege nem kizárólag az, hogy a tanulók egy-egy problémára megoldást találjanak, hanem az, hogy a lehető legtöbb összefüggést és kapcsolódási pontját is felfedjék. A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett a diáknak lehetősége van saját meglévő képességeinek, viselkedési formáinak kipróbálására, és újak kialakítására. A projektmódszer fő értéke, és egyben leginkább hasznosuló eleme, maga a munkafolyamat, a munka konkrét eredményei és végtermékei mellett. Vagyis a projektmunka során megvalósuló ismeretsajátítás mellé fontosságban felzárkózik maga a

gondolkodási folyamat, valamint az egyéb gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása.

A projekt módszer elősegíti, hogy az iskola a nevelés helyi rendszerévé váljon, mert egy adott iskola tanulóinak és tanárainak közös tervezéséből és elhatározásából jön létre. Gyakran azt a környezetet vonja be egy komplex feladat tartományába, amelyben az iskola létezik. Az iskolának a projekt bevezetése és kivitelezése során saját helyzetükhöz (települési viszonyaikhoz, személyi és tárgyi feltételeikhez) kell igazodniuk.

A projekt csak, mint helyi tantervi egység létezhet: lényegénél fogva konkrét.

A projekt módszer demokratizálja a tradicionális tanár-diák viszonyrendszert, mert a projekt a tanárok és diákok közös munkája, amelyben az eleve elrendelt hierarchikus viszonyokat a munka diktálta kooperatív viszonyok váltják fel.

A projekt módszer teret biztosít eltérő szintű és irányú képességeknek. Sokoldalú tevékenységeket kínál, amelyek közül ki-ki érdeklődése és képességei szerint választhat, a tevékenységekbe, ki-ki azon a szálon kapcsolódhat be, amely neki az adott fejlettségi állapotában a leginkább megfelelő, motiváló. A tanulók azonos esélyeit biztosítja a különböző képességek felszínre hozásával. A kognitív képességek mellett a más jellegű képességek (kézműves, szervezési, művészi) is egyenrangú helyet kapnak.

A tanulási környezet új, természetes, sőt az maga a természet. A valós világgal való kapcsolat feltételezi az iskolai keretek kitágítását, a természetes környezetben való tanulás feltételeinek megszervezését. A terepi munkák, az adatközlők kiválasztása, megkeresése, a tanösvényeken végzett vizsgálatok (falusi porta, vízvizsgálat, természetvédelmi értékek, stb) további elemzéseket tesznek lehetővé, illetve összehasonlító, értékelő konklúziók megerősítése történhet a szakkönyvekkel.

Előnyök:

- Tanár - diák közös tevékenységére épít.
- Nagyfokú szabadságot biztosít a tanuló és a tanár számára.
- A célok kiválasztásában, a tervezésben, a feladatok végrehajtásának módzataiban.
- Az ismeretek integrálása történik egy megvalósult projektben.
- Szabadabb, de hatékony tanulás.
- Az önállóság, a feladatok érdekessége megteremti a motivációt, az iskolához és a tanuláshoz való viszony átalakulását.
- Átformálja a gyerekek és a pedagógusok interakcióit, a kommunikációs viszonyokat
- Lehetőséget teremt iskolán kívüli világ megismerésére, ezáltal új kapcsolatok kialakítására.
- Együttműködési készségek elsajátítására folyamatosan tág lehetőség nyílik.
- A demokratikus közülethez szükséges készségek elsajátítása valósulhat meg.
- A gyakorlatban, a hétköznapiakban alkalmazható tudás elsajátítását támogatja.
- A tanulók megtanulnak tanulni - lehetőség nyílik az egymástól való tanulásra.
- Folyamatosan nevelési helyzetben vannak a résztvevők, az oktatás és nevelés nem válik szét.
- Magába hordozza a lehetőséget, hogy az iskolai munka minden szereplője jobban érezze magát a folyamatban.

15.1.1. A tanulási folyamat megváltozása

Az aktív ismeretszerzés közben, a tanulási folyamatot keretek közé szorító tudományos határok feloldódnak. Ez annál is inkább hasznos, mivel a tanuló a világot a tanulási folyamat közben is globális szemszögből, tudásának egész spektrumát kihasználva szemléli. A projekt módszer alkalmazása során az ismerettartalom nem veszt tudományos jellegéből, minőségéből, de a megismerés módozatai jelentősen eltérnek a hagyományos ismeretátadáson alapuló passzív tanulói megközelítéstől. Egy-egy kérdés megválaszolásánál különböző képességstruktúrák azonos szerephez jutnak. A tehetség és sikeresség fogalma más definíciót nyer, hiszen az iskolába eltérő képességekkel érkező gyerekek a felmerülő feladatokat saját kompetenciáiknak és képességeiknek megfelelően oldhatják meg, így adott esetben olyan tanulók is hatékonyan részt vehetnek a projektmunkában, hozzájárulhatnak annak sikeréhez, akik a hétköznapi tanulási tevékenységben kevesebb sikerélményhez jutnak.

15.1.2. Új kompetenciák, képességek

A projekt módszer alkalmazásakor hierarchikus munkamegosztás helyett, a kooperativitás, az együttműködés kerül előtérbe. Mindenki saját élményei, képességei, tapasztalata alapján járul hozzá a csoport eredményességéhez, így a diákok bekapcsolódhatnak a célorientált mozzanatokba, és személyiségfejlődésük adott szakaszában meglévő ambícióik, tehetségük függvényében találják meg és végzik a projektfeladatokat. Minden tanuló az egész részeként cselekedve, csoportjának hasznos tagjává válik, és saját képességeinek kibontakoztatásával a társadalom keretein belül zajló életére is felkészülhet. A társadalom és az egyén nem különválasztott, a társadalom az egyének organikus egysége, ha tehát a tanulók osztoznak a közösségi és társadalmi tudatosság formálásában egy adott tanulási folyamat megvalósításakor, az életre való felkészülésük is hatékonyabban valósulhat meg.

15.1.3. Közvetlen hasznosulás, várható eredmények

A diákok a munkavégzéshez és a mindennapi élethez nélkülözhetetlen képességeket fejlesztnek ki, úgymint a szolidaritás, együttműködés, felelősségvállalás, önértékelés, az idegen nyelvi kommunikáció és az informatikai készségek, amelyek mind hozzájárulnak a munkaerőpiacon sikerességükhöz és érvényesülésükhöz.

15.1.4. A tanári szerep átalakulása

A projektmunka során megváltozik a tanár szerepe is. Az irányítás helyett, inkább az együttműködést elősegítő, az egyes munkafolyamatokat koordináló és tanácsadói szerepkörök kerülnek előtérbe. Ez azt is jelenti, hogy a projektmunkát segítő és/vagy abban részt vevő tanár gyakran az iskolai közegetől eltérő, a mindennapi élethez hasonlatos szituációkban nyilvánul meg, így legtöbbször a diákok partnerévé válik az "első az egyenlők között" elvet követve. Mindazonáltal rendkívüli szerepet nyer a tanár tudatossága, munkaszervező képessége, mivel a projekt módszer, nagyfokú szervezőkészséget, lényeglátást és folyamatos szakmai fejlődést kíván meg. Nemcsak a diákokat kell összefognia, de meg kell teremteni az egyes műveltségi területek, mint például a hon- és népismeret, a környezeti nevelés, az információs és kommunikációs kultúra közötti összhangot.

A projektmódszer segítségével az egyik legnehezebb feladatunk válik lehetségessé: felkelthetjük a diákok érdeklődését, beindítva vagy éppen fokozva intellektuális kíváncsiságukat, ösztönözhetjük önálló felelősségvállalásra, önálló tanulási célok kitűzésére és azok megvalósítására irányuló erőfeszítéseiket. Eközben megváltozhat a tanulók tudáshoz és tanuláshoz való viszonya, sikereket és közös élményeket szereznek, önbecsülésük és önismeretük magasabb szintre léphet.

Iskolai projektjeink:

- Egy hét Újlétaért – honismereti hét
- Téli ünnepeink (Mikulás és Karácsony)
- Egészség hét
- Szülőföldünk (nyári program)

16. Az iskolai írásbeli, szóbeli beszámoltatás formái, rendje, korlátai, a tanuló tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Az írásbeli feleletek formái:

- témazáró dolgozat
- felmérők
- tesztek
- röpdolgozatok

Ez alól kivételt képeznek a szakértői vélemény alapján az írásbeli számonkérés alól mentesített tanulók.

Az írásbeli beszámoltatás korlátai:

- A tanulók egy tanítási napon legfeljebb két témazáró dolgozatot írhatnak
- Hosszabb betegség után egy hét elteltével íratható témazáró
- A szaktanár egy héttel előtte köteles bejelenteni a témazáró megírásának időpontját.

Diagnosztikus értékelést alkalmazunk a különböző pedagógiai döntések, beavatkozások, fejlesztések, a tanítás-tanulás valamely nagyobb egységének megkezdése előtt.

Célja: információk szerzése arról, hogy a tanulók milyen feltételekkel kezdik az oktatást, nevelés adott szakaszát megfelelnek-e a követelményeknek. Melyek azok a területek, ahol elmaradtak vagy kiemelkedők.

17. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Cél: Az önálló tanulás és ismeretszerzés módszereinek elsajátíttatása, az állandó önművelés igényének és készségeinek megalapozása. A tanulás gazdaságos, képességekhez mérten eredményes, kedvvel végzett tevékenység kialakítása.

Feladat:

- A személyiség optimális fejlesztése.
- Az ismeretek megértését előkészítő, rögzítő, megszilárdító, gyakorló – vagyis a következő tanóra eredményességét segítő tevékenység végzése.
- Tanulási szokások, tevékenységek fejlesztése.
- Tanulási technikák elsajátítása.
- Tanulási módszerek kiválasztása.

A célok és feladatok megvalósításának tényezői

1. A tanulás iránti kedv (motiváltság) és az önművelődés igényének, szokásának szintje.
  - Milyen a tanuláshoz, művelődéshez való viszony?
  - A tanulás helye a csoport és az egyének értékrendjében.
  - Kiknél szükséges a tanulási kedv felkeltése és ébrentartása?
2. Munkafegyelem, munkatempó.
  - Milyen a csoport és az egyének munkafegyelmeinek és munkatempójának szintje?
3. A tanulási önállóság szintje:
  - A tanulási szokások és a tanulni tudás színvonala.
  - Kiknél kell korrigálni a meglévő rossz szokásokat, módszereket?
  - Milyen tanulástechnika fejlesztése szükséges?
  - Kik milyen tantárgyból szorulnak rendszeres segítségre?
  - Kik szorulnak egyéni korrekcióra az alapkészségek (írás, olvasás, számolás, szövegértés, beszédképesség) és a sikeres tanuláshoz szükséges legfontosabb képességek (figyelem, emlékezet, gondolkodás) terén?

Tanulási szokások, tevékenységek fejlesztése

1. A tanulást segítő körülmények:

- rend
- csend

- fény
- tanulási segédeszközök

2. A tanulást segítő belső körülmények:

- egészséges életmód
- pihenés
- motiváció

3. A sikeres tanulás feltételei:

- figyelem
- emlékezet
- bevésés

Tanulási technikák elsajátítása

- Helyes tanulási sorrend ismerete,
- A feladatmegoldás előtti feladatértelmezés,
- A tanulási feladat megkezdése előtti visszaemlékezés a tanítási órán megtanultakra
- A könyvek, lexikonok, térképek, szótárak, modellek, kísérleti eszközök, stb. információszerezésre, illetve ismeretbővítésre történő felhasználása, használatuk szokássá fejlesztése.
- A különböző tantárgyak anyagának tanulásával kapcsolatos technika tudása (pl. szövegtanulás, problémamegoldás útja, idegen nyelvű szövegek, szavak megtanulása stb.)
- Az ismétlés és gyakorlás szerepének megismerése a tartós ismeretsajátításában,
- A közművelődési intézmények, tömegkommunikációs eszközök tanulás célú felhasználása,
- Az internet segítségével történő tanulási szokások kialakítása.

Tanulási módszerek megismertetése:

A tanulási módszerek olyan eljárások, amelyek segítik a tanulási cél elérését. Kialakulása teljesen egyéni, így igen nagy változatosságot mutat. Az a jó, ha a tanuló minél többfélét ismer, hogy kiválaszthassa a számára legmegfelelőbbet:

- Az emlékezetbe vésés módjait különféle feladatok esetében (pl. szavak megtanulása: többszöri ismétlés hangosan, magában, visszahallgatás magnóról, többszöri leírás vagy ezek kombinációi) szöveg lényegének megjegyzése: jegyzetelés, kiemelés szövegrészek aláhúzásával, írott vagy rajzos vázlat segítségével stb.
- Megfigyelések rögzítését (feljegyzés, rajz, folyamatábra, grafikon stb.),
- Problémamegoldás során a problémahelyzet szemléletessé tételét (pl. matematika: ábrázolás nyitott mondattal, rajzzal, modellezéssel stb.),
- A gyakorlás vagy önellenőrzés különféle tantárgy specifikus módjait (pl. szövegtanulásnál, matematikai feladatoknál, kísérletek végrehajtásánál stb.)
- A tanulás közbeni elakadás esetére a különféle segítő módok és lehetőségek ismeretét és felhasználását stb.

Az otthoni (napközi, tanulószoba, egésznapos iskola) felkészüléshez figyelembe kell venni:

- A tanulók közötti különbségeket, eltéréseket,
- A tanuláshoz szükséges időt,
- Az előzetes ismereteket az alapkészségek és képességek fejlettsége tekintetében.

Az iskolai házi feladat adásának korlátai

- A házi feladatokra vonatkozó pedagógiai kérdéseket az iskolavezetés és a tantestület egységes pedagógiai rendszerbe foglalta.

17.1. HÁZI FELADAT ADÁSÁNAK RENDJE:***17.1.1. Az otthoni (napközis, tanulószobai, egésznapos oktatás) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai*****A házi feladatok kitűzésének elvei és gyakorlata****1. Kötelező házi feladat****A házi feladat céljai:**

- Újra feldolgozni, elmélyíteni, rögzíteni az órán tanultakat
- Készség szintig gyakorolni a tanult algoritmusokat
- Önálló kutatómunkát végezni valamely témában
- Fejlesztani akarjuk adott témában a tanulók különféle készségeit.
- Az új anyagot, ismereteket kívánjuk a feladattal előkészíteni.

17.1.1.1. Szóbeli házi feladat**Tananyaghoz kapcsolódó:**

- Elnevezések – szakkifejezések
- Fogalmak – összefüggések
- Szabályok – törvények
- Ismeretek, melyet az óravázlat ill. a tankönyv tanár által kijelölt részei tartalmaznak.

Kötelező olvasmány, melyet a magyar nyelv és irodalom tanterv évfolyamonként megjelöl
Tananyaghoz kapcsolódó, az ismeretek elmélyítését szolgáló szemelvények, ajánlott irodalom
Memoriterek – melyet a szaktárgyi tanterv megjelöl.

17.1.1.2. Írásbeli házi feladat

Tankönyv, munkafüzet, feladatgyűjtemény, iskolai füzet, tanító – tanár által kijelölt feladatainak megoldása.

Tananyag szerves részét képező fogalmazások, írásbeli elemzések, gyűjtőmunkák elkészítése. Prezentációk, PPT-k készítése internet használat segítségével.

17.1.2. Általános rendelkezések a kötelező házi feladatra vonatkozóan:

A szóbeli és írásbeli házi feladat mindenkor szervesen kapcsolódjon a tanóra anyagához, témájához.

Célja minden esetben a tanórán szerzett ismeretek megszilárdítása, elmélyítése és a tantárgyi készségek begyakorlása legyen.

A rendszeres írásbeli házi feladat mennyisége átlagosan tantárgyanként fél óránál több felkészülést ne követeljen a tanulótól. Hétfélgére (péntekről - hétfőre), valamint tanítási szünet idejére legfeljebb annyi kötelező házi feladat adható, amennyi egyik óráról a másikra szokásos.

A házi feladatot elmulasztók a tanító és a szaktanár által kidolgozott rendszerű elmarasztalásban részesülnek.

Az el nem készített, illetve hibás, hiányos házi feladat értékelésekor különbséget kell tenni a mulasztás okai szerint:

- nem büntetjük a tanulót, ha a mulasztás, hiány, hiba a feladat vagy annak alapjául szolgáló anyag nem értéséből fakad
- meg kell adni a tanulónak a házi feladat pótlásának a lehetőségét, ha önhibáján kívül (igazolt betegség) mulasztotta azt el
- a hanyagságból elmulasztott írásbeli feladat nem értékelhető elégtelennel

Alsó tagozaton: fekete pontot kap az a tanuló, aki nem készíti el a házi feladatot. Ez beleszámít a szorgalom jegybe.

Felső tagozaton: amennyiben a tanuló nem készíti el a házi feladatot, és nem tudja azt megfelelően indokolni, akkor a tájékoztatóban értesítjük a szülőt. Ez tükröződjön a szorgalom jegyben.

Érdemjegyet csak tudásra adunk.

Az el nem készített feladattal tudásszint nem mérhető.

A házi feladat elvégzésének hanyagságból történő elmulasztásakor pedagógiai eszközöket és módszereket alkalmazunk. Ez lehet feleltetés, a házi feladathoz hasonló feladat dolgozat formájában történő megíratása, pótfeladat kitűzése.

A házi feladat ellenőrzése, megbeszélése következetes legyen a legközelebbi órán.

Módszere lehet: a tanulók önellenőrzése a tanító - tanár javítása

Félévente minden nevelő kötelessége tanítványai füzetét, írásbeli munkáját legalább egyszer áttekinteni.

Alsó tagozaton – különösen első osztályban – az eredményes készségfejlesztés érdekében havi gyakorisággal.

Írásbeli házi feladat értékelése - tartalmi és formai szempontból - egyaránt fontos, ezt a nevelő szóban és írásban is közölheti a tanulóval.

Korrekcio

Tartalmi vagy formai igénytelenség esetén a feladat újra íratása.

Hibás feladatmegoldás javítása egyéni esetben.

Osztályt érintő általános hiba esetén újratanítás, hiányosságok pótlása.

2. Szorgalmi (házi) feladat

Minden esetben a tanuló önkéntes vállalása alapján történik.

Szóbeli házi feladat:

Vállalt kiselőadás a tananyaghoz kapcsolódva. Ajánlott olvasmány – melynek a jegyzékét a magyar nyelv és irodalom tanterv megjelölő évfolyamonként. Házi és felmenő versenyekre való felkészülés.

Írásbeli szorgalmi házi feladat:

Képességek fejlődését, tehetség fejlesztését, kibontakozását elősegítő feladatok megoldása.

Levelezős és versenyfeladatok megoldása. Írásbeli pályamunkák készítése.

Általános rendelkezések szorgalmi (házi) feladatra vonatkozóan:

- Szóbeli és írásbeli szorgalmi feladat a tantárgyi követelményeken felüli teljesítményt célozza. Hozzájárul a tanuló széleskörű tájékozottságához.
- Szaktanár ajánlása, motivációja alapján a tanuló önként vállalása.
- A szorgalmi feladat mennyisége: a tanuló teherbírásán és kitartásán is múlik más – más elvárás lehet egyénenként óvakodjunk, hogy túl sok feladat adásával a tanuló a kedvét ne veszítse el.
- Szorgalmi feladat gyakorisága: a tanulók elfoglaltságát figyelembe véve történjen átlagosan havonta egy-két alkalommal adjunk, kivétel a verseny felkészülés időszaka.
- Pedagógiai szempontból szükséges a szorgalmi feladat megoldásához plusz tanári segítség nyújtása.

Minden esetben a szorgalmi munkát:

Ellenőrizzük, értékeljük (az igazi pedagógiai értéke akkor van, ha ez a közösség előtt történik) az érdemi szorgalmi munkát jutalmazzuk (a tanító és a szaktanár által kidolgozott rendszerű jutalomban részesüljön)

A házi feladat ellenőrzésére

A tanár és a tanító minden házi feladatot ellenőriz a saját módszerei szerint.

A tanuláshoz szükséges forrásokat:

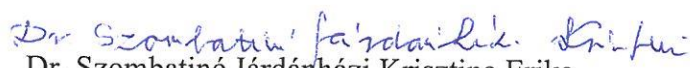
tankönyveket, munkafüzeteket, kísérleti eszközöket, mérőeszközöket, számítógépeket, Internet elérhetőségét biztosítjuk.

Legitimációs záradékok

A Pedagógiai Programot a Kiss Zoltán Általános Iskola nevelőtestülete a mai napon elfogadta.

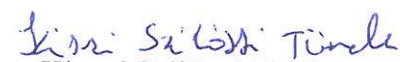
Újléta, 2021. december 17.

Kurucsóné Hetey Piroska
pedagógus

Dr. Szombatiné Járdánházi Krisztina Erika
pedagógus

A Pedagógiai Programot a Kiss Zoltán Általános Iskola Szülői Munkaközössége a mai napon megismerte és véleményezte.

Újléta, 2021. december 17.

Kissné Szilágyi Tünde
Szülői Munkaközösség elnöke

A Pedagógiai Programot a Kiss Zoltán Általános Iskola Diákönkormányzata a mai napon megismerte és véleményezte.

Újléta, 2021. december 17.

Ács – Szabó Nóra
DÖK segítő tanár

